

MAGYAR NEMZETI HELYNÉVTÁR FÜZETEK

Hankusz Éva
Kocán Béla

KÖKÉNYESD KÖZSÉG
HELYNEVEI

KÖKÉNYESD
Fotó: Szmotku György

Kökényesd helynevei

Történeti háttér

A település a Szatmári-síkságon, a Túr jobb partján, Szatmár megye északkeleti részén, a magyar–román–ukrán hármashatár közelében helyezkedik el. Megközelíteni kizárólag Halmi irányából lehet. Első említése 1274-ből való, amikor a Káta nemzetséghez tartozó Gábor fia Tamás mester királyi adományként kapta meg a szomszédos Halmival együtt. Kökényesd megtelepülése már a 13. század elején végbe-mehetett. A birtok a későbbiekben a nemzetség kezén maradván felaprózódott. A falu fejlődése a 17. század végéig illeszkedett a korábbi Káta birtokok (Halmi, Bábonny, Tamásváralja) közé, ekkor azonban erőteljes szláv betelepülés ment végbe. Az 1657-es lengyel betörést és az 1717-es tatár pusztítást követően a falu etnikai arculata alapvetően megváltozott. A korábbi református magyarság mellé görögkatolikus szlovákok és ruszinok, valamint kisebb számban római katolikus magyarok érkeztek. Fényes Elek leírásában a 19. század közepén orosz–magyar faluként szerepel. Ekkor a település határa gazdag, megfelelő legelőkkel és erdőkkel. Birtokosok a Surányi, Károlyi, Uray, Csegődy (16. sz.), Sajgál, Surányi, Szabó, Kapy, Farkas, Bodóni, Vértsey (17. sz.), gr. Gyulay, Rátonyi, Pásztay, Pogány, Domahidy, br. Perényi, br. Vécsey, gr. Bethlen, gr. Teleky (18. sz.), Szentpály, Pogány, Fogarassy, Butykay, Dobsa, Ráthonyi, Domahidy (19. sz.) családok.

A település első templomáról nem rendelkezünk dokumentumokkal, de az bizonyos, hogy a 16. században a reformátusok használták, majd a 18. század közepétől ismét a római katoliku-

soké lett. A jelenleg is használatban lévő római katolikus templom 1767-ben épült újjá, amelyet többször renováltak. A görögkatolikus templom 1836-ban épült fel.

Kökényesd a történeti Ugocsa vármegyében feküdt. Az 1913-as helységnévtár szerint 228 házzal és 4015 kh területtel rendelkezett, és Ugocsa vármegye Tiszántúli járásához tartozott. 1920-tól Romániában előbb Szatmár megye, később 1950-től Nagybánya (Máramaros) tartomány, 1968-tól pedig Szatmár megye részét képezte. Községközpont, Csedreggel együtt alkot egy községet.

A falu népessége a 19. század végétől egyharmadával növekedett. A növekedés az 1960-as évek elejéig intenzív volt, ezt követően mérséklődött. Lakóinak száma 1880-ban 1127 fő, 1920-ban 1299 fő, 1941-ben 1394 fő, 2011-ben 1420 fő volt. A falu nemzetiségi képe a 18. századi ruszin és szlovák betelepülés ellenére a 19. század közepére már egységesen magyar volt, és ez a 21. század elejére sem változott. A vegyes felekezeti összetétel a 18. századtól jellemző. A reformátusok aránya a településen kb. 3%-ra csökkent, a lakosság többségét a görögkatolikusok alkotják, akik kb. 60%-ot, a római katolikusok pedig kb. 30%-ot tesznek ki. A faluban 1920 előtt folyamatosan növekedett az izraeliták aránya, akik 1944-ig a lakosság kb. 10%-át adták. 2011-ben a lakosság 96%-a magyar, a románság nemzetiségi aránya elenyésző volt.

Irodalom:

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnévtára. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, melyben minden város, falu és puszta, betűrendben körülményesen leíratik* 1–4. Pest, 1851.

SZABÓ ISTVÁN, *Ugocsa megye. Magyarság és nemzetiség*. Tanulmányok a magyar népiségtörténet keretéből. I/1. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1937.

VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása 1–3*. Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás. Somorja, 2003.

VARGA E. ÁRPÁD, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikái a népszámlálási adatok alapján 1852–2011*. URL: <https://nepszamlalas.adatbank.ro/>

SZENDREI ÁKOS

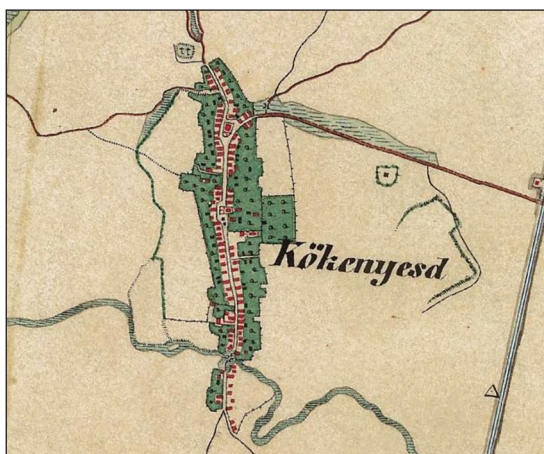
Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Hankusz Éva 2017-ben és 2024-ben. Adatközlők voltak: Szemák Zoltán (53 éves), Tamsula István (73), Jakab Sándor (80), Simon Sándor (61), Kocsán József (73), Kocsán Tamás (40).

Élőnyelvi gyűjtést végzett Simon Tímea 1985-ben és Simon Erika 2001-ben. Adatközlők voltak: Kocsán József (62 éves), Kocsán Margit (56), Simon Magda (55), Simon Mária (54).

Helynévtár

Kökényesd 1. 2024: *Kökönyözs*d, *Kökönyözs*-*re*, *kökönyözs*di ~ *Kökényezs*d, 2003: *Kökényes*d, *Kökönyös*d, 1992: *Kökényes*d, 1944: *Kökényes*d, 1942: *Kökényes*d, 1941: *Kökényes*d, 1936: *Kökönyös*d, *Kökönyöz*s, 1934: *Kökényes*d, 1931: *Kökényes*d, 1926: *Kökényes*d, 1921: *Kökényes*d, 1919: *Kökényes*d, 1915: *Kökényes*d, 1913: *Kökényes*d, 1909: *Kökényes*d, 1908: *Kökényes*d, 1905: *Kökényes*d, 1905: *Kökényes*d, 1902: *Kökényes*d, *Kökönyös*d, 1902: *Kökényes*d, 1898: *Kökényes*d, 1895: *Kökönyös*d, 1893: *Kökényes*d, *Kökönyös*d, 1889: *Kökönyös*d, 1888: *Kökényes*d, *Kökönyös*d, *Kékeny*u, 1884: *Kökönyös*d, *Kökényes*d, 1882: *Kökényes*d, *Kekeny*u, *Kökényes*, 1877: *Kökényes*d, *Kekeny*u, 1874: *Kükényes*d, 1873: *Kökényes*d, *Kekeny*us, 1870: *Kökönyös*d,

Kökényesd egy 19. század közepi térképen (MKFT.)

1867: *Kökényesd*, 1865: *Kökényesd*, *Kökönyesd*, 1864: *Kökényesd*, *Kökényösd*, *Kökönyösd*, *Kökönyösd*, *Kökönyösdi*, 1863–1864: *Kökönyesd*, *Kökenyesd*, 1859: *Kükényesd*, 1851: *Kökényesd*, 1840: *Kökönyesd*, 1839: *Kökényesd*, 1836: *Kökönyösd*, 1828: *Kökönyösd*, 1806: *Kökényesd*, 1805: *Kökényesd*, *Kökönyesd*, *Kökenyesd*, 1802–1811: *Kökényesd*, 1799: *Kökényesd*, *Kökönyösd*, 1796: *Kökényeshez*, *Kökényesdhez*, 1786: *Kökényeschd*, 1784: *Kökényesd*, 1773: *Kökényesd*, 1756: *Kökényösd*, [1750]: *Kökönésd*, 1744: *Kökényesd*, 1725: *Kökényösd*, 1705: *Kökenyesd*, [17. sz. vége]: *Kökényes*, *Kökényesd*, 1696: *Kökönyesd*, 1691: *Kökényesd*, 1688/1689: *Kökényesd*, 1680: *Kökönyesd*, 1678: *Kökényes*, 1676: *Kökényes*, 1675: *Kökényesd*, *Kökényesd*, 1673: *Kökényesd*, *Kökönyesd*, 1672: *Kökényesd*, *Kökényesdi*, *Kökényes*, 1670: *Kökényesd*, *Kökönyösd*, *Kökönyesd*, 1635: *Keökeniesd*, 1626: *kökönyösd*, 1618: *Keökönyeösd*, 1602: *Keökenied*, *Keökeniesd*, 1598: *Kokeniesd*, 1590: *Keokenesd*, 1570: *Kwkenyезд*, 1564: *Keokenyesd*, 1549 k.: *Kekényes*, *Kekényesd*, *Kökényes*, *Kökínyös*, *Kökínyösd*, *Kekenyesd*, 1526: *Kewkenyesd*, 1525/1551: *Kewkeny*, 1525: *Kewkenyesd*, 1500: *Kewkenyes*, 1492: *Kekenyes*, 1488: *Kewkenyed*, *Kekenyesd*, 1483: *Kevkenyesd*, 1478: *Kewkenyed*, 1478: *Kekenyes*, *Kekenyesd*, 1477: *Kekenysdh*, *Kekenysd*, *Kekenyesd*, 1476: *Kekenyes*, *Kekenyesd*, 1468: *Kekenyes*, 1451: *Kekenesd*, 1451: *Kwkenyesd*, 1451: *Kewkenyesd*, *Kwkenyesd*, 1447: *Kykenyes*, 1410: *Kekenyes*, 1389: *Kukenes*, 1358/1378: *Kukunyesd*, *Kukenesd*, 1355: *Kukenusd*, 1352: *Kukynyes*, 1351: *Kukenesd*, 1323: *Kukynus*, 1319: *Kukenes*, 1319:

Kukenes, Kukynusd, +1294/1550: *Kökönyös*d, 1274/1323: *kukynus*, 1274/1291: *kukynus*, 1274: *Kukynus*, 1274: *Kukynus terra Kukyn*. — A romániai Szatmár megye északkeleti részén fekvő település. Román neve *Porumbesti*. Északon Nevetlenfalu (Ukrajna), nyugaton Csedreg, délen Újberek és Mikola, keleten pedig Halmi és Nyíres határolja. A valószínűleg elsődleges **Kökényes** helynév a *kökény* növénynév -s képzős származékából való. A helynévhez idővel -d helynévképző járult. A -d képzős formák eredeti oklevélben már a 14. század elején feltűnnek, de a név a képző nélküli alakban még a 19. század végén is szerepel. A 15–16. században ritkán megjelenő **Kökényed** változatok is lehetnek ténylegesen használt formák. A **Kökény** alak azonban inkább tévesztésre utalhat. A névben szereplő magánhangzók labiális (ö ~ ü) és illabiális (e ~ é ~ í) formáinak váltakozása végig jellemző a név hangalakjára. KOCÁN BÉLA a településnévnek a *Kökényesd* víznévből való másodlagos alakulását valószínűsíti. — A. 7: 54, AOKlt. 5: 181, 201, 7: 97, ÁÚO. 12: 106, 108, ComMarUg. 202, 203, CzF., DÁVID 2001: 504, DL. 26332, 38388, 38436, 64367, 70981, 70985, 71193, 82725, 95803, DocVal. 356, ÉGy., EH., EHsz., EKFT., E 156/6: 77b, 77c, E 156/11: 49f, E 156/27: 6, E 156/38: 68; E 156/39: 71, E 156/44: 72, 74, E 156/46: 33, 39, 40, E 156/47: 19, E 156/76: 18a, E 156/87: 46, E 156/90: 45, E 156/118: 13, E 156/157: 73, E 158/63: 635, E 158/64: 1274a, FÉNYES 1840/4: 421, FÉNYES 1851, FNEsz., GÖNCZY, GÖRÖG, HKFT., Hnt., Károlyi 2: 263, 264, 286, 289, 290, 531, 532, 3: 7, 466, 4: 211, 566, KOCÁN 2017: 148, KOGUTOWICZ, KORABINSZKY 1786: 324, LexLoc. 283, LIPSZKY, Map., L0.53.104.1, L0.53.104.2: 1, MaKF., MAKSAY 1990: 831, 833, MKFT., Notitiae 418, Perényi 27, 28, 275, 424, PESTY 1864/57: 407a, 440b, RegArp. 2/4: 130, RÉVAY 2003: 73, SZABÓ 1937: 401, SzamSz., SZIRMAY 1805: 30, 158, 172, 173, C. TÓTH 2006a: 40, 41, T.SzUB1934, T1.S.11.303/1, T1.S.11.303/2, T1.S.74.18/38, T1.S.80.XVIII.54, T16.T.365, T16.T.541, T22.B.IX.a.2269, T22.B.XV.c.500/2, VÁLYI 1: 23, 32, 2: 427, Z. 1: 34, 36, 163–165, 2: 461–462, 591, 10: 444, 11: 201, 204, 205, 368. **Ádám-méhes** 1860: *Adam méhes*, *Ádám Méhes*. — A település határának délkeleti részén,

a Fehér-föld mellett fekvő egykori földterület. A név előtagja egykori tulajdonosára utalhat. Az **Ádám** családnevet SZABÓ ISTVÁN a szomszédos Csedreg és Nevetlenfalu történeti családnévanyagában említi. A név utótagja a *méhes* 'hely vagy építmény, ahol méheket tartanak' földrajzi köznév. — FKnT., SZABÓ 1937: 310, 440, T0.53.104.1. — T9-E5.

Ákác út 2024: *Ákác ut | Egéjsz ki a kanálisig. Egy naty széjles Ákác ut vóut. Ott ety széjles ut vóut, és kéjt óudalrú ákácfa vóut*. — A Rakod-sort északon határoló földút. Nevét az út mentén álló akácfáról kapta. — ÉGy. — T8-D4.

Ákác utca lásd **Temető utca**

Akasztófánál 1776: *Akasztófánál*. — A település határában említett hely. Pontos helyét nem ismerjük. A területen bitófa állhatott. — SZABÓ 1937: 407.

Állomás utca 2024: *Új sor ~ Álomás ucca ~ Csinált ut ~ Halmi ut ~ Vasut ucca*, 2008: *Halmi út*, 1990: *Halmi u[tca]*. — A település belterületéről keleti irányba haladó utca. A vasúti síneken átkelve Halmiba vezet, erre utal a **Halmi út**, **Halmi utca** és a **Vasút utca** névváltozat. Házai többnyire a 20. század második felében épültek, ezt jelzi az **Új sor** elnevezés. A **Csinált út** elnevezés arra utal, hogy korábban a kökényesdi földutakkal ellentétben ez köves útszakasz volt. Hivatalos neve **Állomás utca**. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 370. — T27-G4.

Almási utca 1. lásd **Csedregi utca**

Almási utca 2. 2024: *Delegány ucca ~ Delegány uccája ~ Almási ucca | Delegán lakik ottan ... az egéjsz Delegányok abba az uccába laknak*. 1990: *Almási u[tca]*. — Utca a Kisvégen. A **Delegán utca** és **Delegán utcája** elnevezés az ott lakó családra utal. Hivatalos neve **Almási utca**. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52. — T28-C1.

Alsó-erdő 2024: *Alsó-erdőü*, 2008: *Alsó-erdő*, 1990: *Alsó erdő*. — Kaszáló a határ déli részén a Pistiétől nyugatra. Korábban erdő borította a területet. Vö. Felső-erdő. — ÉGy., EKFT., FAZEKAS 1994: 4, HKFT., MKFT., SzMHn. 1: 371. — T8-C5.

Által-csere 1776: *Által csere*. — A település határában említett hely. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja az *által* 'valamin keresztül, át' határozószó, utótagja pedig a *csere* 'cserfákból álló erdő(rész)' vagy 'bokros, cserjés

hely' értelmű földrajzi köznév. — FKNT., SZABÓ 1937: 407, TESz.

Andocs pataka 1319/16. sz. eleje: *Andochpatahaka, Anduchpatacha, Anduchpataka, Andwchpathaka*, 1319: *Anduchpotaka, Andwchpathaka*, 1319: *Anduchpothacha, Anduchpothaka*. — Egykori patak a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja az *Andocs* személynév lehet, amely az *András* név becéző alakja. — AOKlt. 5: 181, FNESz., Perényi 28, SZABÓ 1937: 406, Z. 1: 164.

Árkos 2024: *Árkus*. — Egykori erdő a határ délnyugati részén a Túr egyik kanyarulatában. Pontos helyét és a névadás okát a helybeliek nem ismerték. Bizonyára az *árkos* 'körülárkolt hely a mezőn, ahol a kint hagyott takarmányt, elsősorban a szénát tartották' jelentésű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKNT.

Balaton lásd **Csedregi-porondos**

Barasi tagja 2008: *Barasi tagja*. — BURA szerint szántóföld a falu határában, de pontos helyét nem közli. Nevét tulajdonosáról kaphatta. Utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., SZMHn. 1: 371.

Batári-mező-szél 1319/16. sz. eleje: *Batharimezezel*, 1319/1532: *Batharimezewyl*, 1319/15. sz.: *Batharimezezil*, 1319: *Batharimezeuzil*. — A település határában említett hely. Bizonyára a szomszédos Batár (Ukrajna) település határának közelében helyezkedett el. Pontos helyét nem ismerjük. **Batár-mező-szél** formában is említik. Lásd Batári-mező (Csedreg). — AOKlt. 5: 163–165, Perényi 28, SZABÓ 1937: 406, Z. 1: 164.

Batáriút lásd **Batáriútnál**

Batáriútnál 1864: *Batári Utnál*, 1860: *Batári Utnál*, 1776: *Batári út*. — A település határának északi részén fekvő egykori földterület, a ma *Csordaút* néven ismert, korábban Batárra (Ukrajna) vezető út mentén. **Batáriút** formában is szerepel, mely az elsődleges útnévnek a környező területre való átvonódásával jött létre. — PESTY 1864/57: 440b, SZABÓ 1937: 407, T0.53.104.1. — T8-D2.

Batár-mező-szél lásd **Batári-mező-szél**

Belső-Szappanos-szeg 1776: *Belső Szopányos szeg*. — A település határában említett hely. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a Szappanos patak közelében feküdt, erre utalhat

a talán tévesen lejegyzett *Szopányos* névelem. Utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' értelmű földrajzi köznév. — FKNT., SZABÓ 1937: 407.

Bika-tag 2024: *Bika-tag* | *Amiko keresztül mentünk a Vasuton, a rámpán, jop kéisz felől, pontosan a Fogással szembe, ez Bika-tag. Egy naty tábla*. — Szántóföld a határ délkeleti részén a Vasút mentén a Fogás és a Selymes között. Korábban a falu bikája részére termeltek takarmányt a területen. Utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T9-E5.

Bodzás-sor 1864: *bodzás sor, Bodzássor*, 1860: *Bodzássor*, 1776: *Boczás szer*. — Egykori dülő a belterülettől délnyugatra. A név előtagja a terület növényzetére utal, utótagja pedig a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' jelentésű földrajzi köznév. **Bodzás-szer**-ként is említik, ennek *szer* utótagja a 'határ (távol eső) része' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 407a, 440b, SZABÓ 1937: 407, T0.53.104.1. — T8-D4.

Bodzás-szer lásd **Bodzás-sor**

Bolt lásd **Hangya**

Bongyi laposa 2024: *Bongyi lapossa* | *Dejáknak hijták, nem Bongyi az, csak csufolták. | Mejjünk a Bongyi lapossára*. — A Sájé északi részén fekvő lapos terület. Nevét *Bongyi* ragadványnevű tulajdonosáról kapta. Vö. *Bongyi út*. — ÉGy. — T9-E4.

Bongyi út 2024: *Bongyi út*. — A határ keleti részén, a Perényi Imre utcáról nyíló, a Bongyi laposa mellett futó földút. — ÉGy. — T9-E4.

Borsi-kert 2024: *Borsi-kert*, 2008: *Borsi-kert*, 1990: *Borsi kert*, 1864: *Borsikert*, 1860: *Borsikert, Borsi kert*. — Szántóföld az Örház úttól északra, a Vasút és a Pálkafőző között. A név előtagja egykori tulajdonosának családnéve lehet. *Borsi* nevűek ma is élnek a településen. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, PESTY 1864/57: 440b, SZMHn. 1: 371, T0.53.104.1. — T9-E4.

Borzlyuk 1865: *Burcsuk*, 1864: *borzjuk, Bórzlyuk*, 1860: *Borszlyuk*, 1776: *Borzlyuk*. — Egykori dülő a település északi részén a belterület közelében. A név bizonyára a területen található borzlyukakra utal. — PESTY 1864/57: 407a, 440b, SZABÓ 1937: 407, T0.53.104.1, T1.S.79.1779/3. — T8-D3.

Brigád 2024: *Brigád*, 2008: *Traktórállomás*. — Épület a Csinált út mentén, a Misué szomszédságában. A kollektív gazdaság gépállomásaként működött, erre utal a **Traktórállomás** névforma. — ÉGy., SzMHn. 1: 371. — T27-E4.

Brün-ráta 2008: *Brünráta*, 1990: *Brünráta*. — Szántóföld a határ déli részén a Túr mentén. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán személynév. Utótagja a *ráta* 'egy rész a (szétosztott) földterületből' jelentésű földrajzi köznév. — FAZEKAS 1994: 4, FKNT., SzMHn. 1: 372. — T16-B1.

Bunger-szeg 2024: *Bunger-szeg*. — Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Csinos-szeg és a Molnár-szeg között. Nevét a tulajdonos Bunger családról kapta. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T16-D2.

Burjáké lásd **Csajlái**

Buttykay Ákos utca 2024: *Pap uttya ~ Tüzes uccája ~ Butykaji Ákos ucca*, 2008: *Új ucca*. — Az Állomás utcáról északi irányba nyíló kisebb utca. A Papé nevű határrészhez vezet, innen kapta a **Pap útja** nevét. A **Tüzes utcája** név a korábban itt lakó *Tüzes Gyurka* ragadványnevet viselő személyre utal, ugyanis korábban egyedül az ő háza állt ebben az utcában. **Új utca** néven is említették. Hivatalos neve *Buttykay Ákos utca*. Buttykay Ákos kökényesdi születésű zeneszerző. — ÉGy., SzMHn. 1: 371. — T27-G4.

Buttykayé 2024: *Butykajijéj*, 2008: *Butykajijé, Butykai főggye*. — Szántóföld a település határának északi részén a Szigeti papé és a Pápista papé között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. Korábban **Buttykay földje** formában is említették. — ÉGy., SzMHn. 1: 372. — T9-E3.

Buttykay-féle-tanya lásd **Buttykay-tanya**

Buttykay földje lásd **Buttykayé**

Buttykay-tanya 1923: *Butykai tanya*, 1906, 1904: *Buttykay féle tanya*, 1891: *Butykai tanya*. — Egykori tanya, mely bizonyára Buttykay birtokához tartozott. Talán a mai Tanya területén állhatott. **Buttykay-féle-tanya**-ként is említik. — L0.53.104.4: 1, L0.53.104.6: 9, 16, L0.53.104.8.

Cigánygödör 2024: *Cigánygödör*. — Bokros, gödörös hely a határ keleti részén a Pápista papétól délre. Nevét a korábban itt lakó, a gödörben vályogot vető cigányokról kapta. — ÉGy. — T9-E3.

Csabaié 2024: *Csabajijéj ~ Dijóys | Onnen [ti. a Csikóskerttől] egészen a nagy árokig. Dijóys vóut. Ugy montuk réigen: a Dijóysba mejünk. De aszt a dijóst akko kiszettéjk*. 2008: *Csabajijé*, 1990: *Csabaié*. — Szántóföld a település határának északi részén a Klányé és a Csikóskert szomszédságában. A **Diós** név a korábban itt álló diófákra, a **Csabaié** név pedig a terület egykori tulajdonosára utal. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 372. — T9-E2.

Csajlái 2024: *Csajlájéj ~ Burjákéj | A Csernek a felsőü végibe egészen asz monták Csajlájéinak. | Csajlának híjták mer a kalapja mindék csajlán állott*. — Szántóföld a határ északnyugati részén. A Cser nyugati, csedregiek birtokában levő része. A **Csajlái** név egykori tulajdonosára utal, akinek *Csajla* volt a ragadványneve, a **Burjáké** nevet pedig a jelenlegi tulajdonosok családnévéről kapta. A csedregi adatközlők a Cser teljes területét **Csajlái** néven említik. — ÉGy. — T8-C2.

Csedregi-déllő 2024: *Csedreki-déillőü | A Tur körülvelte, egy ijen szeg, ety patkóúnak néisz ki. Abba vóut a guja*. — Kaszáló a déli határszálen, a Misu-szeggel szemben, a Túr egyik kanyarulatában. Korábban itt deelt a csedregiek gulyája, a név utótagja a *delelő* földrajzi köznév helyi változata. — ÉGy. — T16-B1.

Csedregi híd lásd **Kőhíd**

Csedregi-porondos 2024: *Csedreki-porondos ~ Porondos ~ Balaton*, 2008: *Csedregi tó, Porondos*. — Mesterséges tó a határ északkeleti részén a Pápista papé szomszédságában. A területet korábban csedregiek vásárolták meg, és az innen kitermelt kavicsot elsőként ők használták fel építkezéshez. Erre utal a *Csedregi-porondos* név. A név utótagja a *porond* 'apró kavics, homok,

Buttykayé

Fotó: Hankusz Éva

illetve homokos talaj, főveny' értelmű köznév -s melléknévképzős származéka. A **Balaton** név gúnyos, humoros elnevezés. **Csedregi-tó** és **Porondos** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 372, 375, ÚMTsz. — T9-E3.

Csedregi-tó lásd **Csedregi-porondos**

Csedregi út lásd **Csinált út**

Csedregiút lásd **Csedregiútnál**

Csedregi utca 2024: *Csedreki ucca ~ Almási ucca ~ Kiscsedrek, Kiscsedrekben ~ Kiscsedreki ucca* | *A házak meg ezek Kiscsedrek*. 2008: *Almási ucca*, 1990: *Csedregi u[tc]a*. — Utca a belterület északnyugati részén, mely Csedregen keresztül korábban Fertőszalmásra (Ukrajna) vezetett, erre utal az **Almási utca** névváltozat.

Kiscsedreg, illetve **Kiscsedregi utca** néven is említik. A *kis* előtag az utca méretére utal. Hivatalos neve *Csedregi utca*. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 370. — T27-E4.

Csedregiútnál 1864: *Csedreki utnál*, 1860: *Csedreki Utnál, Csedreki ut*. — A Csedregbe vezető Csinált út mentén fekvő egykori földterület. A **Csedregiút** névváltozat az elsődleges útnévnek a környező területre való átvonódásával alakult. — PESTY 1864/57: 440b, T0.53.104.1. — T8-C3.

Csengőpatak 1864: *Csengő Patak*, 1860: *Csengő Patak*. — Egykori földterület a település északnyugati határát képező Patak közelében, melynek közvetlenül nem adatolható egykori *Csengő-patak* elnevezése a mellette lévő földterületet is jelölte. — PESTY 1864/57: 440b, T0.53.104.1. — T8-D2.

Cser 2024: *Cser* | *Az néjty táblábú ált.* 2008: *Csèròdàl*, 1990: *Cseroldal*, 1864: *cser*, 1776: *Cser erdő*, 1476: *Cheer*, +1294/1550: *Cser-erdő*. — Szántóföld a határ északnyugati részén a Kosán-láztól délre. Keleti részén fekszik a Misué, nyugati részén pedig a Csajlái. A név a 'cserfaerdő, cserfákból álló erdő rész' vagy 'bokros, cserjés hely' értelmű *cser* földrajzi köznévből alakult. **Csererdő** és **Cser-oldal** formában is szerepel. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKNT., Perényi 275, PESTY 1864/57: 407b, RegArp. 2/4: 130, SZABÓ 1937: 407, SzMHn. 1: 372. — T8-C2D2.

Csererdő lásd **Cser**

Cser felől való forduló 1776: *Cser felől való forduló*. — Egykori földterület feltehetően a határ északi részén a Cser közelében. Helyét

Csordaút

Fotó: Hankusz Éva

pontosabban nem ismerjük. A **forduló** földrajzi köznév 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésben áll. — FKNT., SZABÓ 1937: 407.

Cser-oldal lásd **Cser**

Csikóskert 2024: *Csikóuskert* | *A Klányéj végi-be van ety kis sarok*. — A határ északi részén fekvő, háromszög alakú szántóföld a Klányé mellett. A név a *csikóskert* 'csikók bekerített tartózkodási helye' értelmű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKNT. — T8-D2.

Csinált út 1. 2024: *Csinált ut ~ Csedreki ut*, 2008: *Csedreki út*. — A Csedreget Kökényesdvel összekötő útszakasz, ezért **Csedregi út** formában is említik. A *Csinált út* elnevezés arra utal, hogy korábban a kökényesdi földutakkal ellentétben ez köves útszakasz volt. — ÉGy., SzMHn. 1: 372. — T8-C3.

Csinált út 2. lásd **Állomás utca**

Csinosé lásd **Csinos-szeg**

Csinos-szeg 2024: *Csinosz-szeg ~ Csinoséj* | *A Csinosokéj vóut, ot vam mellette, az erdőü mellett, csak a Tur kettőbe vágja, ahogy körül fogja a Zuhogóut*. — Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Malom-kert közelében. A név előtagja a tulajdonos Csinos családra utal. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T16-D2.

Csipkés 2024: *Csipkéis* | *Ot nőttek ezek a csipkefák*. — A Malom-szeg közelében fekvő kisebb földterület. Nevét az ott növő csipkebokról kapta. Csedregi adatközlőktől származó név. — ÉGy. — T8-B5.

Csonkás 2024: *Csonkás*, 2008: *Csonkás*, 1990: *Csonkás*, 1935–1936: *Csonkás*, 1870: *Csonkas*, 1864: *Csonkás*, 1860: *Csonkás*. — Szántóföld a határ keleti részén a Rózsa-tag és a Sájjié kö-

zött. Korábban a Halmi területén lévő, vele szomszédos határrész neve is Csonkás volt. A helybeliek elmondása szerint a név a földtábla csonka alakjára utal. Ugyanakkor valószínűbb, hogy a név a *csonkás* 'irtással nyert szántóterület, amelyben a fák tuskóját benne hagyták' földrajzi köznévből alakult. Lásd Csonkás (Halmi). — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKnT., PESTY 1864/57: 440b, SzamSz., SzMHn. 1: 372, T0.53.104.1, T1.S.74.18/38, T1.S.78.1957/1–35. — T9-E4.

Csonka-sor +1294/1550: *Csonkasor*. — A település határában említett hely. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja bizonyára a terület alakjára utal. Utótagja a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' földrajzi köznév. — FKnT., RegArp. 2/4: 130.

Csordaút 1. 2024: *Csordaut* ~ *Nagy ut*, 2008: *Csòrda út*. — A Temető utcából a Kosán-lázra vezető földút. Ma is ezen jár a legelőre a falu egyik csordája. A **Nagy út** névforma arra utal, hogy a határban jellemző mezei utaknál szélesebb. — ÉGy., SzMHn. 1: 370. — T8-D3.

Csordaút 2. 2024: *Csordaut*, 1990: *Csorda út*. — A Kisvétről a Zsidó papi legelőre vezető út. Ma is ezen jár a legelőre a falu egyik csordája. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52. — T8-D4D5.

Csordaút 3. lásd **Zsidó papé út**

Csüllő 1864: *Csüllő*, 1860: *Csüllő*, 1776: *Csüllő*. — Egykori földterület a határ északnyugati részén, a mai Román-tag környékén. A név eredete bizonytalan, talán a *csüllő* 'sirályféle madár' köznévből keletkezhetett, de nem zárható ki az sem, hogy a környékről is adatolható *csüllő* 'csévélő' főnévvel áll kapcsolatban. — PESTY 1864/57: 440b, SZABÓ 1937: 407, TESz., T0.53.104.1, ÚMTsz. — T8-C2.

Delegán utca lásd **Almási utca**

Delegán utcája lásd **Almási utca**

Déllő 1. 2024: *Déillő* ~ *Jogos-legelőüji-déillő*. — A Jogos-legelő közelében, a Túr mentén fekvő terület. Korábban itt deleltek a Jogos-legelőre kihajtott jószágok, innen a **Jogos-legelői-déllő** elnevezése. A név utótagja a *delelő* földrajzi köznév helyi változata. — ÉGy. — T17-E2.

Déllő 2. 2024: *Déillő*. — A Túr kiszélesedett medre körüli terület a település déli részén, Mikola és Kökényesd határán. Ma is itt delel a Zsidó papi legelőre kihajtott csorda. A név

a *delelő* földrajzi köznév helyi változata. Lásd Déllő (Mikola). — ÉGy. — T16-D2.

Diós lásd **Csabaie**

Diszpenzár 1. 2024: *Diszpenzár*, 2008: *Rendelő*. — A Polgármesteri hivatal épületének nyugati része, melyben háziorvosi rendelő működik. A román *dispensar* 'orvosi rendelő' jelentésű szó a magyarba is átkerült, ebből alakult a név. Korábban **Rendelő** formában említették. — ÉGy., RKsz., SzMHn. 1: 371. — T27-E4.

Diszpenzár 2. 2024: *Diszpenzár*. — Egyházi tulajdonú épület a Parókia mellett. Jelenleg bontás alatt áll. Korábban orvosi rendelő működött benne. A román *dispensar* 'orvosi rendelő' jelentésű szó a magyarba is átkerült, ebből alakult a név. — ÉGy., RKsz. — T27-F4.

Dobosié 2024: *Dobosijé*, 2008: *Dobosijé*, 1990: *Dobosié*. — Szántóföld a nyugati határszállon, a Negyvenköblöstől nyugatra. A nevét egykori tulajdonosa családnevéről kapta. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 372. — T8-C4.

Dobsai földje 2008: *Dobsaji föggye*, *Dobsai tagja*. — BURA szerint szántóföld a falu határában, de pontos helyét nem közli. A *Dobsai* előtag bizonyára személynév. FÉNYES ELEK *Dobsa* formában említi a kökényesdi földesurak nevei között. **Dobsai tagja** formában is szerepel. — FÉNYES 1851: 259, SzMHn. 1: 372.

Dobsai tagja lásd **Dobsai földje**

Domb 2024: *Domb*, 1860: *Domb*. — A település délnyugati határszállon lévő magasabb fekvésű földterület. Nagyobb része ma Csedreg határához tartozik. Ott *Domb* és *Varjú-domb* néven ismert a terület. Vö. *Domb alja*. Lásd *Domb* (Csedreg). — ÉGy., T0.53.104.1. — T8-C4.

Domb alja 1941: *Domb alja*, 1931: *Domb alja*, 1884: *Domb alja*, 1776: *Domballya*. — A te-

Déli

Fotó: Hankusz Éva

lepülés határának délnyugati részén, a Domb közelében fekvő földterület volt. — HKFT., MaKF., SZABÓ 1937: 407, T16.T.541. — T8-C5.

Dombos-hugat 2024: *Dombos-ugat* | *Van egy árok, ety kanális a Csabajijéjn tul ... és ot van ety tábla főüd, az nyulik a Határra. Ez rányulik a Legelőüre is. | Ijen hepe-hupa, dombos.* 1864: *Dombos Hugat*, 1860: *Dombos Hugat*, 1776: *Dombos Hugat*. — Szántó föld a település határának északi részén a Mocsár szomszédságában. A környezeténél magasabban fekszik, erre utal a név előtagja. Az utótag a *hugat* 'dombos fekvésű határrészek' jelentésű tájszó. A mai **Dombos-ugat** forma az utótag jelentésének elhomályosulását követő újraértelmezéssel keletkezett. — ÉGy., PESTY 1864/57: 440b, SZABÓ 1937: 407, SzamSz., T0.53.104.1. — T8-D2.

Dombos-ugat lásd **Dombos-hugat**

Dögtér 2024: *Döktéj*. — A határ északi részén, a Leményi területén fekvő kisebb földterület. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat. — ÉGy. — T8-D2.

Dögtér-tábla lásd **Leményi 1.**

Dranku-láz 1864: *Dranku láz*, 1860: *Drankoláz*. — Egykori földterület a határ délnyugati részén a mai Gyurkáné környékén. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán személynév lehet. Utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 407b, T0.53.104.1. — T8-C4.

Égett-erdő 1884: *Égett erdő*. — A falu határának délnyugati részén a mai Tölgyes-szeg és Alsó-erdő területén fekvő egykori erdő. Ma már szántóföldként hasznosítják a területet. Az *égett* előtag arra utal, hogy égetéssel irtották ki. — HKFT. — T8-B5.

Éh-mező 2008: *Éh-mező*, 1865: *Éhmező*, 1864: *éhmező*, *Éhmező*, 1860: *Éh mező*, 1776: *Éh mező*. — Szántó föld a település határának nyugati részén, a mai Orosz-tag környékén. A névadás indítéka ismeretlen, talán gyengén termő földterületet jelölhetett. — PESTY 1864/57: 407a, 440b, SZABÓ 1937: 407, SzMHn. 1: 372, T0.53.104.1, T1.S.79.1779/3. — T8-D3.

Első-erdő lásd **Grószé**

Első-forduló 1860: *Iső forduló*. — Egykori földterület a település délkeleti határában a Zsidó papi legelőtől északra. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három

csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' földrajzi köznév. Vö. Harmadik-forduló, Második-forduló. — FKNT., T0.53.104.1. — T8-D5.

Enyedié 2024: *Enyedijé* | *Láz vóút az is, az Enyedijé ... az külön tábla vóút*. — Szántó föld a település határának délkeleti részén a Láz szomszédságában. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T8-D5.

Erdő lásd **Pistié, Grószé**

Ér-szer 1776: *Érszer*. — Egykori dűlő a település határbán. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja vízfolyás melletti fekvésére utal. Utótagja a *szer* 'határ (távol eső) része' földrajzi köznév. — FKNT., SZABÓ 1937: 407.

Ezerköblös 2008: *Ezerköblös*, 1990: *Ezerköblös*. — Szántó föld a határ délnyugati részén. FAZEKAS szerint a Gyurkáné, a Dobosié és a Leményi tartozik hozzá. A név a terület mérete utal, s a *köblös* 'akkora, helyenként változó nagyságú földterület, amelybe egy köből vetőmagot lehet vetni' jelentésű szóból származik. Vö. Húszköblös, Negyvenköblös, Tizenháromköblös. — FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 372, ÚMTsz. — T8-C4.

Falu lásd **Fő utca**

Faluvég 1. 2024: *Faluvég*, 2008: *Faluvég*, 1990: *Faluvég*. — A település belterületének déli határát övező szántóterületek összefoglaló megnevezése. Ide tartozik többek között a Kis-Birtokos, a Leményi, a Fehér-föld stb. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 372. — T28-C1.

Faluvég 2. lásd **Jogos utca 1.**

Fehér-föld 2024: *Fejéir-főüd ~ Fehéir-főüd* | *Az valamikor a Fehéir anyóusájéi vóút, asziszem.* 2008: *Fehérfőüd*, 1990: *Fehérfőüd*, 1864: *fehér*

Fehér-föld

Fotó: Hankusz Éva

föld, 1860: *Fehér Föld*. — Szántóföld a település határának déli részén a Selymes szomszédságában. A névadás indítéka bizonytalan. A *fehér* előtag egyesek szerint a föld színére utal, mások szerint a tulajdonos családneve lehet. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, PESTY 1864/57: 407a, SzMHn. 1: 372, T0.53.104.1. — T8-D5.

Fekete-híd 2024: *Fekete-hid*. — A Fekete-vízen átívelő egykori híd. — ÉGy. — T17-F2.

Fekete-víz 2024: *Fekete-víz* | *Csunya fekete víz van benne ... ojan mocsárnak néjzet ki. Ojan fekete a víz benne mindég, mint a puhalacitól* [ebihaltól]. 2008: *Feketevíz*, 1319/15. sz.: *Feketehewyz*, 1319: *Feketeuiz*, *Feketheuiz*. — Kisebb patak a település határának délkeleti részén az Úrbéres-erdő szomszédságában. Nevét vize fekete színéről kapta. Vö. Fekete-híd, Fekete-vízi-dűlő. — AOKt. 5: 181, ÉGy., Perényi 28, SzMHn. 1: 372, Z. 1: 164. — T17-F2.

Fekete-vízi-dűlő 2008: *Feketevízi dűlő*. — BURA szerint a Fekete-víz közelében fekvő határrész, de pontos helyét nem közli. — SzMHn. 1: 372.

Felső-erdő lásd **Grószé**

Felső-láz lásd **Láz**

Fertős-erdő 2008: *Fértőserdő*. — BURA erdőként említi, de pontos helyét nem közli. A név előtagja a *fertő* 'mocsaras terület időnként vízzel újra megtelő tócsákkal, gödrökkel' földrajzi köznév -s melléknévképzős alakja. — FKNT., SzMHn. 1: 373.

Fluder 2024: *Fluder*. — Kisebb zsilip a Malom-szeg közelében. A Hódos vize ezen keresztül ömlik a Túrba. A név a *fluder* 'malomgát' szóból alakult. A pumpaházak működése óta csökkent a szerepe, ugyanis a kanálisokban összegyűlt víznek a Túrba való beemelését a pumpaházak végzik. — ÉGy., ÚMTsz. — T8-A5.

Fogás 1. 2024: *Fogás*, *Fogásba* | *Ami rányulik Halminak. | Hát Fogásnak vam mind, a Kis hidig elérjünk, éjrted, amid bekebelez a Határ-lapos, aszt Fogásnak montuk mindet*. 2008: *Fogás*, 2004: *Fogás*, 1935–1936: *Fogás*, 1902: *Fogás*, 1884: *Fogás*, 1865: *Fogásnál*, 1860: *Fogás*, *Fogas*. — Szántóföld a határ délkeleti részén a Bika-tag és a Határ-lapos között. Részei a Kis-Fogás, a Nagy-Fogás és a Hosszú-Fogás. A helybeliek elmondása szerint a név arra utal, hogy a korábban fás, bokros terület egyes részeit

Fő utca

Fotó: Szmotku György

az emberek kiirtották, azaz „felfogták” azokat. Ezt a magyarázatot erősíti a *fogás* földrajzi köznév 'erdő kiirtott része, irtás' jelentése. — ÉGy., FKNT., HKFT., L0.53.104.6: 4, SzamSz., SzMHn. 1: 285, 373, T0.53.104.1, T1.S.79.1777/6. — T9-E5, T17-E1.

Fogás 2. lásd **Jogos utca 1.**

Fogás út lásd **Őrház út**

Fogyasztási szövetkezet lásd **Hangya**

Forrás 2024: *Fóras*. — Szántóföld a Rakodó-sortól nyugatra. Nevét az itt lévő egykori forrásról kapta. — ÉGy. — T8-C4.

Fő út lásd **Fő utca**

Fő utca 2024: *Főü ucca ~ Főü ut ~ Falu*, 2008: *Fő ucca*, 1990: *Fő utca*, 1951: *Fő út*. — A falu legrégebbi, központi utcája, mely a Görög templomtól a Patakig tart. *Falu*-nak és *Fő út*-nak is nevezik. Hivatalos neve *Fő utca*. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, L0.53.104.11: 72, SzMHn. 1: 370. — T27-F4F5.

Föveny-kút 1776: *Föveny kut*. — Egykori kút a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja a *föveny* 'homokos terület' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., SZABÓ 1937: 407.

Főző 1860: *Főző*. — Egykori földterület a határ délkeleti részén a Paktól délre eső területen. A

névadás indítékát nem ismerjük. — T0.53.104.1. — T9-E4.

Futballpálya 1. 2024: *Fodbalpája ~ Fodbal-tér.* — Futballpálya a Csinált úttól északra eső területen a Kenyérgyár szomszédságában. **Futballtér**-ként is említik. — ÉGy. — T27-E3.

Futballpálya 2. lásd **Iskola-föld**

Futballpálya 3. 2024: *Fodbalpája.* — Szántó-föld a település belterületétől nyugatra a Csinált út mentén. Korábban futballpálya volt a területen. — ÉGy. — T8-D3.

Futballtér lásd **Futballpálya 1.**

Futó-láz 1860: *Futoláz.* — A település határának délnyugati részén, a Domb szomszédságában fekvő földterület. A név előtagja tulajdonosára utalhat. A *Futó* családnevet SZABÓ ISTVÁN is említi a település történeti családnévanyagában. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köz-név. — FKNT., SZABÓ 1937: 405, T0.53.104.1. — T8-C5.

Füleskútnál 1776: *Files kutnál.* — A település határában említett hely. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét egy a közelében levő kútról kap-hatta. — SZABÓ 1937: 407.

Galamb-sor 1860: *Galambsor*, 1776: *Galamb sor.* — A határ nyugati részén, a Korong-háttól délre eső földterület. Nevének utótagja a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' föld-rajzi köznév. A névadás indítékát nem ismerjük. — FKNT., SZABÓ 1937: 407, T0.53.104.1. — T8-C4.

Görbe-árok 2024: *Görbe-árok, Görbe-árokna | Görbe-árok, mer van egy görbüléjzs benne.* 1776: *Orosz templom pataka.* — A település határának északi részét átszelő kisebb patak. Nevét alakjáról kapta. A patak a belterületen a Görög templom közelében halad el, erre utal az **Orosz templom pataka** elnevezés. — ÉGy., SZABÓ 1937: 407. — T8-D2.

Görögkatolikus paróikia lásd **Paróikia**

Görögkatolikus templom lásd **Görög templom**

Görög templom 2024: *Görök templom ~ Görök-katolikus templom*, 2008: *Görök-katolikus templom*, 1990: *görög kat[olikus] templom*, 1801: *Orosz templom.* — A Fő utca északi részén található. **Görögkatolikus templom** formában is említik. Régebben **Orosz templom**-nak nevezték. A helybeliek elmondása szerint a 20. század

elején még ószláv nyelven miséztek a templom-ban. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, L0.53.104.2: 26, SzMHn. 1: 370. — T27-F4.

Grószé 2024: *Gróuzéj ~ Erdőj*, 2008: *Grósz-erdő*, 2004: *Első-erdő*, 1941: *Felső erdő*, 1931: *Felső erdő*, 1884: *Felső erdő.* — Erdő a határ déli részén a Zsidó papi legelőtől keletre. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. **Erdő**-nek és **Grósz-erdő**-nek is nevezik. A térképes források-ban **Felső-erdő** néven szerepel. A *felső* előtag az Alsó-erdőhöz való viszonyítást fejezi ki. BURA a szomszédos Halmi helynevei között **Első-erdő** formában említi. — ÉGy., HKFT., MaKF., SzMHn. 1: 285, 373, T16.T.541. — T16-D1.

Grósz-erdő lásd **Grószé**

Grüné 2024: *Grünéj | A Grün egy zsidóu vout.* — Szántó-föld és akácos a határ északnyugati részén a Limbuc és a Leményi között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T8-D2.

Gyöngyvirág utca 2024: *Gyöngyvirág ucca*, 2008: *Gyöngyvirág ucca*, 1990: *Gyöngyvirág u[cca]*. — A Fő utcával párhuzamos utca a Porondos mellett. Nevét a korábban itt növényvirágokról kapta. Hivatalos név. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 370. — T27-G4.

Grószé

Fotó: Habarics Ilona

Györe-láz 1864: *Györe láz*, 1860: *Györeláz*. — A település határának északi részén a Kósán-láztól délre fekvő földterület. A név előtagja bizonyára tulajdonosára utal. SZABÓ ISTVÁN a szomszédos Halmi és Nevetlenfalu jobbágynak nevei között *Györe* formában említi is a nevet. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 440b, SZABÓ 1937: 367, 441, T0.53.104.1. — T8-C2D2.

Gyurkánée 2024: *Gyurkánéjéj* | *A Gyurkánéjéj a Tur fele*. 2008: *Gyurkánéjé*, 1990: *Gyurkánée*. — Szántóföld a falu határának délnyugati részén a Ráthonyi és a Dobosié között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta, aki Ráthonyi György földesúr özvegye volt. A helybeliek elmondása szerint a kökényesdi határnak a Csinált úttól a Túríg terjedő része egykor a Ráthonyiak tulajdona volt. Vö. Gyurkáné útja. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 373. — T8-C4.

Gyurkáné útja 2024: *Gyurkánéj uttya* | *Mer az elválassza a Tizánhármát meg a Rakodóu-sort*. | *Asz monták, hogy a Gyurkánéj, mer innen a Brigáttú, mekezdve a Csinált uttú egészs a Turig mind a Gyurkánéj vagyona vóut, és akkor széjjeltépték, s az ut ugy maratt*. 2008: *Gyurkánéj uttya*. — A Fő utcáról nyugati irányba elágazó kisebb földút. Korábban az út mentén állt Gyurkánénak, azaz Ráthonyi György egykori földesúr özvegyének a kastélya. Az út a külterületen a Rakodó-sort délről határolva a *Gyurkánée* nevű földtáblához, illetve a Túrhoz vezet. — ÉGy., SzMHn. 1: 370, 373. — T27-F5.

Halastó 2024: *Halastóu ~ Santijer-gödör*. — Mesterséges tó a település határának délkeleti részén a Vasút mellett. A *Santier-gödör* név előtagja a románból a magyarba átkerült *șantier* 'munkatelep' szóból alakult, és arra utal, hogy

Halastó

Fotó: Habarics Zsolt

az innen kitermelt építőanyagot a vasút megépítéséhez használták. — ÉGy., RKsz. — T17-E1.

Halmi 2008: *Hòlmi* | *A 'halom' a monda szerint nagyon régen csatában elesettek csontjait őrzi*. — BURA szerint domb a település határában, de pontos helyét nem közli. — SzMHn. 1: 373.

Halmi-erdő 1912: *Halmi erdő*, 1907: *Halmi erdő*. — Egykori erdő. Feltehetően a szomszédos Halmi közelében vagy annak határában helyezkedett el. Pontos helyét nem ismerjük. — L0.53.104.4: 178, L0.53.104.8.

Halmi-szeg 2024: *Halmi-szeg*. — Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Molnár-szeg és a Kántor-szeg között. A név előtagja arra utal, hogy halmiak birtokában volt. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T16-B1.

Halmi-tag 1913: *Halmi tag*. — Egykori dűlő, feltehetően a szomszédos Halmi közelében. Pontos helyét nem ismerjük. Utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., L0.53.104.5.

Halmi út lásd **Állomás utca**

Halmi utca lásd **Állomás utca**

Hálta lásd **Kökényesdi állomás**

Hálta Porumbest lásd **Kökényesdi állomás**

Hangya 2024: *Hangya ~ Nagy bóut ~ Bóut*, 2008: *Fogyasztási-szövetkezet, Szövetkezet*, 1990: *fogyasztási szöv[etkezet]*. — Épület a Fő utcán a Nevetleni úttal szemben. Korábban élelmiszerboltként működött. Ma vegyesbolt. A név a 19. század végén megalakult Hangya Termelő-Értékesítő és Fogyasztási Szövetkezetre utal. **Bolt**-ként és **Nagy bolt**-ként is említik. Korábban **Fogyasztási szövetkezet**-nek és **Szövetkezet**-nek is nevezték. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 370–371. — T27-F4.

Harmadik-forduló 1860: *III^{ik} forduló*, 1776: *Harmadik forduló* Halmi és Nevetlenfalu felé. — A határ déli részén, a Csorda út mentén fekvő földterület volt. A név utótagja a *forduló* 'hátarrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznév. Vö. Első-forduló. — FKNT., SZABÓ 1937: 407, T0.53.104.1. — T8-D5.

Határ 2024: *Határ ~ Ukrán-határ* | *A Mőunárszeg után már jön a Határ. It van a sarogba a Határ, s akkor tovább mán a Tur a határ fel egészen Berekgig.* — A települést délnyugaton határoló román–ukrán országhatár. **Ukrán-határ**-nak is mondják. — ÉGy. — T8-B5

Határ-lapos 2024: *Határ-lapos* | *Van ety Határ-lapos, éirted, hogy a viz ott összefojt, megindult egészen a Nyirös alul. Ide jön ki, a Bongyi lapossára fut ... Vőut benne egy kis kanális réigen.* 1884: *Kökényesdi p[atak]*. — A Pataknak a határ délkeleti részén folyó szakasza, mely Kökényesd és Halmi határvonalát jelzi. A **Kökényesdi-patak** névforma inkább Halmiban lehetett használatos. Lásd Határ-lapos (Halmi). — ÉGy., HKFT. — T9-E5F5, T17-F1.

Hegedűs-láz 1860: *Hegedűs Láz.* — Egykori földterület a település határának délkeleti részén. Tulajdonosáról kaphatta a nevét. *Hegedűs* nevű család ma is él a településen. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév. — FKNT., T0.53.104.1. — T9-E5.

Híd lásd **Patak-híd**

Híd Égere 1319: *Hydegre.* — Egykori patak a település határában. A név előtagja arra utalhat, hogy a patakon híd vezetett át. Az *Égere* utótag bizonyára a szomszédos Halmiban is adatolt *Éger* víznév birtokos személyjeles alakja. Lásd Éger (Halmi). — AOkt. 5: 181, Perényi 28, SZABÓ 1937: 406, Z. 1: 164.

Hódos 1. 2024: *Hodos.* — A település délnyugati részén folyó kisebb patak. A belvízelvezető kanálisok megépítése előtt ezen folyt le a víz a határról. Nevét az itt élő hódokról kapta. Vö. Kis-Hódos, Nagy-Hódos. — ÉGy. — T8-C5.

Hódos 2. 2024: *Hodos, Hodozsba.* — Kisebb területű kaszáló a határ déli részén a Kis-Hódos közelében a Pistiétől nyugatra. Nevét a Hódos patakról kapta. — ÉGy. — T8-C5.

Holló-kapu 2008: *Höllőkapu*, 1776: *Holló kapujánál.* — BURA szerint szántóföld a határ északi részén. A név utótagja a *kapu* 'tájrézszeleje, kezdete' jelentésű földrajzi köznév lehet. A névadás indítékát nem ismerjük. **Holló kapujánál** formában is említik. — FKNT., SZABÓ 1937: 407, SzMHn. 1: 373. — T8-D3.

Holló kapujánál lásd **Holló-kapu**

Holt-Túr 2024: *Hóyt-Tur.* — A Túr kiszáradt folyómedre a határ délkeleti részén. Helyén épült a Pumpaház. — ÉGy. — T17-E2.

Horgas-szer 1776: *Hargas szer.* — Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja a terület alakjára utalhat. Az utótag a *szer* 'határ (távol eső) része' földrajzi köznév. — FKNT., SZABÓ 1937: 407.

Hosszú-Fogás 2024: *Hosszu-Fogás.* — Szántóföld a határ délkeleti részén. A Fogás hosszabbik darabja. — ÉGy. — T9-E5

Hosszú-föld lásd **Nagy-kaszáló**

Hosszú-földek 1864: *Hosszu földek*, 1860: *hoszu Földek.* — Egykori földterület a határ keleti részén a mai Csedregi-porondos környékén. Nevét bizonyára az alakjáról kapta. — PESTY 1864/57: 440b, T0.53.104.1. — T9-E3.

Hosszú-szeg 2024: *Hosszu-szeg* | *Aszt keresztül-vákták réigen, a Turat egyenesítették, és még marat tulóudalra izz belőülle a berkijeknek.* 1998: *Hosszúszege.* — Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Pák-szeg és a Misu-szeg között. A Túr mentén elterülő szegek közül ez volt a leghosszabb, erre utal a név előtagja. A helybeliek elmondása szerint 1947-ben keresztülvágták, hogy meggyorsítsák a Túr folyását. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 137. — T16-B1.

Húszköblös 2024: *Huszköblös*, 2008: *Húszköblös*, 1990: *Huszköblös.* — Szántóföld a határ délnyugati részén a Negyvenköblöstől délre. A név a terület méretére utal, s a *köblös* 'akkora, helyenként változó nagyságú földterület, amelybe egy köből vetőmagot lehet vetni' jelentésű szóból származik. A helybeliek elmondása szerint egy köblös föld pontosan 43 ár nagyságú terület. Vö. Ezerköblös. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 373, ÚMTsz. — T8-C4.

Iskola lásd **Óvoda 2.**

Iskola-föld 2024: *Iskola-főüd ~ Fodbalpája ~ Levente téir* | *Kéjt-háromköblös főüd vőut, a többi az mind a Butykajijébú vőut a leesve. | Tizenhéjt-tizennyőuc éives korába má össze-gyűtötték a fíjatalokat, és tanították, amit kell a katonáknak: puskát fogni.* — Szántóföld a település határának északi részén a Tanya szomszédságában. A név arra utal, hogy régebben a tanító javadalma volt. Korábban futballpálya,

illetve a leventék gyakorlótere volt a területen, innen kapta a **Futballpálya** és a **Levente tér** elnevezését. — ÉGy. — T9-E3.

Jendrassik Jenő utca 2024: *Kis sikátor ~ Pab Gyuri uccája ~ Jendrasik Jenő ucca | Pab Gyuri uccája, uty hijták.* — Utca a Kisvégen. A **Papp Gyuri utcája** név az ott lakó személyre utal. **Kis sikátor**-ként is említik. A hivatalos **Jendrassik Jenő utca** elnevezés az egykor a településen élő festőművésznek állít emléket. — ÉGy. — T28-C1.

Jogos 1. lásd **Jogos utca 1.**

Jogos 2. 2008: *Jogos.* — BURA szerint szántóföld a határ északkeleti részén. A név arra utal, hogy tulajdonosai földosztás révén jutottak a területhez. — SzMHn. 1: 373. — T9-E3.

Jogos-kaszáló 2024: *Jogos-kaszáló,* 2008: *Jogos-kaszáló,* 1990: *Jogosult kaszáló.* — Kaszáló a település határának déli részén a Nagy-kaszáló és a Sági-kaszáló között. A név előtagja arra utal, hogy tulajdonosai földosztás révén jutottak hozzá. Korábban **Jogosult-kaszáló** formában is említették. **Legelő**-nek is nevezik. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 373. — T8-C5.

Jogos-legelő 2024: *Jogos-legelő ~ Legelő | Hát az valamikor a szegénységnek nem vóut a jószágot hova engegyék, és akkor az állom, ki tuggya, kire hatyta, hoty kijéj vóut eredetileg, éirted? S akkor az jogos vóut mindenki, ha Terebesrű jött, Mikolábú jött, ot kifoghatott, étethetett ... annak nem vóud gazdája.* 1990: *Jogosult legelő.* — A település határának délkeleti részén, a Halastó közelében fekvő legelő. A helybeliek elmondása szerint korábban a szegényeknek kijelölt legelő volt, ahol bárki legeltethette az állatait, erre utal a név előtagja. Korábban **Jogosult-legelő** formában is említették. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4. — T17-E2.

Jogos-legelői-déllő lásd **Déllő 1.**

Jogosult-kaszáló lásd **Jogos-kaszáló**

Jogosult-legelő lásd **Jogos-legelő**

Jogos utca 1. 2024: *Jogos ucca ~ Jogos, Jagozsa,* 2008: *Faluvég, Fogás,* 1990: *Jogos.* — A belterület északi részén elterülő falurész. A **Jogos utca** név arra utal, hogy az ott lakók földosztás révén jutottak telekhez. **Jogos** formában is említik. Elhelyezkedése miatt **Faluvég**-nek is nevezik. A **Fogás** névváltozat 'a falu közelében

a telekhez kimért toldás' értelmű *fogás* földrajzi köznévből származik. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, FKnt., SzMHn. 1: 370. — T27-F3G3.

Jogos utca 2. lásd **Mező utca**

Juhlegelő 2024: *Júlegelő | Hát aszt valamiko kibéirelték ezek a juhászok ... Az ety fordulou főüd, és od befokták legelőünek.* 2008: *Júlegelő,* 1990: *Juhlegelő.* — Szántóföld a határ északi részén a Kúti-tábla és a Szappanos között. Korábban juhlegelőként használták. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 373. — T9-E2.

Kanális lásd **Mocsár 1.**

Kántoroké 2024: *Kántorokéj | Ez a sarok, látod, mer hegyesre jön ki, az vóut a Kántorokéj. Mind a kéjt kántor ot kapot főüdet.* — Szántóföld a határ északkeleti részén a Papétól délre. Korábban a római- és a görögkatolikus kántor javadalma volt. — ÉGy. — T9-E2.

Kántor-szeg 2024: *Kántor-szeg | Ez mind belül a Tőütésem van. ... A róumaji etyházéj vóut.* 2008: *Kántorszeg,* 1990: *Kántorszeg.* — Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Halmi-szeg mellett. Korábban a római katolikus kántor javadalma volt. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKnt., SzMHn. 1: 373. — T16-B1.

Kanyarodó 2024: *Kanyarodó ~ Szudán, Szudámban | Szudám vóud benne. A kollektiv vetet szudánt, és akkor Szudánnak maratt.* 2008: *Kanyar-tábla,* 1990: *Kanyar tábla.* — Szántóföld a település határának északnyugati részén a Szigeti papé és a Román-tag között. A név arra utal, hogy a Csordaút e szántóföld mentén kanyarodik északi irányba. **Kanyar-tábla** néven is említik. Korábban szudánifüvel volt bevetve, innen ered a **Szudán** elnevezés. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 373. — T8-D3.

Kanyar-tábla lásd **Kanyarodó**

Kápolna 2024: *Kápolna.* — A Gyöngyvirág utca végén található kisebb görögkatolikus templom. — ÉGy. — T27-G4.

Kárász sűrűje 2024: *Kárász sűrűje.* — Szántóföld a határ déli részén a Jogos-legelő szomszédságában. Az előtag a tulajdonosa családnevét őrzi. Az utótag a *sűrű* 'átláthatatlan fás, bokros hely' földrajzi köznév. — ÉGy., FKnt. — T17-E1F1.

Kárhozi malom 2024: *Kárhozi malom* | *A Kárhozi malom a kanyarba, az a Turba vóut.* | *Ugy neveszték el, mer leégett.* | *De az réigen malom vóut ott a Turon.* | *Ráfokták, hogy elkárhozott az a terület, éjrted, mer megöltek valakit, vagy beleölte magát, valami nőüji szeméj ... éjn is hallottam, meg monták, hogy ot vóut a malom, mentünk firidni a Turhoz, méij vóut ott a viz. Meg a cölöpök megvóutak.* 1895: *Kárhozi malom.* — Egykori vízimalom a Túron a Pistié szomszédságában. A helybeliek körében több elképzelés is létezik a névadás indítékát illetően. Egyesek szerint gyilkosság vagy öngyilkosság történt ezen a helyen, azaz valaki itt elkárhozott. Mások szerint a malom leégett, és a név ezzel áll összefüggésben. — ÉGy., T0.53.127.1. — T16-C1.

Karikó 2024: *Karikóu.* — Körülárkolt, háromszög alakú szántóföld a település délnyugati határában a Dobosié területén. Később egybe-szántották a Dobosiéval. A név a *karikó* 'vize-nyős területből kerek alakú kiemelkedés' értelmű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKNT. — T8-C4.

Kárpinszki gödre 2024: *Kárpinski gödre.* — A Túr egykori folyómedre a határ déli részén a Vasút közelében. Nevét a korábban a közelében lakó Kárpinszki családról kapta. — ÉGy. — T17-E2.

Kati foka 2024: *Kati foka* | *A Tőütejsem bellül, a hullámtéjbe benne van.* 2008: *Kati foka*, 1990: *Kati foka.* — Kaszáló a határ déli részén a Grószé és a Töltés között. A név előtagja személynévi eredetű. Az utótag a *fok* 'kisebb vízfolyás, vízá-lás' jelentésű földrajzi köznévi. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKNT., SZMHn. 1: 373. — T16-D2.

Kecskés-láz 1860: *Kecskés Láz.* — Egykori földterület a település határának déli részén a Fehér-földtől délre. A név előtagjának névbeli szerepét nem ismerjük, lehet állatnév vagy család-név is. A *Kecskés* családnév a közeli Túrtere-bes történeti családnévanyagában szerepel. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznévi. — FKNT., SZABÓ 1937: 530, T0.53.104.1. — T8-D5.

Keleti-Kertalja lásd **Kertalja 2.**

Kenyérgyár 2024: *Kenyérgyár* ~ *Péjkség*, 2008: *Pékség.* — Épület a Csinált út északi oldalán a Malom és a Polgármesteri hivatal mö-

A Kertalja egy 19. század közepi térképen (T1.S.79.1779/3)

gött. **Pékség**-nek is nevezik. — ÉGy., SZMHn. 1: 371. — T27-E3.

Kerek-bükkös lásd **Kerek-bütykös**

Kerek-bütykös 2024: *Kerek-bütykös*, 2008: *Kerek-bükkös, Kerek-bütykös*, 1990: *Kerekbütykös*, 1941: *Kerek bütykös*, 1884: *Kerekbütykös*, 1864: *Kerekbikkes*, 1860: *Kerekbikes*, *Kerek-bikkes*, 1776: *Kerekbikkes.* — Szántóföld a határ északnyugati részén. A helybeliek szerint a Kanyarodó valamely része lehet. Az eredeti neve **Kerek-bükkös** volt. Korábban erdős terület lehetett, erre utal az utótagként álló *bükkös* 'bükkfás erdő(rész)' jelentésű földrajzi köznévi. Az előtag az egykori erdő alakjára utalhatott. A *Kerek-bütykös* változat a név utótagjának újraértelmezésével keletkezett. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKNT., HKFT., MaKF., PESTY 1864/57: 440b, SZABÓ 1937: 407, SZMHn. 1: 373, T0.53.104.1. — T8-D3.

Kerek-csere 2008: *Kerek-csere*, 1776: *Kerek tsere.* — BURA szerint a Túr közelében fekvő határrész. Alakjáról kaphatta a nevét. Az utótag a *csere* 'bokros, cserjés hely' földrajzi köznévi. — FKNT., SZABÓ 1937: 407, SZMHn. 1: 373. — T8-B5.

Kerek-láz 1776: *Kerek láz.* — Egykori dülő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Alakjáról kaphatta a nevét. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznévi. — FKNT., SZABÓ 1937: 407.

Kerek-nyáras 1776: *Kerek nyáras.* — Egykori nyárfaerdő a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Alakjáról kaphatta a nevét. Az utótag a *nyáras* 'nyárfaerdő, nyárfákkal beültetett, benőtt hely' földrajzi köznévi. — FKNT., SZABÓ 1937: 407.

Kereszt 2024: *Kereszt*, 2008: *Kereszt*. — Útmenti kereszt a Kisvégen. — ÉGy., SzMHn. 1: 370. — T28-C1.

Kert alatti föld 2024: *Kert alatti föld ~ Kertajja ~ Körtefánál*. — Szántóföld a Fő utca nyugati irányba futó kertjeinek végében. Nevét elhelyezkedéséről kapta. **Kertajja** néven is említik. A **Körtefánál** elnevezése az ott álló vadkörtefára utal. — ÉGy. — T8-D3.

Kertajja 1. lásd **Kert alatti föld**

Kertajja 2. 1865: *Kertallya*, 1864: *Keleti kert allya*, *Keleti Kertallya*, 1860: *Kelleti Kertallya*, 1776: *Kert allya sor*. — Szántóföld a Fő utca keleti irányba futó kertjeinek végében. Erre a területre épült a Gyöngyvirág utca. **Keleti-Kertajja** néven is említik. A **Kertajja-sor** névváltozat utótagja a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' földrajzi köznév. — FKnT., PESTY 1864/57: 440b, SZABÓ 1937: 407, T0.53.104.1, T1.S.79.1779/3. — T9-E4.

Kertajja-sor lásd **Kertajja 2.**

Kisbirtokos 2024: *Kizsbirtokos | Felfele, nekifele a Turnak az a Kizsbirtokos tábla*. 2008: *Kisbirtokos*, 1990: *Kisbirtokos*. — Szántóföld a határ déli részén a belterület közelében. A név a *kisbirtokos* 'kisbirtokkal rendelkező, kisbirtokon gazdálkodó kisárutermelő (személy, csoport)' jelentésű közszóból alakult. Vö. *Kisbirtokos út*. — ÉGy., ÉrtSz., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 373. — T8-C4D4.

Kisbirtokos út 2024: *Kizsbirtokos ut*. — A Csordaútról nyíló, a Kisbirtokos két táblája között futó földút, mely a Gyurkáné útjáig tart. — ÉGy. — T8-D4.

Kiscsedreg lásd **Csedregi utca**

Kiscsedregi utca lásd **Csedregi utca**

Kis-Fogás 2024: *Kis-Fogás ~ Rövit-Fogás*, 2008: *Kisfogás*, 1990: *Kisfogás*. — Szántóföld a határ délkeleti részén a Nagy-Fogás mellett. A Fogás kisebbik darabja. **Rövit-Fogás** néven is említik. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 373. — T9-E5, T17-F1.

Kis híd 2024: *Kis hid*. — A Határ-laposon átívelő kisebb vasúti híd a Borsi-kert közelében. — ÉGy. — T9-E4.

Kis-Hódos 2024: *Kis-Hodos*. — A határ délnyugati részén folyó patak. A Hódos kisebbik ága. Vö. Nagy-Hódos. — ÉGy. — T8-B5.

Kisbirtokos

Fotó: Hankusz Éva

Kis iskola 2024: *Kis iskola ~ Róumaji iskola ~ Muzeum*, 2008: *Kis iskola*, 1990: *Kis iskola*. — Épület a Fő utcán a Római templommal szemben. Korábban iskola volt. A *Kis iskola* név előtagja a Nagy iskolához való viszonyítást fejezi ki. Ma is a római katolikus egyház tulajdona, erre utal a **Római iskola** elnevezés. Jelenleg falumúzeum működik benne, ezért **Múzeum**-nak is nevezik. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 370. — T27-F4.

Kis Janiné utcája 2024: *Kis Janinéj uccája*. — Utca a Porondossal szemben. A név előtagja az ott lakó személyre utal. — ÉGy. — T27-G4.

Kis Laci-kert 2024: *Kis Laci-kert*. — Kaszáló a Túr mentén a Jogos-legelő közelében. Nevét bizonyára egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T17-E2.

Kis-Selymes 2024: *Kis-Sejmes*. — Szántóföld a település határának délkeleti részén a Nagy-Selymes és a Fehér-föld között. A Selymes kisebbik darabja. — ÉGy. — T8-D5.

Kis sikátor lásd **Jendrassik Jenő utca**

Kis-szeg lásd **Misu-szeg**

Kis út 2024: *Kis ut*. — Keskeny gyalogút a Parókia és a Diszpenszár között. — ÉGy. — T27-F4.

Kis utca lásd **Virág utca**

Kisvég 2024: *Kisvég*, 2008: *Kisvég*. — A település belterületének a Pataktól délre eső része. Magába foglalja a Virág utcát, a Jendrassik Jenő utcát, az Almási utcát és a Túr utcát. — ÉGy., SzMHn. 1: 370. — T27-F5.

Klányé 2024: *Klányéj ~ Klánéj | Az egy rendes, szegletes forduló*. — Szántóföld a település északi határában a Grünétől északra. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T8-D2.

Kocsmá lásd **Zénó boltja**

Kollektív lásd **Kollektíva**

Kollektíva 2024: *Kolektiva, Kolektivába ~ Kolektiv*. — A Csinált úttól északra fekvő terület, ahol korábban a kollektív gazdaság irodaépülete (a mai Polgármesteri hivatal) és raktárai álltak. A név a román *gospodărie agricolă colectivă* fordításaként létrejött 'kollektív gazdaság' kifejezésből származik. **Kollektív**-ként is említik. — ÉGy., RKsz. — T27-E3

Korolyós 1776: *Kerehyós*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A nevet SZABÓ ISTVÁN a közeli Netvetlenfalu határában *Korolyós* formában említi. Szerinte a nevek azonos helyet jelölhettek. A név eredete ismeretlen, esetleg a szláv eredetű *karaj* 'valamely területnek a széle' jelentésű földrajzi köznévvvel állhat kapcsolatban. — FKNT., KOCÁN 2022: 221, SZABÓ 1937: 406.

Korong-hát 2024: *Koronc-hát*, 2008: *Korong-hát*, 1998: *Korong-hát*, 1990: *Koronghát*, 1941: *Koronchát*, 1935–1936: *Korönkhát*, 1931: *Koronchát*, 1884: *Koronghát*, 1865: *Korony hat*, 1864: *Korony hát*, *Korong hát*, *Koronghát*, 1860: *Koronghát*, 1776: *Koronghat*. — Szántó föld a határ nyugati részén a Patak mentén. A név előtagja bizonyára a *korong* 'lapos, henger, illetve kör alakú hely' földrajzi köznévvvel áll kapcsolatban. Utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévv. Elképzelhető, hogy a körív alakban folyó Patak szolgált a névadás alapjául. BURA a szomszédos Csedreg helynevei között is említi. *Koronc-hát* alakjai téves lejegyzésből adódhatnak. Vö. *Koronghát* út. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKNT., HKFT., MaKF., PESTY 1864/57: 407a, 440b, SZABÓ 1937: 407, SzamSz., SzMHn. 1: 138, 374, T0.53.104.1, T1.S.79.1779/3, T16.T.541. — T8-C3C4.

Koronghát út 2024: *Korönkhát út* | *A Koronkhát út* *utom mejünk*. — A Csinált útról déli irányba elágazó, a Korong-hát mellett futó földút. — ÉGy. — T8-C3C4.

Kosán-láz 2024: *Kosán-láz ~ Legelő*, 2008: *Kosán-láz*, 1990: *Kosán láz*, 1935–1936: *Kosásláz*, 1913: *Kosánláz tanya*, 1907: *Kosánláz tanya*, 1906: *Kosánlazi tanya*, 1902: *Kosánláz tanya*, 1900: *Kosánláz*, 1898: *Kosánláz*, 1884: *Kosánláz*, 1864: *Kosán Láz*, *Kosánláz*, 1860: *Kosánláz*. — Legelő a település határának északi részén, az országhatár mentén. Ma is itt legel a falu egyik csordája, ezért **Legelő**-nek is mond-

ják. **Kosán-láz(i)-tanya** formában is említik, ugyanis korábban tanya is állt rajta, azonban a területnek ez a része ma Ukrajnához tartozik. A *Kosán* előtag személynévi eredetű. SZABÓ ISTVÁN a szomszédos Batár település jobbágysai között említi a nevet *Kósán* formában. A *láz* utótag 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznévv. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKNT., HKFT., Hnt., L0.53.104.6: 15, L0.53.104.7: 9, PESTY 1864/57: 407b, 440b, SZABÓ 1937: 289, SzamSz., SzMHn. 1: 374, T0.53.104.1. — T8-C2D2.

Kosán-lázi-tanya lásd **Kosán-láz**

Kosán-láz-tanya lásd **Kosán-láz**

Kósa-völgy 2024: *Kóusa-vőügy* | *A kis forduló, ety fordulót Kóusa-vőügynek mongyák.* | *Asz kimejen egészen a kanálisra ... Az ráment a laposra* [ti. Bongyi laposára], *éis onnam men tovább az ut.* 2008: *Kósa-völgy*, 1990: *Kósa völgy*, 1864: *Kósa Völgy*, *Kósavölgy*, 1860: *Kosa Völgy*. — Szántó föld a település határának keleti részén a Bongyi út és a Vasút között. Az előtag bizonyára egykori tulajdonosára utal. A *Kósa* családnevet SZABÓ ISTVÁN többször is említi a falu jobbágysai nevei között. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, PESTY 1864/57: 440b, SZABÓ 1937: 403, 405, 406, SzMHn. 1: 374, T0.53.104.1. — T9-E4.

Kos fűzfása 2024: *Kos ficfása*. — A határ északkeleti részén, a Szappanos patak mentén fekvő terület. Nevét tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T9-E3.

Kotró sűrűje 2024: *Kotróu sűrűje*. — Bokros hely a Sági-kaszáló és a Zsidó papi legelő között. Nevét az egykori tulajdonosa ragadványnevről kapta, az utótag pedig a *sűrű* 'átláthatatlan fás, bokros hely' földrajzi köznévv. — ÉGy., FKNT. — T8-C5.

Kőhid 2024: *Kűhid*, 2008: *Csedreki-híd*, 1776: *Csedreki híd*. — A Patakon átívelő híd a csedregi határszélen, erre utal a **Csedregi híd** megnevezése. Lásd **Kőhid** (Csedreg). — ÉGy., SZABÓ 1937: 407, SzMHn. 1: 372. — T8-C3.

Kökény lásd **Kökényesd 1.**

Kökényesd lásd **Kökényesd 1.**

Kökényes lásd **Kökényesd 1., 2.**

Kökényesd 2. 1319/15. sz.: *Kekenesd*, 1319: *Kukenes*, 1319: *Kukynusd*. — Egykori vízfolyás a falu határában, melyről a település a nevét kapta. Elsődleges **Kökényes** neve a *kökény* növény-

Kökényesdi állomás

Fotó: Habarics Zsolt

név -s képzős formájából alakult. A helynévhez idővel -d helynévképző járult. Bizonyára azonos a településen átfolyó Patakkal. — AOKlt. 5: 181, ComMarmUg. 202, EH., FNESz., Perényi 28, SZABÓ 1937: 406, Z. 1: 164.

Kökényesdi állomás 2024: *Kökönyözsdi álamás ~ Hálta, Háltánál ~ Porumbesti álamás ~ Hálta Porumbest.* — Vasúti megállóhely a település külterületének délkeleti részén. A *Hálta* név a román *halta* 'kisebb vasúti megálló' szó átvételéből származik. A *Hálta Porumbest* forma a román *Halta Porumbesti* megnevezés átvétele. **Porumbesti állomás** formában is említik, melynek előtagja a település román nevének -i képzős formájából alakult. — ÉGy., RKsz. — T17-E1.

Kökényesdi malom 1953: *Kökényesdi m[alom]*, 1884: *Kökényesdi malom, Új malom*, 1863–1864: *Kökényesdi malom*, 1842: *Kökényesdi malom.* — Egykori malom a Túron a Malom-kert közelében. A szomszédos településeknek a Túrra épített vízimalmainál később épült, erre utalhat az *Új malom* elnevezés. — HKFT., L0.53.104.3: 166, MKFT., T.SzSz1953. — T16-C1.

Kökényesdi-patak lásd **Határ-lapos**

Könyök utca 2008: *Könyök ucca.* — BURA szerint a Fő utca élesen kanyarodó szakasza. — SzMHn. 1: 370. — T27-F4.

Kőris-mocsár 1776: *Kőrös motsár.* — Egykori dülő a falu határában. Pontos helyét nem ismerjük. Nevét bizonyára az ott növő kőrisfákról kapta. — SZABÓ 1937: 407.

Körtéfánál lásd **Kert alatti föld**

Körtvélyes 1860: *Körtvellyes, Körtvelyes Sor*, 1776: *Körtvélyes.* — Egykori földterület a belterülettől délnyugatra. A név a *körtvélyes* 'terület, ahol sok a vadkörtefa' jelentésű földrajzi

köznévől alakult. A **Körtvélyes-sor** névváltozat utótagja a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' értelmű. Vö. *Körtvélyes alja.* — FKNT., SZABÓ 1937: 406, T0.53.104.1. — T8-D4.

Körtvélyes alja 1860: *Körtvelyes allya, Körtvellyes allya.* — Egykori földterület a belterülettől és a Körtvélyestől délre. — T0.53.104.1. — T8-D4

Körtvélyes-hát 1864: *Körtvélyeshát*, 1860: *Körtvellyeshát.* — Egykori földterület a határ keleti részén a mai Pápista papé környékén. A név a *körtvélyes* 'terület, ahol sok a vadkörtefa' és a *hát* 'dombos vízparti terület' vagy esetleg 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' földrajzi köznevek összetételéből alakult. — FKNT., PESTY 1864/57: 440b, T0.53.104.1. — T9-E3.

Körtvélyes-sor lásd **Körtvélyes**

Kultúr 2024: *Kultur*, 2008: *Művelődési otthon*, 1990: *Művelődési otthon.* — A Fő utcán a Park és az Óvoda között álló épület. **Művelődési otthon** néven is említik. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 371. — T27-F4.

Kúti-tábla 2024: *Kuti-tábla | Hát asz már a Kolektiva attá neki a nevit. Itt, ahogy van a hid, látod, visszább a hittü vaty husz méjterre, harmincra vóut az uton egy rendes kut.* — Szántóföld a határ északi részén a Görbe-árokától északra. A korábban a területen levő kútról kapta a nevét. — ÉGy. — T8-D2.

Láz 2024: *Láz | A Csordauttú kimegy egészen a Vasutig, az Erdőü alatt. Naty tábla. | Monták a Lázat, az Erdőü alatt. Az a szegéinfőüd arra.* 2008: *Láz*, 2004: *Felső-láz*, 1990: *Láz*, 1941: *Felső láz*, 1931: *Felső láz*, 1884: *Felső láz*, 1860:

Kúti-tábla

Fotó: Hankusz Éva

Felsőszeláz. — Szántóföld a település határának déli részén a Selymestől délre. A név a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznévből alakult. A **Felső-láz** névváltozat az egykori Felső-erdő melletti fekvésére utalhat. BURA ebben a formában Halmi helynevei között említi. A *Felső-szeláz* névalak talán írásban torzult forma lehet. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKNT., HKFT., MaKF., SzMHn. 1: 285, 374, T0.53.104.1, T16.T.541. — T8-D5.

Legelő lásd **Kosán-láz**, **Jogos-legelő**, **Zsidó papi legelő**

Lemenő 1864: *Lemenő*, 1860: *Lemenő*, 1776: *Lemenő sor*. — Egykori földterület a határ északkeleti részén a mai Kúti-tábla környékén. A névadás indítéka nem világos. **Lemenő-sor** formában is említik, melynek utótagja a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 440b, SZABÓ 1937: 407, T0.53.104.1. — T8-D2.

Lemenő-sor lásd **Lemenő**

Leményi 1. 2024: *Leményijéj ~ Döktéj-tábla* | *Kéjt Leményi van. It valahun, ahogy a Limbuc fele mejünk. A másik a Pótor-kátyútól ... Neki-fele az erdőünek.* 1990: *Leményi.* — Szántóföld a település határának északnyugati részén a Cser és a Kúti-tábla között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. Korábban ezen a területen volt a Dögtér, erre utal a **Dögtér-tábla** elnevezés. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4. — T8-D4.

Leményi 2. 2024: *Leményijéj*, 2008: *Leményijé*. — Szántóföld a település határának déli részén, a Pótor-kátyú és a Rátonyi között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy., SzMHn. 1: 374. — T8-D5.

Levente tér lásd **Iskola-föld**

Limbuc 2024: *Limbuc ~ Szemák Pistájéj*, 2008: *Limbuc-tábla*, 1990: *Limbuc tábla*. — Szántóföld és akácos a határ északi részén a Grüné és a Szegedi között. A *Limbuc* nevet a helybeliek elmondása szerint az ott élő madarokról kapta. A *libuc* a 'bíbic' tájnyelvi megfelelője, amelyben az *m* esetleg inetimologikus hang. De összefügghet a *limbus* 'cserjés, bokros hely' földrajzi könévvel is. Korábban **Limbuc-tábla** formában említették. A **Szemák Pistáé** nevet tulajdonosáról kapta. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKNT., SzamSz., SzMHn. 1: 374, ÚMTsz. *limbucolaj*. — T8-D2.

Limbuc

Fotó: Hankusz Éva

Limbuc-tábla lásd **Limbuc**

Lóvágó 1776: *Lóvágónál* a patakban. — Egykori földterület a település határában. Pontos helyét és a névadás indítékát nem ismerjük. — SZABÓ 1937: 407.

Malom 2024: *Malom*, 2008: *Malom*. — A Csinált út mentén a Polgármesteri hivatal mellett található épület. Az állami gazdaság raktárépülete volt, majd a rendszerváltás után malom működött benne. Jelenleg nem üzemel. — ÉGy., SzMHn. 1: 371. — T27-E4.

Malom-szeg 2024: *Malom-szeg* | *Aszt kéjtfele vákta a Tőüttéjs a Malom-szeget.* — Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában az országhatár mellett. A töltés építéskor egy része a töltésen kívülre esett. A név előtagja bizonyára a közelben fekvő egykori fertősalmási malomra utal. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T8-A5.

Marián-kert lásd **Marián kertje**

Marián kertje 2024: *Mariján kertje ~ Mariján-kert*, 2008: *Mariján kertye*. — Belterületi rész a Fő utcán, ma már lakóház áll rajta. Az előtag egykori tulajdonosa családnevét őrzi. **Marián-kert** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 371. — T27-F4.

Második-forduló 1860: *II^{ik} forduló*. — Egykori földterület a határ déli részén, a mai Selymes környékén. Utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznév. Vö. Első-forduló. — FKNT., T0.53.104.1. — T8-D5.

Méhes útja 1776: *Méhes uttya*. — Egykori út a településen. Talán az *Ádám-méhes* vagy a

Pernák méhese nevű dűlőhöz vezetett. — SZABÓ 1937: 407.

Méh-szeg lásd **Mély-szeg**

Mély-szeg 2024: *Méjj-szeg ~ Méi-szeg*. — Kaszáló a határ déli részén a Túr egyik kanyarulatában. A névadás indítéka bizonytalan. Feltehetően a szélesebb körben ismert *Mély-szeg* az elsődleges névváltozat, amiből később a hasonló hangzású **Méh-szeg** névforma létrejött. Az utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T17-E2.

Mező utca 2024: *Mező ucca ~ Jogos ucca | A Temető véigibe ahogy letérünk*. 2008: *Mező ucca, Jogos ucca*. — Utca a Jogosban, innen kapta a **Jogos utca** nevét. A helybeliek elmondása szerint a *Mező utca* elnevezés arra utal, hogy a falu belterületétől viszonylag távol, a mezőhöz közel fekszik. — ÉGy., SzMHn. 1: 370–371. — T27-F3.

Misué 1. 2024: *Misujéi ~ Misukéi | Misu Péter, odafele, ahogy vőut a fodbalpája egészen a Brigádig, az a Misujéi vőut, a Misu Péteréi. Ez a kis forduló itt*. — Szántó föld a település belterületétől nyugatra a Csinált út mentén. Nevét *Misu* ragadványnevű tulajdonosáról kapta. **Misuké** néven is említik. — ÉGy. — T8-D3.

Misué 2. 2024: *Misujéi*. — Szántó föld a település határának északi részén. A Cser keleti részén fekszik. Nevét *Misu* ragadványnevű tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T8-D2.

Misuké lásd **Misué 1.**

Misu-szeg 2024: *Misu-szeg ~ Kisz-szeg*. — Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Hosszú-szeg mellett. A *Misu-szeg* elnevezés tulajdonosa ragadványnevét örzi. Méretére utalva **Kis-szeg** formában is említik. A nevek utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T16-B1.

Misu útja 2024: *Misu uttya*. — A Csedregi utcáról nyíló, a Misué mellett futó földút. — ÉGy. — T8-D3.

Mocsár 1. 2024: *Macvár ~ Kanális ~ Naty-kanális | Ha el kel valahun jární, a Kanális, a Naty-kanális a mezsgye. | Keresztül megy a Csordauton. A Santyierről indul, a Háltá Porumestül és a Bencéjénél köt ki a Pompaházná. | Az megy a Turnak*. — A település déli határában folyó kanális, mely a Kökényesdi állomástól a

Pumpaházig tart. A **Kanális, Nagy-kanális** névváltozat arra utal, hogy szabályozták a medrét. Vö. Mocsár-híd. — ÉGy. — T8-D5.

Mocsár 2. 2024: *Macvár*, 1860: *Mocsár*. — A település déli határában, a Zsidó papi legelő északi részén, a Mocsár kanális mentén fekvő kaszáló volt. Ma a legelő része. — ÉGy., T0.53.104.1. — T8-B5.

Mocsár 3. 2024: *Macvár*. — A település északi határszélén, az országhatár mentén fekvő kisebb mocsaras, bozotos terület. — ÉGy. — T8-D2.

Mocsár-híd 2024: *Macvár-híd*. — A Csordaút mentén a Mocsár kanálison átívelő híd. — ÉGy. — T8-D5.

Molnár hídja 2024: *Móunár higgya*. — A Patakon átívelő híd a Tizenhárom közelében. Nevét a közelében levő földterület *Molnár* nevű tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T8-D4.

Molnár-szeg 1. 2024: *Móunár-szeg | A Tőjtéssem belül van, a hullámtérbe, de a Tur elválasztja, és akkor vannak ilyen kanyarok, és aszt mongyák Malom-szegnek, Móunár-szeg meg Csinosz-szegnek ... a Turon errő | A Móunár Andráséi vőut*. 2008: *Mólnárszeg*, 1990: *Mónár szeg*. — Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Bunger-szeg és a Vasút között. A név előtagja a tulajdonos Molnár családra utal. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' földrajzi köznév. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKNT., SzMHn. 1: 374. — T16-D2.

Molnár-szeg 2. 2024: *Móunár-szeg*. — Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Misu-szeg és a Halmi-szeg között. A név előtagja a tulajdonos Molnár családra utal. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T16-B1.

Moroze lásd **Zsidó temetőnél**

Múzeum lásd **Kis iskola**

Művelődési otthon lásd **Kultúr**

Nagy bolt lásd **Hangya**

Nagy-Fogás 2024: *Naty-Fogás*, 1990: *Nagyfogás*. — Szántó föld a határ délkeleti részén a Kis-Fogástól keletre. A Fogás nagyobbik darabja. Vö. Nagyfogás út. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4. — T9-F5, T17-F1.

Nagyfogás út 2024: *Natyfogás ut*. — A Nagy-Fogás mellett futó földút. — ÉGy. — T9-F5, T17-F1.

Nagy-Hódos 2024: *Naty-Hodos* | *Már mosmá csak ety kis hajlás van ocs csak.* — A település délnyugati részén folyó kisebb patak. A Hódos nagyobbik ága. Vö. Kis-Hódos. — ÉGy. — T8-B5.

Nagy-hugat 1864: *Nagy Hugat*, 1860: *Nagy Hugat.* — Egykori földterület a határ északnyugati részén a Kosán-láztól délre. Utótagja, a *hugat* 'dombos fekvésű határrészek' értelmű. — PESTY 1864/57: 440b, SzamSz., T0.53.104.1. — T8-C2.

Nagy iskola 2024: *Nagy iskola*, 2008: *Nagy-iskola*, 1990: *Nagy iskola.* — A település általános iskolája a Fő utcán. Hivatalos neve *Kökényesdi Általános Iskola*. Vö. Kis iskola. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 371. — T27-F4.

Nagy-kanális lásd **Mocsár 1.**

Nagy-kaszáló 2024: *Naty-kaszáló* ~ *Hosszu-főüd*, 2008: *Natykaszáló*, 1990: *Nagykaszáló.* — Szántóföld a település határának délnyugati részén a Jogos-kaszálótól északra. A helybeliek szerint korábban nem a Túr irányába szántották, hanem az országhatár irányába, így nagyon hosszúak lettek a táblák, erre utal a **Hosszú-föld** névváltozat. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 374. — T8-C5.

Nagy-láz 1860: *Nagy Láz*, 1776: *Nagy Láz.* — Egykori földterület a határ délnyugati részén a mai Leményi környékén. Utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., SZABÓ 1937: 407, T0.53.104.1. — T8-C5.

Nagy-Selymes 2024: *Naty-Sejmes* | *Ez rányullik a Vasutra.* — Szántóföld a település határának délkeleti részén a Kis-Selymes és a Vasút között. A Selymes nagyobbik darabja. — ÉGy. — T9-E5.

Nagy út lásd **Csordaút 1.**

Negyvenköblös 2024: *Negyvenköblös* | *Ety köblös az éppen negyvenhárom ári.* 2008: *Negyvenköblös*, 1990: *Negyvenköblös.* — Szántóföld a település határának déli részén a Tizenháromtól délre. A név a terület méretére utal, s a *köblös* 'akkora, helyenként változó nagyságú földterület, amelybe egy köből vetőmagot lehet vetni' jelentésű szóból származik. Vö. Ezerköblös. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 374, ÚMTsz. — T8-C4.

Nevetlenfalusi útnál 1864: *Nevetlenfalusi utnál*, 1860: *Nevetlenfalusi Utnál.* — Egykori földte-

Negyvenköblös

Fotó: Hankusz Éva

rület a határ északkeleti részén a szomszédos Nevetlenfaluba vezető egykori út mentén. — PESTY 1864/57: 440b, T0.53.104.1. — T9-E2.

Nevetleni út 2024: *Nevetleni ut ~ Nevetlen ut* | *A Korcsmátul lefele az a Nevetleni ut. Ugy monták. It mentünk Nevetlembe.* — A Jogosnak a Hangyával szemközti utcája, mely korábban Nevetlenfaluba (Ukrajna) vezetett. **Nevetlen út**-nak is nevezik. — ÉGy. — T27-F4.

Nevetlen út lásd **Nevetleni út**

Nyíres-szeg 2008: *Nyíres-szeg*, 1864: *nyíres szeg*, *Nyírósszeg*, 1864: *Nyreszeg*, 1861: *nyeres-szegh*, 1860: *Nyíresszeg*, 1858: *Nyíres szeg* | *10-12 szekér szénát termő rét.* — BURA szerint szántóföld a Túr egyik kanyarulatában Nyírestanya közelében. A kataszteri térképvázlat azonban a kökényesdi határ északnyugati részén a Patak partján ábrázolja. A területtel szomszédos csedregi határrész ma is *Nyíres-szeg* néven ismert. A név előtagja az egykor ott növe nyírfákra utal, utótagja pedig a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév. Lásd Nyíres-szeg (Csedreg). — FKNT., L0.53.104.1, Perényi 275, PESTY 1864/57: 407a, 440b, SzMHn. 1: 374, T0.53.104.1. — T8-C2.

Orosz-erdő 2008: *Oroszërdő.* — BURA szerint erdő a település határában, de pontos helyét nem közli. A név talán a görögkatolikus egyház erdejét jelölte a Grószében. — SzMHn. 1: 374.

Orosz papé lásd **Szappanos 2.**

Orosz-tag 2024: *Orosz-tag*, 2008: *Orosz-tag*, 1998: *Orosz-tag*, 1990: *orosz tag.* — Szántóföld a település északnyugati részén a Patak partján, a Román-tagtól délre. A név a tulajdonos családnevét őrzi. BURA a szomszédos Csedreg helynevei között is említi. Utótagja a *tag* 'a tagosított művelés alatt levő határ egyben levő darabja'

jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKnt., SzMHn. 1: 138, 374. — T8-D3.

Orosz templom lásd **Görög templom**

Orosz templom pataka lásd **Görbe-árok**

Óvoda 1. 2024: *Ovoda*. — Épület a Fő utcán a Kultúr szomszédságában. A település óvodája működik benne. Hivatalos neve *Kökényesdi Napköziotthonos Óvoda*. — ÉGy. — T27-F4.

Óvoda 2. 2024: *Ovoda ~ Iskola*, 2008: *Óvoda, Iskola*, 1990: *Iskola-óvoda*. — Épület a település központjában a Görög templom közelében. Korábban óvoda volt, ma az általános iskola alsó tagozata működik benne, ezért *Iskola* néven is említik. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 370. — T27-F4.

Őrház út 2024: *Őrház ut ~ Fogás ut*, 2008: *Őrház út*, 1990: *Őrház u[tcá]*. — A Borsi-kert és a Selymes között futó, a Fogásba vezető út. Erre utal a *Fogás út* névváltozata. Korábban vasúti őrház állt itt, innen kapta az *Őrház út* nevét. Korábban *Őrház utca* formában is említették. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 371. — T8-D4.

Őrház utca lásd **Őrház út**

Őrjes 1864: *örjes*, *Őrges*, 1860: *Öryes*. — Egykori földterület a település északkeleti határá-

ban a Dombos-hugat szomszédságában. A név eredete ismeretlen, esetleg összefügg az *örjes* 'nadas' tájszóval, vagy az *ör(öl)* ige származéka lehet. — PESTY 1864/57: 407a, 440b, TESz., T0.53.104.1., ÚMTsz. — T9-E2.

Pák-szeg 2024: *Pák-szeg | Páknak híjták a tulajdonosát, oszt eladogatta. Erdőjü vőut ot. Most kaszálóu. Má be van nőjve gurdajjal, nem használják aszt má semmire, aszt a szegeket*. 1998: *Pókszeg*. — Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Malom-szeg és a Hosszú-szeg között. A név előtagja a tulajdonos Pák családra utal. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' földrajzi köznév. BURA a szomszédos Csedreg helynevei között, bizonyára tévesen *Pók-szeg* formában említi. — ÉGy., FKnt., SzMHn. 1: 138. — T16-B1.

Paládi-erdő 2008: *Paládi erdő*. — A forrás szerint az ukrain Nagypalád közelében elterülő erdő. Bizonyára téves adat lehet, ugyanis a határnak az északi, Nagypaládhoz közelebb eső részén emberemlékezet óta nem található erdő. — SzMHn. 1: 374.

Pálínkafőző 2024: *Pájínkafőzőjőü*, 2008: *Pálinkafőző*. — Épület a Jendrassik Jenő utcában. Pálínkafőző működik benne. — ÉGy., SzMHn. 1: 371. — T28-D1.

Papé lásd **Szappanos 2.**

Pap erdeje 2008: *Pap erdője, Papi erdők*, 1990: *Papi erdők*. — BURA szerint az egyház tulajdonában levő erdő a határ déli részén. *Papi-erdők* formában is említik. — FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 374. — T16-C1.

Pap Gyuri utcája lásd **Jendrassik Jenő utca**
Papi-erdők lásd **Pap erdője**

Pápista papé 2024: *Pápista papéj*. — Szántóföld a határ északkeleti részén Buttykayétól keletre. Korábban a római katolikus egyház tulajdona volt. — ÉGy. — T9-E3.

Pap Sándor-tag 2008: *Pap Sandò-tag*, 1990: *Pap Sándor tag*. — BURA szerint szántóföld a határ északi részén az országhatár közelében. Nevét tulajdonosáról kaphatta. Utótagja a *tag* 'a tagosított művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. — FAZEKAS 1994: 4, FKnt., SzMHn. 1: 375. — T9-E2.

Pap útja lásd **Buttykay Ákos utca**

Orosz templom (Görög templom) Fotó: Hankusz Éva

Park 2024: *Park*. — A Fő utcán a Kultúr szomszédságában található közterület. — ÉGy. — T27-F4.

Parókia 2024: *Paróukija*, 2008: *Görök-katolikus parókija*, 1990: *görög kat[olikus] parókia*. — Épület a Fő utcán a Görög templom mellett. **Görögkatolikus parókia** néven is említik. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 370. — T27-F4.

Patak 2024: *Patak*, 2008: *Patak*. — Kökényesd és Csedreg határát északnyugaton–nyugaton képező, Kökényesdet nyugat–keleti irányban átszelő kisebb vízfolyás. Korábban *Csengő-patak*-nak is nevezhették, noha a név közvetlenül nem adathozható, illetve ezt a vízfolyást jelölhette az egykori *Kökényesd* víznév is. A határ délkeleti részén futó szakasza Határ-lapos néven ismert. Vö. Csengőpatak, Kökényesd 2., Patak-hát, Patak-híd, Patak két fele, Patak közt. Lásd Patak (Csedreg). — ÉGy., SzMHn. 1: 371. — T8-D4.

Patak-hát 1776: *Patak hát*. — Egykori dűlő bizonyára a Patak közelében. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az utótag a *hát* 'dombos vízparti terület' földrajzi köznévv. — FKNT., SZABÓ 1937: 407.

Patak-híd 2024: *Patak-híd ~ Híd*, 2008: *Híd*. — A belterület déli részén a Patakon átívelő híd. A tőle délre eső falurészt nevezik Kisvégnek. **Híd** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 370. — T8-D4.

Patak két fele 2008: *Patak kétfele*. — BURA a Patak elágazó északi szakaszának nevéként említi. — SzMHn. 1: 375. — T8-C2.

Patak közt 1864: *Patakközt*, 1860: *Patakközt*, 1776: *Patak közt*. — Egykori földterület a határ délkeleti részén a Pataktól északra fekvő területen. — PESTY 1864/57: 440b, SZABÓ 1937: 407, T0.53.104.1. — T9-E4.

Patika 2024: *Patika*. — Épület a Fő utcán a Görög templom szomszédságában. Korábban lakóház volt, ma patika működik benne. Hivatalos neve *Szent Miklós Gyógyszertár*. — ÉGy. — T27-F4.

Patkó 2024: *Patkóu*. — A Túr kisebb holtága a település határának déli részén, a Mély-szeg közelében. Alakjáról kapta a nevét. — ÉGy. — T17-E2.

Pecsenye-szeg 1864: *Pecsenyeszeg*, 1860: *Pecsenyeszeg*. — Egykori földterület a határ

déli részén a Pataktól északra fekvő területen. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' földrajzi köznévv. A névadás indítékát nem ismerjük. — FKNT., PESTY 1864/57: 440b, T0.53.104.1. — T8-D4.

Pékség lásd **Kenyérgyár**

Perényi Imre utca 2024: *Sáji ut ~ Sáji uttya ~ Perényi Imre ucca*, 2008: *Új ucca*. — Az Állomás utcából a Sájieba vezető, újabban épült utca. Ezért **Sáji út** és **Sáji útja** néven is említik. Korábban **Új utca** formában szerepelt. A hivatalos neve *Perényi Imre utca*. Perényi Imre a falu egykori földbirtokosa. Az ő nevéhez fűződik a Római templom 1767-es újjáépítése. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 34, SzMHn. 1: 371. — T27-G4.

Pernák-láz 1864: *Pernák láz*, 1860: *Pernákláz*, *Pernák Láz*, 1776: *Pernák nevű láz*. — Egykori dűlő a határ délkeleti részén a mai Láz környékén. A név bizonyára a terület egykori tulajdonosára utal. SZABÓ ISTVÁN a település történeti családnévanyagában *Pernáth* formában említi a nevet. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznévv. Vö. Pernák méhese. — FKNT., PESTY 1864/57: 407b, SZABÓ 1937: 407, T0.53.104.1. — T8-D5.

Pernák méhese 1776: *Pernák méhessi*. — Egykori földterület a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Az utótag a *méhes* 'hely vagy építmény, ahol méheket tartanak' földrajzi köznévv. Vö. Pernák-láz. — FKNT., SZABÓ 1937: 407.

Pete-láz 2024: *Pete-láz | Az a sarok, ahum vóut a Santijernek a tanyája*. 2008: *Pete-láz*, 1864: *Pete Láz*. — Szántóföld a település déli határában a Láz déli részén. A név az egykori tulajdonos családnévéből alakulhatott. A családnevet SZABÓ ISTVÁN is említi a helyi jobbágyság nevei között. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi

Pótor-kátyú

Fotó: Hankusz Éva

köznév. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/57: 407b, SZABÓ 1937: 402, SzMHn. 1: 375. — T8-D5.

Pinkác-Cser 2024: *Pinkác-Cser ~ Pinkász-Cser*. — A település északi határában, a Cser nyugati részén húzódó, nehezen hasznosítható terület. Az előtagra vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán személynév lehet. — ÉGy. — T8-C2.

Pistié 2024: *Pistijéi ~ Erdőü*, 2008: *Pistijé*, 1990: *Pistié*. — Erdő a határ déli részén a Zsidó papi legelőtől nyugatra. Nevét egykori tulajdonosának keresztnévéről kapta. **Erdő** néven is említik. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 375. — T8-C5.

Plébánia 2024: *Pléibánija*, 2008: *Rómaji-katolikus-plébánija*, 1990: *Római kat[olikus] parókia*. — A Fő utcán a Nagy iskolával átellenben található épület. A forrásokban **Római katolikus plébánia** és **Római katolikus parókia** formában is szerepel. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 371. — T27-F4.

Pók-szeg lásd **Pák-szeg**

Polgármesteri hivatal 2024: *Polgármesteri hivatal ~ Primörja ~ Szvát*. — Épület a Csinált út mentén. A községnek a Halmitól való 2004-es leválása óta itt működik a polgármesteri hivatala. A **Primörja** név a románból a magyarba átkevert *primărie* 'községháza', a **Szvát** névváltozat pedig az ugyanilyen eredetű *sfat* 'tanács' szóból alakult. — ÉGy., RKsz. — T27-E4.

Porondos 1. 2024: *Porondos*, 2008: *Porondos*, 1990: *Porondos*. — Kisebb mesterséges tó a Gyöngyvirág utca mellett. Korábban porondot ('apró kavics, homok, illetve homokos talaj, főveny') termeltek ki belőle. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 371, ÚMTsz. — T27-G4.

Porondos 2. lásd **Csedregi-porondos**

Porumbesti állomás lásd **Kökényesdi állomás**

Pótor-kátyú 2024: *Póutor-kátyóu | Fordulóu, ugy mongyák neki: az ety fordulóu*. 2008: *Pótorkátyó*, 1990: *Pótorkátyó*, 1860: *Potorkatyo, Pótorkátyó*, 1776: *Pator kattyuja*. — Szántófield a határ déli részén a Leményiétől keletre a Csordaút mentén. A nevét az egykori tulajdonos családnevéről kapta. A név megtalálható a település történeti családnévanyagában is. Az utótag a *kátyú* 'vízjárta terület, rét' földrajzi köznév *kátyó* alakja. **Pótor kátyúja** formában is említik. Vö. *Pótorkátyú út*. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4,

A Pumpaház a Túr mentén

Fotó: Habarics Zsolt

FKNT., SZABÓ 1937: 403, 405, 407, SzMHn. 1: 375, T0.53.104.1. — T8-D5.

Pótor kátyúja lásd **Pótor-kátyú**

Pótorkátyú út 2024: *Pótorkátyóu ut.* — A Pótor-kátyú mellett futó földút. — ÉGy. — T8-D5.

Pótz-örölő 1776: *Pótz örlő* hosszában. — Egykori malom lehetett. Pontos helyét nem ismerjük. A név eredete bizonytalan. Előtagja talán személynév lehet, utótagja pedig az *öröl* ige folyamatos melléknévi igenévi alakja 'malom' jelentésben. — SZABÓ 1937: 407.

Primörja lásd **Polgármesteri hivatal**

Prinyi-láz 2008: *Prinyi-láz*, 1990: *Prinyi láz*, 1931: *Prinyi láz*, 1884: *Prinyi láz*. — A település határának délkeleti részén fekvő szántófield. A név előtagja személynév. SZABÓ ISTVÁN a helyi jobbágyság nevei között *Priny* formában említi. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév. — FAZEKAS 1994: 4, FKNT., HKFT., SZABÓ 1937: 405, SzMHn. 1: 375, T16.T.541. — T8-D5.

Pumpaház 1. 2024: *Pompaház | Ez a Pompaház is most épült a Csóu-rencerbe* [Ceașescu-rendszerben], *a hetvenes éjvegbe*. 2008: *Pompaház*. — Épület a Túr mentén a Tölgyes-szeg szomszédságában. Az épületben lévő szivattyú a belvízelvezető kanálisokból a Túrba juttatja a vizet, illetve a Túr magas vízállása esetén a Tútból a kanálisokba szivattyúzza azt. — ÉGy., SzMHn. 1: 375. — T16-B1.

Pumpaház 2. 2024: *Pompaház*. — Épület a Túr mentén a Vasút közelében. A belvízelvezető kanálisokból a Túrba juttatja a vizet, illetve a Túr magas vízállása esetén a Tútból a kanálisokba szivattyúzza azt. — ÉGy. — T17-E2.

Rakodó-sor 2024: *Rakodóu-sor*, 2008: *Rakodósor*, 1990: *Rakodósor*. — Szántóföld a település határának nyugati részén a Korong-hát szomszédságában. A helybeliek elmondása szerint korábban ezen a helyen gyűjtötték össze a cséplésre szánt asztagot. Erre utal a *rakodó* 'cséplésre szolgáló hely' jelentésű előtag. Az utótag a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' földrajzi köznév. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKNT., SZMHn. 1: 375. — T8-D4.

Ráta 2024: *Ráta, Rátában* | *Ety fordulou főüd, ety tábla főüd*. 2008: *Róta*, 2004: *Ráta*. — Szántóföld a település határának délkeleti részén a Halastó szomszédságában. A név a *ráta* 'egy rész a (szétosztott) földterületből' földrajzi köznévből alakult. BURA a szomszédos Halmi helynevei között is említi. — ÉGy., FKNT., SZMHn. 1: 288, 375. — T9-E5.

Ráthonyi 2024: *Ráthonyijé*, 2008: *Ráthonyijé, Ráthonyi-tag*, 1990: *Ráthonyi*. — Szántóföld a határ délnyugati részén a Gyurkánéától délre. A név Ráthonyi Györgynek, a falu egykori földesurának családnevét őrzi. **Ráthonyi-tag** formában is említik. A név utótagja a *tag* 'a tagosított művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKNT., SZMHn. 1: 375. — T8-C4.

Ráthonyi-tag lásd **Ráthonyi**

Régi malom út 1776: *Régi malom ut.* — Egykori út és a mellette fekvő földterület a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán a Túrnaál álló vízimalomhoz vezethetett az út, a föld pedig e mentén feküdt. — SZABÓ 1937: 407.

Régi-Szapannos-híd 1776: *Régi Szopányos hid.* — A Szapannos patakon átívelő híd lehetett. — SZABÓ 1937: 407.

Rekeszes 1860: *Rekeszes*. — Egykori földterület a határ déli részén a Zsidó papi legelő szomszédságában. A név a *rekesz* 'vesszőből font kerítés, sövénykerítés' értelmű főnévből alakult, talán a legelő egy körülkerített részét jelölte. — SzamSz., T0.53.104.1. — T8-D5.

Rekettyés 2024: *Rekettyés*. — Bokros terület az országhatár mentén a Nagy-kaszáló szomszédságában. A név a *rekettyés* 'rekettyebokrokkal benőtt terület' földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKNT. — T8-B5.

Rendelő lásd **Diszpenszár 1.**

Repülő híd 2024: *Repülőü hid* | *Vout egy átjáróu a Turon, de ijem fahics csak, uty hijták, Repülőü hid ... mer azon jártak által, be a Turon tul.* — A település déli határában, a Túron való átkeléshez használták. A helybeliek elmondása szerint egy komphoz hasonló, a víz színén lebegő szerkezet volt. — ÉGy. — T16-C1.

Résza tagja 2008: *Résza tagja* | *Tulajdonosa nevét őrzi.* — BURA szerint szántóföld a település határában, de pontos helyét nem közli. A név előtagja családnév, utótagja a *tag* 'a tagosított művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. — FKNT., SZMHn. 1: 375.

Rókalyuk 2024: *Rókajuk*. — A Dobosiénak a nyugati, kanális melletti része. A név a kanális kiásásakor kihányt földbe beköltözött rókákra utal. — ÉGy. — T8-C4.

Római iskola lásd **Kis iskola**

Római katolikus paróikia lásd **Plébánia**

Római katolikus plébánia lásd **Plébánia**

Római katolikus templom lásd **Római templom**

Római templom 2024: *Róumaji templom ~ Róumaji katolikus templom*, 2008: *Római-katolikus templom*, 1990: *Római kat[olikus] templom*. — A Fő utcán a Kis iskolával szemben található épület. **Római katolikus templom** formában is említik. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SZMHn. 1: 371. — T27-F4.

Román-tag 2024: *Román-tag*, 2008: *Román-tag*, 1990: *Román tag*. — Szántóföld a határ északnyugati részén a szomszédos Csedreg település szomszédságában. Az előtag a tulajdonos Román családra utal. Utótagja a *tag* 'a tagosított művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, FKNT., SZMHn. 1: 375. — T8-D3.

Romlás 1864: *Romlás*, 1860: *Romláz*. — Egykori földterület a település déli határában a mai Sági-kaszáló környékén. A név esetleg a *romlás* 'betegség, baj' jelentésű tájszóval állhat összefüggésben. A **Romláz** névváltozat talán elírás, de esetleg **Rom-láz**-ként is értelmezhető: ez esetben utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév. — FKNT., MKFT., T0.53.104.1, ÚMTsz. — T8-C5.

Rom-láz lásd **Romlás**

Rossz-sás 2024: *Ros-sás*. — Lapos, vízállásos hely a Pistié délnyugati szegletében. A helybeliek elmondása szerint a név arra utal, hogy az itt növény gazdától a jószág felfűvódott, azaz megbetegedett. — ÉGy. — T16-C1.

Róté 2024: *Róutáj* | *Eszt körbe vette az árok*. — Szántófield az északi határszélen a Kosán-láz és a Weiss Bandié között. Nevét a *Rót* családnevű egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T8-D2.

Rózsa-tag 2024: *Róuzsa-tag* | *A Róuzsa-tag után már csak a házak vannak*. — Szántófield a határ délkeleti részén a Borsi-kert szomszédságában. A nevét az egykori tulajdonos családnevéről kapta. Utótagja a *tag* 'a tagosított művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T9-E4.

Rövid-Fogás lásd **Kis-Fogás**

Sájié 2024: *Sájié*, 1990: *Sályié*. — Szántófield a Gyöngyvirág utca keleti irányba futó kertjeinek végében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. Vö. Sáji út. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4. — T9-E4.

Sáji-kaszáló 2024: *Sáji-kaszáló* | *Egész az erdőre nyulik, az a Sáji-kaszáló*. — Szántófield és kaszáló a település határának déli részén a Kotró sűrűjétől északra. A név előtagja egykori tulajdonosa családnevét őrzi. — ÉGy. — T8-C5.

Sáji út lásd **Perényi Imre utca**

Sáji útja lásd **Perényi Imre utca**

Santier 2024: *Santijer* ~ *Santyijer*. — A külterület délkeleti részén a Kökényesdi állomást övező terület. A név a románból a magyarba átkerült *șantier* 'munkatelep' szóból alakult, és a korábban huzamosabb ideig zajló vasútépítési munkálatokra utal. — ÉGy. — T17-E1.

Santier-gödör lásd **Halastó**

Selymes 2024: *Sejmes, Sejmesben* | *A Sejmes név táblábú tevődik össze*. 2008: *Sějmes*, 1990: *Selymes*, 1935–1936: *Sějmes*, 1776: *Selymesben* láz. — Szántófield a település déli határában. Részai a Kis-Selymes és a Nagy-Selymes. A névadás indítékát a helybeliek nem ismerték. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SZABÓ 1937: 407, SzamSz., SzMHn. 1: 375. — T9-E5.

Silindik-láz 1864: *Silindikláz*, 1860: *Silindikláz*. — Egykori földterület az északi határszélen a mai Róté környékén. Az előtagra vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink. Talán a *szelindek* 'egy fajta vadászkutya, nagy testű, erős kutya' népnyelvi *szilindik* alakváltozatával hozható kapcsolatba. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 440b, TESz., T0.53.104.1. — T8-D2.

Simon Jankó telke lásd **Simon János telke**

Simon János telke 1836: *Simon János Teleke*, 1801: *Simon János Teleke, Simon Janko teleke*. — Telek, melyet Bogárdy György egykori földbirtokos a görögkatolikus egyháznak ajándékozott. Pontos helyét nem ismerjük. Bizonyára egykori tulajdonosáról kapta a nevét. **Simon Jankó telke** formában is említik. — L0.53.104.2: 1, 45.

Sira rétte 1776: *Sira rétte*. — Egykori rét a település határában. Pontos helyét nem ismerjük. Az előtag eredete bizonytalan, talán személynév lehet. — SZABÓ 1937: 406.

Svábié 2008: *Svábijé*, 1990: *Svábié*. — BURA szerint szántófield a határ északi részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. — FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 375. — T9-E2.

Sugár-kert 1864: *Sugárkert*, 1860: *Sugár kert*. — Egykori dűlő a határ északi részén a mai Grüné környékén. A név előtagja talán személynév lehet. — PESTY 1864/57: 440b, T0.53.104.1. — T8-D2.

Szappanos 1. 2008: *Szappanos*, 1884: *Szappanos p[atak]*, 1319/1532: *Zoppanos*, 1319/15. sz. eleje: *Saponus*, *Sappanus*, *Soppoanus*, 1319/15. sz.: *Sappanus*, 1319: *Soppoanus*, 1319: *Soppoanus*, *Soppanus*. — A település keleti részén, Halmi és Kökényesd határán folyó kisebb patak. A név a helybeliek szerint a területen növény zsurlóval (helyi nevén *mosóká*-val) van összefüggésben, melyet, ha megdörzsölnek, habzani

Sáji-kaszáló

Fotó: Hankusz Éva

kezd. **Szappanos-patak** néven is említik. Vö. Belső-Szappanos-szeg, Régi-Szappanos-híd, Szappanos 2. Lásd Szappanos-patak (Halmi). — AOKlt. 5: 181, HKFT., Perényi 28, SZABÓ 1937: 406, SzMHn. 1: 375, Z. 1: 164. — T9-E3.

Szappanos 2. 2024: *Papéj ~ Orosz papéj ~ Szapányos | Valamikor az etyházéj vóut. Mind a Papéj, az Orosz papéj, a görög etyházéj vóut. | Egéjsz a Határ szelin van a Papéj.* 2008: *Szoppányos*, 1990: *Szoppányos*, 1935–1936: *Szapányos*, 1864: *Szappányos, Szappanyos*, 1860: *Szapányos*. — Szántó föld a határ északkeleti részén az országhatár mellett. Nevét a rajta átfolyó Szappanos patakról kapta. Korábban a görög-katolikus egyház tulajdona volt, erre utal a **Papé** és az **Orosz papé** névváltozat. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, PESTY 1864/57: 407b, 440b, SzamSz., SzMHn. 1: 376, T0.53.104.1. — T9-E2.

Szappanos-patak lásd **Szappanos 1.**

Szeg 2024: *Szeg*. — A határ déli részén, a Túr árterében fekvő kaszáló. Ma már kevésbé művelik a területet, ezért nagy része bebokrosodott. A név a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKNT. — T16-B1C1D2

Szegedié 2024: *Szegedijéj | Júlegelőj után az mind a Szegedijéj. Asz kijött a Határra.* 2008: *Szegedijé*, 1990: *Szegedié*. — Szántó föld a határ északkeleti részén a Papétól nyugatra. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 376. — T9-E2.

Szemák Pistái lásd **Limbec**

Sziget 2024: *Sziget*. — Mesterségesen létrehozott félsziget a Porondosban. — ÉGy. — T27-G4.

Szigetié lásd **Szigeti papé**

Szigeti papé 2024: *Szigeti papéj | Ahogy elhaggyuk a házakot, a Szigeti papéj. Egéjszen le az árokig.* 2008: *Szigetijé*, 1990: *Szigeti papé*. — Szántó föld a település északi határában a Tanya úttól nyugatra. A (máramaros)szigeti görögkatolikus egyház tulajdona volt, erre utal az elnevezés. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 376. — T8-D3.

Szőlő út 1776: *Szölő út*. — Egykori út a településen. Helyét pontosabban nem ismerjük. — SZABÓ 1937: 407.

Szövetkezet lásd **Hangya**

Szudán lásd **Kanyarodó**

Szvát lásd **Polgármesteri hivatal**

Tagok 1860: *Tagok*. — Egykori dűlő a határ délnyugati részén a Túr-erdő-dűlőtől északra. A név a *tag* 'a tagosított művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév többes számú formájából alakult. — FKNT., T0.53.104.1. — T8-C5.

Tanya 2024: *Tanya*. — Kisebb szántó föld és barackos a belterület közelében, attól északra. Vö. Tanya út. — ÉGy. — T8-D3.

Tanya út 2024: *Tanya ut*. — A Tanya mentén futó földút. — ÉGy. — T8-D3.

Temető 2024: *Temetőj*, 2008: *Temető*. — A belterület északi részén, a Temető utca végén található temetkezési hely. Vö. Temetőnél, Temető utca. — ÉGy., SzMHn. 1: 371. — T27-F3.

Temetőnél 2024: *Temetőjénél*. — Szántó föld a Temető szomszédságában, a Csordaút mentén. — ÉGy. — T8-D3.

Temető utca 2024: *Temetőj ucca*, 2008: *Temető ucca, Akác ucca*, 1990: *Temető u[cca]*. — A belterület északi részén a Temetőhöz vezető utca. Korábban akácfák álltak az út mentén, erre utal az **Akác utca** elnevezés. Hivatalos neve *Temető utca*. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52, SzMHn. 1: 370, 371. — T27-F3.

Tizenhárom 2024: *Tizenhárom ~ Tizenhárom köblös | Nálunk a Tizenhárom azéj Tizenhárom, mer tizenhárom köblös vóut*. — Szántó föld a település határának délnyugati részén a Rakodó-sortól délre. A név a terület méretére utal. **Tizenhárom köblös** néven is említik, melynek utótagja a *köblös* 'akkora, helyenként változó nagyságú földterület, amelybe egy köből vetőmagot lehet vetni' jelentésű szó. Vö. Ezerköblös. — ÉGy., ÚMTsz. — T8-C4D4.

Töltés

Fotó: Habarics Zsolt

Túr

Fotó: Hankusz Éva

Tizenhárom köblös lásd Tizenhárom

Tobáké 2024: *Tobákéi*. — Szántó föld a település határának északnyugati részén. Négy földtáblából áll, melyből három a csedregiek, egy pedig a kökényesdiek tulajdona. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T8-C2.

Tőkési-dűlő 1884: *Tőkési dűlő*. — A település határának északkeleti részén fekvő egykori földterület. A név előtagja bizonyára a *tőkés* 'kivágott fának a talajban maradó részével teli irtásföld' földrajzi köznévvvel áll kapcsolatban. — FKNT., HKFT. — T9-E3.

Tölgyes-szeg 2024: *Tölgyesz-szeg*, 2008: *Tölgyesszeg*, 2004: *Tölgyesszeg*. — Szántó föld a határ déli részén az Alsó-erdőtől nyugatra. Az előtag az egykor ott növe tölgfákra utal, az utótag pedig a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' földrajzi köznévv. BURA a szomszédos Halmi helynevei között is említi. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 289, 376. — T8-B5.

Töltés 2024: *Tölteis* | *Valamikor nem vóut Tölteis, hanem felnyulott a főüd egészen a Turig. S akkor majd ötven, ötvenegy, ötvenkettőben csináták a Tölteist*. 2008: *Töltés*. — Gát a Túr mentén. — ÉGy., SzMHn. 1: 376. — T16-B1.

Traktorállomás lásd Brigád

Túr 2024: *Tur* | *A Turat, asz mongyák, ötvenkettőü, ötvenháromban egyenesítették, nem tudom, hány hejen. ... kivákták a főüdet, hogy nem ot fojjon a Tur, hanem akkor köszt, a Patkóü köszt, asz kiváktá, hogy egyenesen fojjon, és*

akkor vóut Hóut-Túr-átvágás vaty három-néjty hejen. Ezeket a kanyarokat mindet egyengették kifele, hogy mer jött az árviz, nem birt elfojni, meg mosta a partot. 2008: *Túr*, 1953: *Túr*, 1941: *Túr*, 1864: *Túr patak*, 1864: *Tur vize*, 1688/1689: *Túr*, 1625: *Túr vizén*, 1483: *Thwr*, 1478: *Thwr*, +1294/1550: *Thur*. — A Tisza bal oldali mellékfolyója, mely Kökényesdet déli irányból határolja. A név szláv eredetű, az összsláv *turъ* 'östulok' jelentésű főnévből alakult. **Túr-patak** és **Túr vize** néven is említik. Vö. Túr-erdő, Túr-hát, Túr-híd, Túr utca. — ÉGy., FNESz., Károlyi 4: 200, 566, MaKF., MKFT., PESTY 1864/57: 407b, RegArp. 2/4: 130, SzMHn. 1: 376, T.SzSz1953, Z. 11: 217, 218, 368. — T8-A5, T16-A1C1D2.

Túr erdeje lásd Túr-erdő

Túr-erdő 1928: *Turerdő*, 1911: *Turerdő*, 1860: *Turi erdő*, *Turerdő dűlő*, 1776: *Tur erdeje* fele való forduló. — Egykori nagy kiterjedésű erdő a település határának déli részén a Túr mentén. Átnyúlik Halmi határába is. **Túr-erdő-dűlő**, **Túr erdeje** és **Túri-erdő** néven is említik. Lásd Túri-erdő (Halmi). — L0.53.104.8, L0.53.104.9: 35, SZABÓ 1937: 407, T0.53.104.1. — T16-C1.

Túr-erdő-dűlő lásd Túr-erdő

Túr-hát 1992: *Turhát*, 1978: *Túrhat*, 1969: *Túr-hát*, 1962, 1952: *Túrhat*, 1937: *Turpart*. — A település határának déli részén a Túr mentén húzódó terület. A *hát* utótag 'dombos vízparti terület' értelmű. **Túr-part** néven is említik. — FKNT., L0.53.104.10: 87, 99, 118, L0.53.104.11: 17, 73, 105.

Túr-híd 2024: *Tur-hid*. — A Túron átívelő vasúti híd. — ÉGy. — T16-D2.

Túri-erdő lásd **Túr-erdő**

Túr-part lásd **Túr-hát**

Túr-patak lásd **Túr**

Túr utca 2024: *Tur ucca*. — A Kisvégnek a Túr irányába vezető utcája. A Pataktól a Csordaútig tartó útszakasz. Hivatalos név. — ÉGy. — T28-C2.

Túr vize lásd **Túr**

Tüzes utcája lásd **Buttykay Ákos utca**

Új malom lásd **Kökényesdi malom**

Új sor lásd **Állomás utca**

Új utca lásd **Buttykay Ákos utca**, **Perényi Imre utca**

Ukrán-határ lásd **Határ**

Úrbéres lásd **Úrbéres-erdő**

Úrbéres-erdő 2024: *Urbéires-erdőü*, 2008: *Úrbéres-erdő*, *Úrbéres*, 1990: *Úrbéres erdő*. — Legelő a határ délkeleti részén. Az első és második katonai felmérés térképei még erdővel borított területként ábrázolják. A név előtagja az *úrbéres* 'jobbágy' szóval áll kapcsolatban. — ÉGy., EKFT., FAZEKAS 1994: 4, MKFT., SzamSz., SzMHn. 1: 376. — T17-F2.

Úr-szer 2008: *Úrszer*. — BURA szerint szántóföld a belterülettől délre. A név utótagja a *szer* 'határ (távol eső) része' földrajzi köznév. — FKnt., SzMHn. 1: 376. — T8-D5.

Varga-domb 1864: *Varga Domb*, 1860: *Varga Domb*. — Egykori földterület az északnyugati határrészen. Bizonyára tulajdonosáról kapta a nevét. Ma is élnek *Varga* nevűek a településen. — PESTY 1864/57: 440b, T0.53.104.1. — T8-C2.

Varjú Elek kútja 2024: *Varju Elek kuttya*. — Kút a Tölgyes szegben. Nevét a környező földterület tulajdonosáról kapta. — ÉGy. — T8-B5.

Vaskarónál 1776: *Vas karónál*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét és a névadás indítékát pontosabban nem ismerjük. — SZABÓ 1937: 407.

Vasút 2024: *Vasut* | *A Vasuton tul az már Halmi*. 2008: *Vasút*. — A település keleti határát átszelő vasútvonal. Vö. *Vasút út*. — ÉGy., SzMHn. 1: 376. — T9-E4E5.

Zsidó papi legelő

Fotó: Hankusz Éva

Vasút út 2024: *Vasut ut* | *Az mám végig mejen egészen Halmijig*. — A Vasút mentén futó földút. — ÉGy. — T9-E5, T17-E1.

Vasút utca lásd **Állomás utca**

Virág utca 2024: *Kis ucca ~ Virág ucca*, 1990: *Kis u[tc]a*. — Utca a Kisvégen. Méretéről *Kis utcá*-nak nevezik. Hivatalos neve *Virág utca*. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 52. — T27-F5.

Weiss Bandié 2024: *Vájsz Bandijéi ~ Vájszéi*. — Szántóföld az északi határszáron a Róté és a Dombos-hugat között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. *Weissé* formában is említik. — ÉGy. — T8-D2.

Weissé lásd **Weiss Bandié**

Zénó boltja 2024: *Zéinóu bóuttya ~ Korcsma*. — Élelmiszerbolt a Nevetleni úttal szemben a Hangya mellett. A *Zénó* előtag a bolt tulajdonosának keresztnévét jelzi. Korábban kocsmá működött az épületben, erre utal a ma már ritkán használt *Kocsmá* elnevezés. — ÉGy. — T27-F4.

Zuhogó 2024: *Zuhogóu*. — A Túr mélyebb szakasza a Malom-szeg közelében. A névadás alapját a szomszédos Malom-kertben álló egykori vízimalom szolgáltatta. A név ugyanis a *zuhogó* 'gátról, zsilipről lezuhanó víz; vízimalom zsilipes csatornája' értelmű földrajzi köznévből alakult. — ÉGy., FKnt. — T8-A5.

Zsidó papé 1. 2024: *Zsidóu papéj*. — Szántóföld a határ déli részén a Csordaút és a Sági-kaszáló között. A név a terület egykori tulajdonosára utal. Vö. *Zsidó papi legelő*, *Zsidó papé út*. — ÉGy. — T8-D5.

Zsidó papé 2. lásd **Zsidó papi legelő**

Zsidó papé út 2024: *Zsidóu papéj ut ~ Zsidóu papi ut ~ Csordaút* | *Ot vóut valamiko a Csordaút*.

| *Ez kimejen egészen, ez is a Gyurkánéj uttyára, csak már akkor ot vóút a csorda valamikor.* — A határ déli részén, a Pistiétől északra futó földút, mely a Gyurkáné útjáig tart. A név a környező területek egykori tulajdonosára utal. **Zsidó papi út** formában is említik. Korábban ezen az úton járt a falu csordája az Alsó-erdőre legelni, ezt jelzi a **Csordaút** elnevezés. — ÉGy. — T8-D5.
Zsidó papi legelő 2024: *Zsidóu papi legelőü ~ Zsidóu papéi ~ Legelőü | A Legelőü a kéit erdőü köszt van. | A kéit erdőü köszt. Ot vóút a jóu forgóuterméis.* 2008: *Zsidó papé*, 1990: *Zsidó papé*. — Legelő a település déli határában a Túr közelében. Ma is itt legel a falu egyik csordája. A név a terület egykori tulajdonosára utal.

Zsidó papé formában is említik, s egyszerűen **Legelő**-nek is hívják. — ÉGy., FAZEKAS 1994: 4, SzMHn. 1: 376. — T16-D1.

Zsidó papi út lásd **Zsidó papé út**

Zsidó temető 1. 2024: *Zsidóu temetőü.* — A belterület nyugati részén fekvő temető. Korábban a zsidók temetkezési helye volt. Vö. Zsidó temetőnél. — ÉGy. — T27-E3.

Zsidó temető 2. lásd **Zsidó temetőnél**

Zsidó temetőnél 2024: *Zsidóu temetőünél ~ Morozéj | Morozéj vóút, Morosz fele, uty tizköbös föld,* 1865: *Zsidó temető.* — A Zsidó temetőt környező szántóföld. **Zsidó temető** formában is említik. A **Morozé** név a terület egy részének tulajdonosára utal. — ÉGy., T1.S.79.1779/3. — T8-C3.

CSEDREG
Fotó: Szmotku György

Csedreg helynevei

Történeti háttér

A település a Szatmári-síkságon, a Túr jobb partján, Szatmár megye északkeleti részén, a magyar–román–ukrán hármashatár közelében helyezkedik el. Megközelíteni kizárólag Kőkényesd irányából lehet. Vélhetően a Szatmár vármegyében, Szatmárnémetitől délkeletre fekvő Csédrek (ennek első említése 1215-ből való) lakóinak áttelepítésével jött létre a 13. század végén. Első birtokosai az Ákos és Zoltán családok voltak. Ákos fiai, Guba comes, Péter és Máté 1319-ben határolták le Csédreget Mikó fia Miklós és Fertes fia Péter almási birtokától. Birtokosainak többsége kezdetben Csépén élt. A település az ugocsai kisközségi vidékhez tartozott, de jelentős jobbágynépességgel is rendelkezett. Lakossága a 16. század második felétől a 18. század közepéig református volt, az egyház pedig a kőkényesdi egyházközség filiájaként működött. A határt termékeny szántóföld képezte, melynek művelése kétnyomásos rendszerben történt, de a gazdálkodást a Túr rendszeres áradásai nehezítették. Birtokosok az Ákos, Zoltán, Pap (16. sz.), Gyulay, Komjáthy, Pásztay, Fogarassy, Mészáros, Szentpétery, Rátonyi, Morvay, Nagy, Síró, Tóth, gr. Haller (18. sz.), Dózsa, Gál, gr. Teleki, br. Perényi, Fogarassi, Osváth (19. sz.) családok. Az 1717-es tatár támadás megtörte a település fejlődését. A község görögkatolikus temploma 1905–1907 között épült a korábbi templom helyén, amelyből csak az ikonosztáz maradt meg. A településen

egy 1979 óta működő római katolikus templom is található.

A település a történeti Ugocsa vármegyéhez tartozott. Az 1913. évi helységnévtár adatai szerint Csédreg 121 házzal és 1229 kh területtel rendelkező kisközség volt, Ugocsa vármegye Tiszaúti járásában. 1920-tól Romániában előbb Szatmár megye, később 1950-től Nagybánya (Máramaros) tartomány, 1968-tól pedig Szatmár megye részét képezte. Jelenleg Kőkényesd községhez tartozik.

A települést a 18. század végén a Perényiek betelepítése nyomán túlnyomó részben magyarul is beszélő görögkatolikus ruszinok lakták, akik a későbbiekben elmagyarosodtak. A népességszám a 19. század közepétől egyenletesen fejlődve mára a duplájára emelkedett, 1851-ben 499 fő, 2011-ben 1110 fő volt. A népesség nemzetiségi összetételében az 1940-es évekig a magyarság volt a meghatározó, majd a ma is jellemző magyar többség mellett egyre nagyobb számú cigány népesség települt be: 2011-ben a lakosság mintegy 60%-a magyar, kb. 40%-a cigány volt, a románság aránya elenyésző.

Irodalom:

A Magyar Szent Korona Országainak Helységnévtára. Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 1913.

FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, melyben minden város, falu és pusztá, betűrendben körülményesen leíratik* 1–4. Pest, 1851.

NÉMETH PÉTER, *A középkori Szatmár megye települései a XV. század elejéig.* A nyíregyházi

Jósa András Múzeum Kiadványai 60. Nyíregyháza, 2008.

SZABÓ ISTVÁN, *Ugocsa megye. Magyarság és nemzetiség. Tanulmányok a magyar népiségtörténet keretéből.* I/1. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1937.

VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása I–3.* Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás. Somorja, 2003.

VARGA E. ÁRPÁD, *Erdély etnikai és felekezeti statisztikái a népszámlálási adatok alapján 1852–2011.* URL: <https://nepszamlalas.adatbank.ro/>

SZENDREI ÁKOS

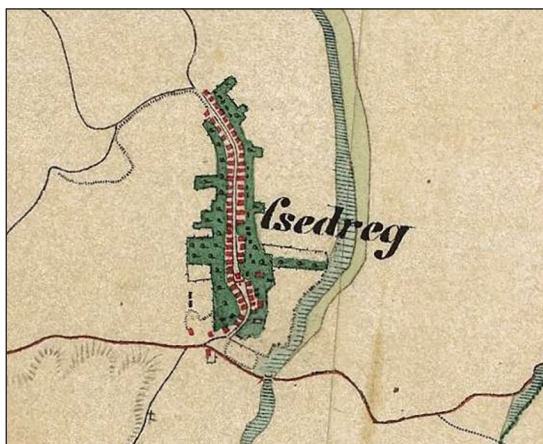
Élőnyelvi adatok

Élőnyelvi gyűjtést végzett Hankusz Éva 2017-ben és 2024-ben. Adatközlők voltak: Vagrin Endre (79 éves), Vagrin István (48), Burja Béla (71), Burja Ilona (66), Orosz Jenő (73), Orosz Margit (68), Szemák Zoltán (53).

Élőnyelvi gyűjtést végzett Bura László 1975-ben és 1998-ban. Adatközlők voltak: Burja Orsolya (23 éves), Dienes Erzsébet (36), Sztojkané Ocskai Erzsébet (65), Sztojka György (66).

Helynévtár

Csedreg 2024: *Csedrek, Csedregbe, csedreki*, 2008: *Csedrek*, 1992: *Csedreg*, 1944: *Csedreg*, 1942: *Csedreg*, 1941: *Csedreg*, 1937: *Csedreg*, 1934: *Csedreg*, 1933: *Csedreg*, 1926: *Csedreg*, [1925 k.]: *Csedreg*, 1921: *Csedrég*, 1918: *Csedreg*, 1913: *Csedreg*, 1912: *Csedreg*, 1910: *Csedreg*, 1907: *Csedreg*, 1905: *Csedreg*, 1900: *Csedreg*, 1897: *Csedreg*, 1896: *Csedreg*, 1895: *Csedreg*, 1889: *Csedrek*, 1888: *Csedreg*, 1884: *Csedrek*, 1882: *Csedreg*, *Csetrek*, 1882: *Csedrek*, 1877: *Csedrek*, 1876: *Csedreg*, 1873: *Csedreg*, *Csendreg*, 1870: *Csedreg*, 1865: *Csedreg*, 1864: *Csedreg*, *Csedrek*, 1864: *Csedrek*, 1863: *Csedreg*, 1862: *Csedreg*, *Csedreg*, 1861: *Csedreg*, 1860: *Csedrek*, 1858: *Csedreg*, 1851: *Csedreg*, 1839: *Csedreg*, 1828: *Csedreg*, [1825 k.]: *Csedreg*, [1825 k.]: *Csedregfalva*, 1808: *Csedreg*, *Czedrýk*, 1806: *Csedregfalva*, 1805:

Csedreg egy 19. század közepi térképen (MKFT.)

Csedreg, 1802–1811: *Csedreg*, 1802: *Csedreg*, [1800 k.]: *Csedreg*, 1799: *Csedrekhez*, 1796: *Csedreg*, *Csedrek*, *Cedrika*, 1788: *Csedreg*, 1786: *Csedreg*, 1786: *Csedreg*, 1784: *Csedrek*, [1780 k.]: *Csedreg*, 1773: *Csedrek*, 1756: *Csedrek*, [1740 k.]: *Csedreg*, 1725: *Csedreg*, 1717: *Csedreg-falu*, 1696: *Csedrek*, 1635: *Csedrek*, 1620: *Chedreg*, 1608: *Cedrek*, 1598: *Czedrek*, 1570: *Chedreg*, 1564: *Czedreg*, 1553: *Chedrek*, 1548: *Csedrek*, 1525: *Chedrek*, 1478/1582: *Chedreg*, 1478: *Csedreg*, 1477: *Chedrek*, *Chedreg*, 1476: *Chedrek*, 1475: *Chedreg*, 1473/1474: *Chedreg*, 1447: *Chedreg*, 1438: *Chedreg*, 1348: *Cedrek*, 1319: *Chudruk*. — A romániai Szatmár megye északkeleti részén, az ukrán–román határ mentén fekvő település. Román neve *Cidreag*. Közigazgatásilag Kökényesd község része. Szomszédos települései északon az ukrainai Batár, nyugaton az ukrainai Nagypalád és Fertősalmás, keleten és délen pedig Kökényesd. A településtörténeti kutatások szerint a Szatmár vármegyei *Csedrek* település lakóinak áttelepítésével jött létre, így a település megnevezése névköltöztetéssel jött létre. Az alapjául szolgáló településnév eredete bizonytalan. KISS LAJOS szerint egy szláv **Ščedrikъ* helynév kerülhetett át a magyarba, ugyanakkor lehetségesnek tartja azt is, hogy egy szláv **Ščedrikъ* személynév magyar névadással vált helynévvé. A településnév szóvégi *k ~ g* váltakozása máig jellemző. Az Országos Községi Törzskönyvbizottság 1907-ben a *Csedreg* formát állapította meg hivatalos névként a körjegyző javaslatára, mivel „a másik nevet csak gúnynévül használták”. A 18. század elején *Csedregfalva*, a

19. század elején **Csedregfalva** alakban említik. Mindkét névforma a *-falu/-falva*-t tartalmazó településnevek mintájára jöhetett létre. Vö. Csedregi-erdő, Csedregi-tanya. — AOKlt. 5: 201, ComMarmUg. 172, CzF. 1/2: 928, Cs. 1: 432, DÁVID 2001: 504, DL. 3081, 70980, 71193, ÉGy., EH. 1: 266, EHsz., EKFT., E 156/76: 18a, E 156/159: 20, E 158/48: 503, E 158/61: 433, E 158/63: 635, E 158/64: 1246, 1347, FÉNYES 1840/4: 420, 1851/1: 205, FNESz., GÖNCZY, GÖRÖG, HKFT., Hnt., Károlyi 2: 264, KOGUTOWICZ, KORABINSZKY 1786: 90, LexLoc. 283, LIPSZKY, Map., LIPSZKY, Rep., L23.125.1/328, L23.125.1/1680, L23.125.1/1681, MaKF., MEZŐ 1999: 78, MKFT., Notitiae 418, Perényi 274, 424, PESTY 1864/57: 388a, 388b, 438b, SZIRMAY 1805: 136, 172, 174, SzMHn. 1: 136, C. TÓTH 2006a: 37, 60, T.SzUB1934, T0.53.104.1, T1.S.11.303/1, T1.S.11.303/2, T1.S.12.XII.11, T1.S.12.XII.22, T1.S.12.XIII.10, T1.S.74.18/38, T1.S.78.1957/1–35, T1.S.79.1779/3, T16. T.420, T17.T.146, T17.T.173, T21.TK.1084, T22.B.IX.a.1008, T22.B.IX.a.2116, T22.B.IX.a.2265, T22.B.IX.a.2268, T22.B.IX.a.2269, T22.B.XV.c.500/2, T23.125.1.326, T23.125.1.1679, VÁLYI 1: 391, 2: 427, Z. 11: 164, 202, 204, 205.

Alhíd 1473/1474: *alhid*, 1473: *Alhid*, terra. — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név bizonyára egy elsődleges hídnévből keletkezett, mely a mellette fekvő földterületet is jelölte. Vö. Alhíd-kátyú. — DL. 3081, SZABÓ 1937: 311.

Alhíd-kátyú 1476: *Alhyd-kathyo*, rivulus, *Alhydkathyo*. — Egykori patak a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja az Alhíd közelségére utalhat, utótagja a *kátyú* 'vízzel telt mélyedés' földrajzi köznév *kátyó* alakja. — FKnt., OklSz. 377, SZABÓ 1937: 311.

Almási út lásd **Almás utca**

Almáskert 2024: *Almáskert* | *Be vout ültetve almafával*. 1998: *Álmáskèrt*. — Szántóföld a település határának északi részén a Tanya területén. A Tanyának ez a része korábban alma- és körtefákkal volt beültetve. — ÉGy., SzMHn. 1: 137. — T8-C2.

Almás-patak lásd **Határárok**

Almás utca 2024: *Almás ucca* ~ *Almási út* ~ *Temetői ucca*, 1998: *Álmás ucca*, *Álmási út*, *Temetői ucca*, 1958: *Almás utca*. — A település belterületéről nyugat felé haladó utca, mely korábban a szomszédos településre, Fertőszalmásra (Ukrajna) vezetett, ezért nevezik **Almási út**-nak. Itt található a Régi temető, erre utal a **Temető utca** elnevezés. Az *Almás utca* hivatalos név. BURA az utca külterületi folytatását említi *Almási út* néven. — ÉGy., L0.53.104.10: 76, SzMHn. 1: 136, 137. — T27-F2.

Árkos-kert 2024: *Árkos-kert* | *Ez ott a Pompa-háztú odafele vót egy réjsze ... ugvis nyullik a főüd odafele, a többi meg már, a Csedreki-erdőü meg a határnak nyullik*. 1998: *Árkoskèrt*. — Szántóföld a település határának északnyugati részén a Legelő és a Csedregi-erdő között. Korábban facsemetékkal volt beültetve. Bizonyára körülárkolt terület lehetett. — ÉGy., SzMHn. 1: 137. — T8-A2B2.

Banké 2024: *Bankéi*, 1998: *Banké*. — Szántóföld a határ délnyugati részén. A helybeliek elmondása szerint korábban a bank tulajdona volt, innen ered az elnevezése. Részei a Nagy-Banké és a Kis-Banké. Vö. Banké út. — ÉGy., SzMHn. 1: 137. — T8-B4.

Banké út lásd **Tölgyesszegi út**

Batári-mező 2024: *Batári-mezőü* | *Ott van a Batárnak mejen a ut, azéj hijták asztat Batári mezőünek, ot mejen keresztüü*. 1998: *Batári mezőü*, 1865: *Nagy erdő alja*. — Szántóföld a település határának északi részén a Csahóckitól nyugatra. A helybeliek szerint korábban a ma Ukrajnához tartozó Batár település része volt, melyet később a csedregiek megvettek. Erre utal a név előtagja. Mindezt alátámasztja az is, hogy a terület **Nagy-erdő alja** néven Batár 19. századi kataszteri térképén is szerepel. Ez az elnevezés a területnek a Nagy-erdő melletti fekvésére utal. Vö. Batárimező út. Lásd Batárimező-szél (Kökényesd). — ÉGy., SzMHn. 1: 137, T23.125.1.326. — T8-B1B2.

Batárimező út 2024: *Batárimezőü ut* ~ *Batárimezőü uttya* ~ *Batári ut* | *Az mejen által Batárra*. — A Batári-mező keleti oldalán futó, korábban a szomszédos Batárra (Ukrajna) vezető út. **Batárimező útja** és **Batári út** néven is említik. — ÉGy. — T8-B1.

Batárimező útja lásd **Batárimező út**

Batári út lásd **Batárimező út**

Birtokos-Rét lásd **Nagy-Rét**

Bódi 1864: *Bódi*. — Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név feltehetően személynévi eredetű. — PESTY 1864/57: 438b.

Borzlyuk 1865: *Burzug*, 1864: *Borzlyuk*. — Egykori dűlő a település nyugati határában, a Fő utcától északnyugatra. A név bizonyára a területen található borzlyukakra utal. A térképi adat romlott forma lehet. — PESTY 1864/57: 438b, T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-C2C3.

Buki lásd **Cigány óvoda**

Buki ház lásd **Cigány óvoda**

Burja Gyuri hídja 2024: *Burja Gyuri higgya*. — A falu határának északi részén a Patakon átívelő híd, mely a Patak-oldalt és a Kökényesd határához tartozó Csajláét köti össze. A hidat Burja Gyuri építette, hogy földjét a Csajláében könnyebben megközelíthesse, erre utal a név előtagja. — ÉGy. — T8-C2.

Burja Gyuri útja 2024: *Burja Gyuri uttya*. — A Fő utca északi végéről nyíló, keleti irányba futó földút, mely a Burja Gyuri hídjához, illetve a Kökényesden levő Csajláéba vezet. A tulajdonos Burja Gyuri ezen az úton járt a földjére. — ÉGy. — T8-C2.

Cigány bolt 2024: *Cigán bót ~ Cigányok bóttya*. — Élelmiszerbolt az Almás utcának a cigányok által lakott nyugati részén. **Cigányok boltja** formában is említik. — ÉGy. — T27-F2.

Cigányok boltja lásd **Cigány bolt**

Cigánygödör 2024: *Cigángödör*. — Gödör a Cigánytanya szomszédságában. Nevét a közelében élő cigányokról kapta, akik gyakran vetettek itt vályogot. — ÉGy. — T8-C3.

Cigány-kert 2024: *Cigán-kert*. — A belterület délnyugati részén, a Koronástól keletre fekvő földterület. Cigányok építkeztek a területre. — ÉGy. — T27-F2.

Cigányok boltja lásd **Cigány bolt**

Cigány óvoda 2024: *Cigán ovoda ~ Buki ~ Buki ház*, 1998: *Cigány-óvoda*. — Épület az Almás utcában. Korábban a cigány gyermekek óvodájaként működött. Ma az épületet a cigány gyermekek megsegítését célzó BuKi alapítvány használja, erre utal a **Buki** és **Buki ház** elnevezés. — ÉGy., SzMHn. 1: 137. — T27-F2.

Cigánytanya 2024: *Cigántanya ~ Tanya*, 1998: *Tanya*, 1951: *Cigány-telep*, 1949: *Cigányvég*. — Az Almás utcából nyíló, cigányok által lakott kisebb falurész. **Tanya**, **Cigánytelep** és **Cigányvég** néven is említik. — ÉGy., L0.53.104.10: 67, L0.53.104.11: 65, SzMHn. 1: 136. — T27-F2.

Cigánytelep lásd **Cigánytanya**

Cigányvég lásd **Cigánytanya**

Cincus-tag 2024: *Cincus-tag | Ot nagyon sok cicuska vóyt, oda mentek ki mindig a kurátorok cikuskat szedni. Ijen rekettyéjs vóyt ott azon az árkon*. — Szántófield a település határának délnyugati részén a Kis-mező mellett. A helybeliek elmondása szerint nevét onnan kapta, hogy a szántófield végében lévő árok mentén sok barka, helyi nyelvjárási szóval megnevezve *cicuska* nőtt. A név előtagja tehát valószínűleg a *cicus* 'fűzfabarka' jelentésű tájszóval áll összefüggésben. Utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNt., ÚMTsz. — T8-B4C4.

Cini gödre 2024: *Cini gödre | Cini, Cini, lóug a cici, három zsandár lötyökteti*. (csúfoló) — A Tulipán utcától északra fekvő gödör. Nevét a korábban a közelben lakó kovács lányáról, Ciniről kapta. — ÉGy. — T8-C3.

Csahóckié lásd **Csahócki**

Csahócki 2024: *Csahócki, Csahóckiban ~ Cselhóucky ~ Csehóucky ~ Csahóckijé | Ot vam méig jobra a Patak-óudal feléj*. — A település határának északi részén, a Batárimező úttól keletre fekvő szántófield. A név bizonyára személynévi eredetű, és a terület egykori tulajdonosára utalhat. **Csahóckié**, **Csehócki** és **Cselhóckié** változatokban is említik. — ÉGy., ÚCsT. *Csahóczki*. — T8-B1.

Csedregfalva lásd **Csedreg**

Csedregfalva lásd **Csedreg**

Csedregi-erdő 2024: *Csedreki-erdőü, Csedreki-erdőn*, 1998: *Csedregi erdő*, 1864: *Csedreki Erdő*. — A település határának északnyugati részén, a Vágástól délre elterülő szántófield. Hozzá tartozik az Árkos-kerttől nyugatra eső, illetve az ettől északra fekvő, a Kis-Igényelt és az országhatár közötti földtábla. Az első és második katonai felmérés idején még erdővel borított terület volt, erre utalhat az *erdő* utótag. Vö. Csedregi-erdő-árok, Csedregierdő út. —

ÉGy., EKFT., MKFT., PESTY 1864/57: 438b, SzMHn. 1: 137. — T8-A2.

Csedregi-erdő-árok 2024: *Csedreki-erdő-árok*. — A Csedregi-erdő és az Árkos-kert között futó árok. — ÉGy. — T8-A2.

Csedregierdő út 2024: *Csedrekierdő ut.* — A Csedregi-erdő és az Árkos-kert között futó földút. — ÉGy. — T8-A2B2.

Csedregi-tanya lásd **Tanya 2.**

Csedreg-tanya lásd **Tanya 2.**

Csedrek lásd **Csedreg**

Csehócki lásd **Csahócki**

Cselédház 2024: *Cselétház*. — A Tanya egyik épülete volt, melyben 12 család lakott. Már lebontották. — ÉGy.

Cselhócki lásd **Csahócki**

Csengei-patak lásd **Patak**

Csere-Patak-oldal 1864: *Cserepatakoldal*. — A település határában említett földterület. Helyét pontosabban nem ismerjük. A Patak-oldal része lehetett. A *csere* előtag 'cserfákból álló erdő(rész)' vagy 'bokros, cserjés hely' értelmű. Elképzelhető, hogy a Patak-oldallal szomszédos, Kökényesd határába eső *Cser* nevű határrészre, annak közelségére utal. — FKNT., PESTY 1864/57: 438b.

Csinált út 2024: *Csinált ut*, 1998: *Csinált út*. — Csedreget Kökényesddel összekötő út. Nevét onnan kapta, hogy korábban a csedregi földutakkal ellentétben ez köves útszakasz volt. — ÉGy., SzMHn. 1: 137. — T8-C3.

Csonkás 2024: *Csonkás*, 1998: *Csonkás*, 1864: *Csonkás*. — Az Almási utcától délre, az országhatár és a Koronás között elhelyezkedő szántóföld. A helybeliek szerint korábban Fertősalmás határához tartozott, de később a csedregiek megvették a területet. A területtel szomszédos

fertősalmási határrész ugyancsak Csonkás néven szerepel a település 1865-ös kataszteri térképén, azaz korábban a név a mainál jóval nagyobb területet jelölt a két település határán. Nevének eredetét a helybeliek azzal magyarázzák, hogy egyharmada mindig kaszáló volt, csak kétharmadát szántották, így alakja csonka volt. Ugyanakkor valószínűbb, hogy a név az 'irtott erdőterület' jelentésű *csonkás* földrajzi köznévből származik. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/57: 388a, SzMHn. 1: 137. — T8-B3.

Csordalegelő lásd **Legelő**

Csordaút 2024: *Csordaut*. — A belterületről északi irányba, a Legelőre vezető út. — ÉGy. — T8-C2.

Deáké 2024: *Dejákéj, Deákéba | Egéjsz a Batári-mezőüti egész a határig a Dejákéj. Az egy ember vőut, a Deják nevezetű, arrú neveszték el.* 1998: *Deáké*. — Szántóföld a külterület északnyugati részén a Hozsváthétól délre. Hozzá tartozik a Vágástól nyugatra eső, valamint attól északra fekvő, a Batári-mező és az országhatár között elterülő földtábla. Az adatközlők elmondása szerint nevét a tulajdonosáról, egy *Deák* nevű földesúrról kapta, akinek birtoka a szomszédos településen, Nagypaládon volt, de a gulyája Csedregben legelt. — ÉGy., SzMHn. 1: 137. — T8-A1.

Dinnyés 2024: *Dinnyés*. — Szántóföld a nyugati határszélen az országhatár mellett, a Legelő és a Rét között. Korábban dinnyét, sütőtököt, répát termesztettek itt, innen ered az elnevezése. — ÉGy. — T8-B2.

Domb lásd **Varjú-domb**

Dögtér 2024: *Döktér*. — A Dinnyésnek a Legelő felőli kisebb, két hektár területű része, ahová korábban az elhullott állatokat temették. — ÉGy. — T8-B2.

Egyház földje lásd **Papé**

Erdő-vég 1884: *Erdő vég*, 1865: *Erdővég*, 1864: *erdő vég, Erdővég*. — A külterület nyugati részén, az Almás utcától északra fekvő földterületet jelölt. A név az első katonai felmérés idején Fertősalmás határában húzódó, nagy kiterjedésű erdő közelségére utalhat. — EKFT., HKFT., PESTY 1864/57: 388a, 438b, T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-B3.

Falu árka 2024: *Falu árka*. — A település belterületének északi szélén, a Burja Gyuri útja

Csonkás

Fotó: Hankusz Éva

mentén futó árok, amely a település felől érkező vizet a Patakba vezeti. — ÉGy. — T8-C2.

Faluvég 2024: *Faluvég*. — Határrész a Fő utca északi végén. A Középsőnek a Guszti sűrűjéig tartó részét és a Patak-oldalt foglalja magába. — ÉGy. — T8-C2.

Fekete-híd 2024: *Fekete-híd ~ Fekete-víz higgya* | *Réigen fahíd vóut ott*. 1998: *Fekete-híd*. — A Fekete-vízen átívelő híd az Igényelt és a Batári-mező között. **Fekete-víz hídja** formában is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 137. — T8-B2.

Fekete-víz 2024: *Fekete-víz ~ Fekete-víz árka* | *Az Batárrú jöt keresztül*. 1865: *Fekete Víz*, 1476/1582: *Fekethewyz*, 1476: *Fekethewyz*, fluvius. — A település határának északi részén, a Batári-mező és a Kis-Igényelt között folyó kisebb patak. Fekete, iszapos vizéről nevezték el. **Fekete-víz árka** formában is említik. Vö. Fekete-híd, Fekete-víz-hát. — DL. 3081, ÉGy., SZABÓ 1937: 311, T1.S.79.1775/3. — T8-B2.

Feketevíz lásd **Fekete-víz-hát**

Fekete-víz árka lásd **Fekete-víz**

Fekete-víz-hát 1864: *fekete víz hát, Feketevízi dűllő*, 1865: *Fekete Víz*. — A település határának északi részén, a Fekete-víz nevű patak környékén fekvő földterület volt. Nevében a *hát* utótag 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévi. **Fekete-vízi-dűllő** és **Feketevíz** néven is említik. Ez utóbbi elnevezés az elsődleges víznévnek a környező területre való átvonódásával jött létre. — FKNT., PESTY 1864/57: 388a, 438b, T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-B2.

Fekete-víz hídja lásd **Fekete-híd**

Fekete-vízi-dűllő lásd **Fekete-víz-hát**

Felső 2024: *Felső ~ Felső-forduló ~ Kert alatt ~ Kertekajja*, 1998: *Kért alatt*. — Szántó-föld a Fő utca nyugati irányba futó kertjeinek végében. A név a Középsőhöz való viszonyítást fejezi ki. A **Felső-forduló** névváltozat utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' földrajzi köznévi. Elhelyezkedésére utalva **Kert alatt** és **Kertekajja** néven is említik. — ÉGy., FKNT., SzMHn. 1: 138. — T8-C3.

Felső-forduló lásd **Felső**

Fogarassy-tanya 1913: *Fogarassytanya*, 1910: *fogarasy tanya*. — Egykori tanya Csedreg területén. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára a tanya egykori tulajdonosára utal. A *Fogarassy* családnevet SZABÓ ISTVÁN is említi a falu egykori birtokosainak nevei között, illetve a település 19. századi kataszteri térképvázlata is azt mutatja, hogy a Fogarassyak számos területet birtokoltak a település határában. — EH. 266, L0.53.104.8, SZABÓ 1937: 307.

Fogás lásd **Patak-oldal**

Fő-árok lásd **Határárok**

Fő út lásd **Fő utca**

Fő utca 2024: *Fő ucca ~ Fő ut*, 1998: *Fő út*, 1963–1964: *Fő utca*, 1958: *Fő út*. — A település legrégebben beépített, központi utcája. A Keresztől a Faluvégig tartó útszakasz. Hivatalos neve *Fő utca*, de **Fő út** néven is említik. — ÉGy., L0.53.104.10: 76, L0.53.104.11: 110, SzMHn. 1: 136. — T27-G1G2.

A Görög templom a Fő utcán

Fotó: Hankusz Éva

Fürdő 2024: *Firidő*. — A Patak kiszélesedett szakasza, ahová korábban a helybeliek gyakran jártak fürödni. — ÉGy. — T8-C3D3.

Görögkatolikus templom lásd **Görög templom**

Görög templom 2024: *Görök templom ~ Orosz templom*, 1998: *Görög-katolikus-templom*. — A Fő utcán található görögkatolikus templom. A görögkatolikus vallás Csedregben a 18. században betelepült ruténekhez köthető, erre utal a ritkábban, főként idősek által használt **Orosz templom** névforma. A 20. század elején még ószláv nyelven végezték a liturgiát. — ÉGy., SZABÓ 1937: 308, SzMHn. 1: 136. — T27-G2.

Grófé 2024: *Gróuféj*, 1998: *Grófé*. — Szántóföld a déli határszélen a Kis-Svábiétól délre a Patak mentén. A név a terület egykori tulajdonosára utal. — ÉGy., SzMHn. 1: 137. — T8-C4.

Gusztai sűrűje 2024: *Gusztai sűrűje | A falu végén, ott van az ákác, ojan negyven ári főüdön. Nagy ákác van ott most is*. — Kisebb akácerdő a Legelőtől délre. A név előtagja a közelben lakó Oroszi Gusztira utal, utótagja pedig a *sűrű* 'bokros, bozótos (erdő)rész' földrajzi köznévből birtokos személyjeles alakja. — ÉGy., FKNT. — T8-C2.

Gyeptelek 2024: *Gyeptelek*. — 3-4 hektáros terület a Fő utca északi végén. A helybeliek szerint telekhelyek voltak itt, de ma már szántóföldként használják. A név a *gyeptelek* 'üres telek' földrajzi köznévből származik. — ÉGy., FKNT. — T8-C2.

Halasy-tanya 1913: *Halasytanya*, 1907: *Halasi tanya*, 1902: *Halasi tanya*, 1892: *Halasi tanya*, 1889: *Halasi tanya*. — Egykori tanya Csedreg területén. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára a tanya egykori tulajdonosára utal. A *Halasy* családnevet SZABÓ ISTVÁN a közeli Halmi családnévanyagában említi. — Hnt., L0.53.104.12: 218, L0.53.104.13: 85, SZABÓ 1937: 365.

Határ 2024: *Határ*. — Az ukrán–román ország-határ, mely a települést északról és nyugatról határolja. — ÉGy. — T8-B5.

Határárok 2024: *Határárok ~ Főü-árok ~ Nagy-árok | Az mindenütt a határszélen mejen az az árok, és belemejen a Turba. A Tőtésen keresztül van az a zsilip, azon keresztül bele a Turba. | Egéjszen a Vasuttol, jön arra a Pompaházná, egéjszen a Turba vezet bele*. 1998: *Álmás patak*. — A település külterületének nyugati határát ké-

Gusztai sűrűje

Fotó: Hankusz Éva

pező, az országhatár mentén futó árok. Méretére utalva **Fő-árok** és **Nagy-árok** néven is említik. Az **Álmás-patak** név a szomszédos Fertősálmás település közelségére utal. — ÉGy., SzMHn. 1: 137. — T8-B3.

Határkönyök 2024: *Határkönyök*. — Az országhatár kanyarodó szakasza a délnyugati határszélen a Cincus-tag szomszédságában. — ÉGy. — T8-B4.

Határ pataka 1671: *Hatarpataka*, palus. — Egykori mocsaras terület a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán a Csedreg és Kökényesd határán futó Patakkal lehet azonos. — SZABÓ 1937: 311.

Híd 1. 2024: *Híd*. — A Patakon átívelő híd a Fő utca keleti irányba futó kertjeinek végében. — ÉGy. — T8-C3.

Híd 2. lásd **Kőhíd**

Hívő templom 2024: *Hívő templom*. — Pünkösddista templom az Álmás utcán. — ÉGy. — T27-F2.

Honcsokos 2024: *Honcsokos ~ Honcsogos ~ Honcsokos-Rét | Hát vakanduk turások vagy mijér, nem tudom*. 1865: *Honcsokos*, 1864: *Hancsakos*. — A Kis-Rét északi részén fekvő, lapos, egyenetlen felszínű terület. A név a *honcsékos* 'réterület, melynek felszínét kis dombocskák teszik egyenetlenné' vagy 'vakondtúrások terület' jelentésű földrajzi köznévből a településen használt *honcsokos* formájából alakult. **Honcsokos-Rét** néven is említik. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/57: 438b, T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-B2.

Honcsokos-Rét lásd **Honcsokos**

Hosszú-mező 1953: *Hosszú mező*. — A település nyugati határában lévő egykori nagy kiterjedésű földterület. A *hosszú* előtag talán a Kis-mezőhöz

való viszonyítást fejezi ki. — T.SzSz1953. — T8-B3.

Hozsváth árka 2024: *Hozsvát árka*. — A Hozsváthé déli végében húzódó árok. — ÉGy. — T8-B1.

Hozsváthé 2024: *Hozsvátéj, Hozsvátéjn* | *Az is ety Hozsvátéj nevüjé, zsidóu vóut*. 1998: *Osváté*. — Szántó föld a határ északnyugati részén a Kúti-tábla és a Deáké között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. Az 1865-ös kataszteri térképvázlat tanúsága szerint Hozsváth Istvánné számos területet birtokolt a csedregi határban. Korábban **Osváthé** formában is használatos volt. Az említett térképen a személynév *Osváth* formában is előfordul. Vö. Hozsváth árka. — ÉGy., SzMHn. 1: 138. — T8-A1.

Igényelt 2024: *Igéjnyelt* | *A Pataktú, az bal údarra van*. 1998: *Igéjnyelt*. — Szántó föld a Legelőtől északra fekvő területen a Kis-Igényelt mellett. A név arra utal, hogy a földet az 1917-es földosztás idején osztották ki azoknak, akik igényelték. — ÉGy., SzMHn. 1: 137. — T8-B2.

Imola-mocsár 1476: *Imylamochar*; *vallis suo nomine Ewzfeo, Jmylamachar alio nomine Ewzfew*, 1473/1474: *Imylamolmochar*; 1473: *Imylamolmochar*; *terra*. — A település határában említett mocsár. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az előtag az *imola* 'vékony szárú fűfajta' jelentésű tájszóval állhat összefüggésben. Az **Őz-fő** név elsődlegesen víznév lehetett. KOCÁN BÉLA szerint a név előtagja egy elsődleges *Őz(-patak[a] ~ -viz[e])* víznévre utalhat, ugyanakkor nem zárja ki az állatnévi előzményt sem. Utótagja a *fő* 'vízfolyásnak, főként pataknak a kezdete, forrása' földrajzi köznév. — DL. 3081, FKNT., KOCÁN 2022: 285–286, OklSz. 408, 735, SZABÓ 1937: 311, ÚMTsz.

Igényelt

Fotó: Hankusz Éva

Iskola 2024: *Iskola ~ Ovoda*, 1998: *Iskola*. — A település általános iskolája a Fő utcán. Az intézmény hivatalos neve *Csedregi Általános Iskola*. Az óvoda is ebben az épületben működik, emiatt **Óvoda**-ként is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 136. — T27-G2.

Jogos utca lásd **Popovics István utca**

Kaloda út 2024: *Kaloda ut ~ Kaloda uttya ~ Vaskóu Endre uttya* | *Vaskóu Endre, a lakot széilen, az az ut vóut az utósó ház*. — A Fő utca végéről nyugati irányba nyíló földút. A névadás indítékát nem ismerjük. Talán összefügg a *kaloda* 'régi büntetőeszköz', még inkább a tájnyelvben sokféle 'fából készült (a gazdálkodásban használt) tárgy, eszköz' értelemben használt szóval. **Kaloda útja** formában is említik. A **Vaskó Endre útja** névváltozat a közelben lakó személyre utal. A név *Vaskó* eleme ragadvány-név. — ÉGy., ÉrtSz., ÚMTsz. — T8-C2.

Kaloda útja lásd **Kaloda út**

Kanális lásd **Patak**

Kaszárnya lásd **Pikét**

Katolikus templom lásd **Római templom**

Kövecses 1864: *Kövicses*. — Egykori dülő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *kavicsos* 'olyan terület, amelynek földjében murva, kavics van' földrajzi köznévnek a településen használt formájából alakult. — FKNT., PESTY 1864/57: 388a.

Kereszt 1. 2024: *Kereszt*, 1998: *Kereszt*. — Kereszt a falu központjában az Almás utca és a Fő utca találkozásánál. — ÉGy., SzMHn. 1: 136. — T27-G2.

Kereszt 2. 2024: *Kereszt*. — Kereszt a Fő utca északi részén. — ÉGy. — T8-C2.

Keresztút 2024: *Keresztut*. — A település déli határában lévő útelágazás. A Tölgyesszegi út itt

Keresztút

Fotó: Hankusz Éva

ágazik el nyugatra a Banké és a Nagy-Svábié irányába, illetve keletre a Kis-Svábiéhoz. — ÉGy. — T8-C4.

Kert alatt lásd **Felső**

Kertekalja lásd **Felső**

Kicsi-Svábié lásd **Kis-Svábié**

Kis-Banké 2024: *Kis-Bankéj*, 1998: *Kisbanké*. — Szántóföld a település határának déli részén a Nagy-Svábiétól északra. A Banké kisebbik darabja. Vö. Nagy-Banké. — ÉGy., SzMHn. 1: 138. — T8-B3C3.

Kis-Igényelt 2024: *Kis-Igényelt*. — Szántóföld a Legelőtől északra, a Csedregi-erdő és az Igényelt között. A név előtagja arra utal, hogy az Igényeltnél kisebb területű. — ÉGy. — T8-B2.

Kis-Középső 2024: *Kis-Középsőü*. — Szántóföld a határ északi részén a Csordaút és a Kis-Rét között. A Középsőnek az északi, kisebb földtáblája. — ÉGy. — T8-B2C2.

Kis-mező 2024: *Kis-mezőü*, 1998: *Kismező*. — Szántóföld a település déli határában, a Varjú-domb és a Cincus-tag között. A *kis* előtag talán a Hosszú-mezőhöz való viszonyítást fejezi ki. Vö. Kis-mező kútja. — ÉGy., SzMHn. 1: 138. — T8-C4.

Kis-mező kútja 2024: *Kis-mezőü kutya*. — Egykori kút a Kis-mezőn. — ÉGy. — T8-C4.

Kis-Rét 2024: *Kis-Rét ~ Urbéjreséj ~ Urbéjres-Rét*, 1998: *Úrbéresé*. — Szántóföld a külterület nyugati részén a Dinnyés és a Középső között. A Rét kisebbik darabja. Az *Úrbéres-Rét* és *Úrbéresé* névváltozatokban az *úrbéres* '1848 előtt a jobbágy neve' köznév szerepel, s a terület egykori tulajdonosaira utal. E nevek a Birtokos-Rét elnevezéssel állnak korrelációban. Vö. Nagy-Rét. — ÉGy., SzamSz., SzMHn. 1: 138. — T8-B2.

Kis-Svábié 2024: *Ki-Svábijéj ~ Kicsi-Svábijéj*. — Szántóföld a település déli határában a Pap-tagjától délre. A Svábié kisebbik darabja. *Kicsi-Svábié* formában is említik. Vö. Nagy-Svábié. — ÉGy. — T8-C4.

Kis-tag 2024: *Kis-tag | Kis-tag az három hektárú áll, a Burja Sándoréj vóut ... körbe vóut az akácfáva*. — Kisebb szántóföld a Felsőben, melyet korábban akácfák szegélyeztek. A név utótagja a *tag* 'a dűlön belüli, annál kisebb

Kis-Banké

Fotó: Hankusz Éva

földterület' földrajzi köznév. — ÉGy., FKNT. — T8-C3.

Kis utca lásd **Popovics István utca**

Klári boltja 2024: *Klári bóttya ~ Klárinál*. — Élelmiszerüzlet a Fő utcán a Görög templom közelében. A név a bolt korábbi tulajdonosának keresztnévére utal. *Klárinál* formában is említik. — ÉGy. — T27-G2.

Klárinál lásd **Klári boltja**

Kocsma lásd **Nagy bolt**

Koronás 2024: *Koronás*. — A cigányok által beépített terület a Csonkás és a Cigánykert között. A helybeliek szerint nevét onnan kapta, hogy jó minőségű, drága föld volt, amit koronáért 'száz filléres pénzdarabért' vásároltak meg. Talán összefügghet a földnek aranykoronában kifejezett értékével is. — ÉGy., SzamSz. — T8-B3.

Korong-hát 1865: *Korunkhát*, 1864: *Korong hát*. — Az Almás utcától északra eső egykori földterület. A név előtagja bizonyára a *korong* 'lapos, henger, illetve kör alakú hely' földrajzi köznévvel áll kapcsolatban. Utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' vagy 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 388a, 438b, T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-C3.

Kőhid 2024: *Kühid*, 1998: *Kőhid, Hid*. — A Patakon átívelő híd a Csinált út mentén. *Hid*-ként is említik. Lásd Kőhid (Kökényesd). — ÉGy., SzMHn. 1: 136. — T8-C3.

Körtvélyes 1864: *Körtvéjes, Körtvélyes*. — A település határában említett földterület. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *körtvélyes* 'terület, ahol sok a vadkörtefa' földrajzi köznévből alakult. — FKNT., PESTY 1864/57: 388a, 438b.

Középső 2024: *Közzepeőü ~ Közzepeőü-forduló* | *Három Közzepeőü van, mind a három kösztük vannak utak, míg rámejen a Legelőüre.*

— Szántó föld a határ nyugati részén. Hozzá tartozik a Kaloda úttól északra eső, a Kis-Rétig húzódó földterület, illetve a Felsőtől nyugatra fekvő földtábla. A név a Felsőhöz való viszonyítást fejezi ki. A **Középső-forduló** névváltozatban a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' földrajzi köznévi szerepel. Vö. Kis-Középső. — ÉGy., FKnT. — T8-B3C2.

Középső-forduló lásd **Középső**

Köz-mező 1476: *Kewzmezeo*, 1473/1474: *Kewzmezeo*, 1473: *Kewzmezeo*, terra arabilis et silva. — Egykori szántó föld és erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *köz* előtag jelentése 'közös, együttesen használt, birtokolt', esetleg 'közbülső, középső' lehetett. — DL. 3081, SZABÓ 1937: 311, TESz.

Kúti-tábla 2024: *Kuti-tábla*. — Szántó föld a határ északi részén. A Nagy-erdő déli táblája. Nevét az itt található kútról kapta. — ÉGy. — T8-A1.

Laktanya lásd **Pikét**

Legelő 2024: *Legelőü ~ Csordalegelőü*. — A település határának északnyugati részén fekvő, nagy kiterjedésű legelő. Ma is itt legel a falu csordája, erre utal a **Csordalegelő** névváltozat. — ÉGy. — T8-B2.

Malom 1998: *Malom*. — BURA szerint épület a belterületen, de pontos helyét nem közli. — SzMHn. 1: 136.

Martos 2024: *Martos* | *Ott az árkon tul, ott az monygyák neki, Martos*. — Szántó föld a Kúti-tábla nyugati végében, az országhatár mentén. A név eredete bizonytalan. Talán a *mart* 'általában magasabb fekvésű, meredek hely; part' főnév -s képzős formájából alakult. — ÉGy., FKnT. — T8-A1.

Messzelátó 2024: *Messzilátóü*, 1998: *Messzelátó*. — A Pikét kertjében épített kilátó. — ÉGy., SzMHn. 1: 138. — T27-G2.

Mica bácsi háza 2024: *Mica bácsi háza ~ Mica háza*. — Egykori lakóház a Deákban az országhatár közelében. Nevét a korábban ott lakó személyről kapta. **Mica háza** formában is említik. — ÉGy. — T8-A1.

Mica háza lásd **Mica bácsi háza**

Nagy-Banké

Fotó: Hankusz Éva

Nagy-árok lásd **Határárok**

Nagy-Banké 2024: *Nagy-Bankéü*, 1998: *Nagybanké*. — A település határának délnyugati részén, az országhatár mentén fekvő szántó föld. A Banké nagyobbik darabja. Vö. Kis-Banké, Nagybanké út. — ÉGy., SzMHn. 1: 138. — T8-B4.

Nagybanké út 2024: *Nagybankéü ut*. — A Tölgyesszegi útról nyíló, a Nagy-Bankéba vezető földút. — ÉGy. — T8-B4C4.

Nagy bolt 2024: *Nagy bót ~ Pistu bóttya ~ Korcsma*, 1998: *Kocsma, Vegyes bolt*. — A település legrégebbi élelmiszerboltja a Fő utca és az Almás utca találkozásánál. Korábban egyik részében kocsmá működött, ezért **Kocsmá**-nak is nevezik. A **Pistu boltja** elnevezés a korábbi tulajdonosra utal. **Vegyesbolt** néven is említették. — ÉGy., SzMHn. 1: 136, 137. — T27-G2.

Nagy-Éger-erdő 1861: *Nagy Eger Erdő*. — Egykori erdő a határ északnyugati részén, a mai Árkos-kert és Csedregi-erdő területén. Nagyobb része a szomszédos Nagypalád területére esett. A név a Fertősalmáson a 14. századtól adatolt **Nagy-Éger** helynév és az **erdő** földrajzi köznévi összetételéből alakult. — KOCÁN 2022: 259, MKFT. — T8-A2.

Nagy-erdő 2024: *Nagy-erdőü, Nagy-erdőün ~ Paládi-erdőü alatt* | *Utánna jön asztán az ötszáz méjteres Nagy-erdőü, ami rányullik a határra*. 1998: *Nagy erdő*, 1884: *Nagy erdő*, 1861: *Nagy Erdő*. — Szántó föld a település határának északi részén az országhatár mentén. Déli részén fekszik a Kúti-tábla. A helybeliek elmondása szerint korábban erdő volt, és amennyiben valaki egy részt kiirtott belőle, azt a továbbiakban művelhette. A katonai felmérések térképei is erdővel fedett területként ábrázolják. A **Paládi-erdő alatt** név a helynek a szomszédos település, Nagypa-

lád (Ukrajna) erdejéhez viszonyított helyzetét fejezi ki. Vö. Nagy-erdei árok, Nagy-erdei kút, Nagyerdő út. — ÉGy., EKFT., HKFT., MKFT., SZMHn. 1: 138. — T8-A1.

Nagy-erdei-árok 2024: *Nagy-erdei-árok*. — A település határának északi részén, a Nagy-erdő területén a Kúti-táblát északról határoló árok. — ÉGy. — T8-B1.

Nagy-erdei-kút 2024: *Nagy-erdei-kút ~ Német Ferenc kútja*. — Egykori kút a Nagy-erdőn. A **Német Ferenc kútja** névváltozat arra utal, hogy a kút Német Ferenc földjének végében állt. — ÉGy. — T8-A1.

Nagyerdő út 2024: *Nagyerdő út | Annak a közepin* [ti. a Csedregi-erdő földterületétől kezdődően], *ot mejen neki a Nagy-erdőünek, az már ugy mongyák: Nagyerdő út. Minden földön át-megy: a Vágáson is, a Hozsvátéin is, a Dejákéin is*. — A Csedregi-erdőről a Nagy-erdőre vezető földút. — ÉGy. — T8-A2.

Nagy-nyáras 1998: *Nagy-nyáras*, 1864: *Nagy Nyáras*. — BURA szerint szántóföld a település határában. Pontos helyét a források nem közlik. A név utótagja a *nyáras* 'nyárfaerdő, nyárfákkal beültetett, benőtt hely' földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 438b, SZMHn. 1: 138.

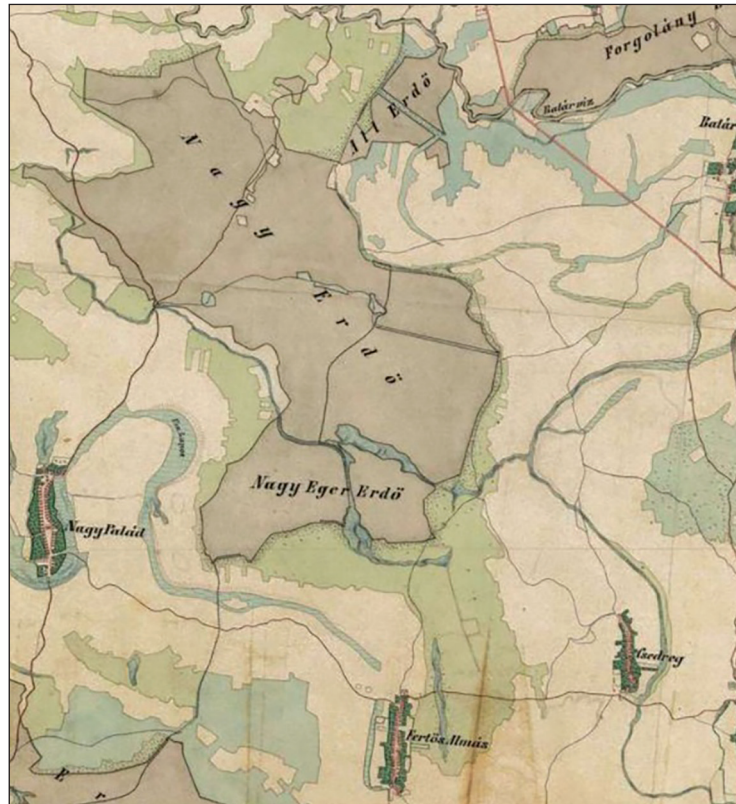
Nagy-Rét 2024: *Nagy-Rét ~ Birtokos-Rét*. — Szántóföld a település határának nyugati részén az országhatár mellett. A Rét nagyobbik darabja. A **Birtokos-Rét** elnevezés a terület egykori tulajdonosaira utal, és az Úrbéres-Rét névvel áll korrelációban. Vö. Kis-Rét. — ÉGy. — T8-B3.

Nagy-Svábié 2024: *Naty-Svábijéj*. — Szántóföld a település déli határában, a Kis-Bankétól délre. A Svábié nyugati, nagyobbik darabja. Vö. Kis-Svábié. — ÉGy. — T8-C4.

Német Ferenc kútja lásd **Nagy-erdei-kút**

Nyájlegelő 2024: *Nyájlegelőü | Nyájlegelőünek monták ot tizenöthehtárt belőülle* [ti. a Legelőből] ... *százötven darab disznó is járkált a legelőüre, az elsőü karika izé vóút ni, Nyájlegelőü | a Legelőü eleje, a felsőü karika*. — A Legelő keleti része. Korábban ide hajtották ki a falu disznónyáját. — ÉGy. — T8-C2.

Nyíres-szeg 2024: *Nyires-szeg*. — Szántóföld a település északi határában, a Csahócki és az Igényelt között a Fekete-víz partján. Átnyúlik Kökényesd határába is. Korábban nyírfák szegélyezték, erre utal a név előtagja. Az utótag a

A Nagy-erdő és a Nagy-Éger-erdő egy 19. század közepi térképen (MKFT.)

szeg 'folyókanyarban fekvő földterület' földrajzi köznév. Lásd Nyíres-szeg (Kökényesd). — ÉGy., FKNT. — T8-B1B2.

Nyolchektár 2024: *Nyóchektár*. — Szántóföld a határ nyugati részén. A Középső nevű terület része. Méretéről kapta a nevét. — ÉGy. — T8B2.

Ócska temető lásd **Régi temető**

Orosz templom lásd **Görög templom**

Osváthé lásd **Hozsváthé**

Óvoda lásd **Iskola**

Őz-fő lásd **Imola-mocsár**

Paládi-erdő alatt lásd **Nagy-erdő**

Papé lásd **Pap tagja**

Pap-kert 1998: *Papkert*. — BURA szerint a belterület nyugati részén fekvő, egyházi tulajdonban lévő kert. — SZMHn. 1: 136. — T27-F2.

Pap tagja 2024: *Pap tagja ~ Papéj ~ Etyház főüggye | Tizenhat hektár van ott a papnak*. 1998: *Papé*. — Nyugaton a Tölgyesszegi út, délen pedig a Keresztút által határolt szántóföld az Almás utcától délre. A név arra utal, hogy a görögkatolikus egyház tulajdona volt, ma már egy része egyéni tulajdonosoké. **Papé** és **Egy-**

ház földje néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 138. — T8-C3.

Parókia 2024: *Parókija*. — Görögkatolikus parókia az Almás utcán a Római templom mellett. — ÉGy. — T27-G2.

Patak 2024: *Patak*, 1998: *Kanális*, 1953: *Csengei p[atak]*, 1884: *Csengei p[atak]*, 1865: *Patak*. — Kökényesd és Csedreg határát képező patak. A **Csengei-patak** névváltozat előtagja bizonytalan eredetű. A szomszédos Kökényesden adatolt *Csengőpatak* határnévből arra következtethetünk, hogy a vízfolyás korábbi, közvetlenül nem adatolt neve *Csengő-patak* volt. A *Csengei-patak* névforma ennek a módosult alakja lehet: az előtag *-i* képzővel szerepel. Korábban **Kanális** néven is említették. Vö. Pataki-dűlő, Patak-oldal. Lásd Patak (Kökényesd). — ÉGy., HKFT., SzMHn. 1: 137, T.SzSz1953, T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-D4.

Pataki-dűlő 1865: *Potoki dűllő*, *Pataki dűllő*. — Egykori dűlő a település határának déli részén, a mai Svábié környékén. A név előtagja a Patak közelségére utal. — T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-C4.

Patak-oldal 2024: *Patak-óval*, *Patak-óval* | *Ez egészen a Patakik tart.* 1865: *Fogás*, 1864: *Patakóval*. — Szántóföld a falu határának északkeleti részén a Patak partján. A **Fogás** névforma 'a falu közelében a telekhez kimért toldás' jelentésű *fogás* földrajzi köznévből származik. Vö. Csere-Patak-oldal. — ÉGy., FKNT., PESTY 1864/57: 438b, T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-C2C3.

Pikét 2024: *Pikét*, 1998: *Kaszárnya ~ Laktanya*. — Korábban laktanyaként működő, egyházi tulajdonban lévő épület a Fő utca és az Almás utca találkozásánál. A *Pikét* név a románból a magyarba átkerült *pichet* 'órház' jelentésű szóból alakult. Korábban **Laktanya** és **Kaszárnya** néven is említették. — ÉGy., RKsz., SzMHn. 1: 136. — T27-G2.

Pistú boltja lásd **Nagy bolt**

Popovics István utca 2024: *Kis ucca ~ Popovics István ucca*, 1998: *Kis ucca*, *Jogos ucca*. — Az Almás utca keleti végéről nyíló, déli irányba futó kisebb utca. Méretéről kapta a **Kis utca** nevet. A BURA által közölt **Jogos utca** név talán arra utal, hogy a tulajdonosok földosztás révén jutottak

Római templom

Fotó: Hankusz Éva

a telekhez. A hivatalos *Popovics István utca* elnevezés a település egykori tanítójára utal. — ÉGy., SzMHn. 1: 136. — T27-G3.

Pumpaház 2024: *Pompaház*, 1998: *Pompaház*. — Épület a Legelő északnyugati szegletében. Az épületben található szivattyú a kanálisokban összegyűlt vizet a Határárokba pumpálva a Túrba juttatja. — ÉGy., SzMHn. 1: 138. — T8-B2.

Rákóczi-láz 1864: *Rákoczi Láz*, 1865: *Rákóczi láz*, *Rákóczi Láz* | *ezek tulajdonosaiktól nyervén elnevezésüket*. — A külterület északi részén fekvő egykori földterület. A név előtagja a terület tulajdonosára utal. Utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznévi. — FKNT., PESTY 1864/57: 388a, 438b, T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-B1.

Régi temető 2024: *Régi temető ~ Ócska temető ~ Temető*, 1998: *Régi-temető*. — A település régebbi temetője a belterület délnyugati részén az Almás utcában. A *Régi temető* és az *Ócska temető* előtagja az Új temetőhöz való viszonyítást fejezi ki. **Temető** néven is említik. — ÉGy., SzMHn. 1: 136. — T27-G2.

Rét 2024: *Rét*, 1998: *Rét*. — Szántóföld a település határának nyugati részén. Korábban kaszáló volt, innen ered az elnevezése. Részei a Kis-Rét és a Nagy-Rét. Vö. Rét utca. — ÉGy., SzMHn. 1: 138. — T8-B2B3.

Réti út lásd **Rét utca**

Rét út lásd **Rét utca**

Rét utca 2024: *Réti ut ~ Réjt ut ~ Réjt ucca*. — Az Almás utcáról a Rétre vezető út. **Réti út** és

Rét út formában is említik. A hivatalos *Rét utca* elnevezést ritkán használják. — ÉGy. — T27-F2.

Római templom 2024: *Róymaji templom*, 1998: *Katolikus-templom*. — Római katolikus templom az Almás utca keleti részén. **Katolikus templom** néven is említették. — ÉGy., SzMHn. 1: 136. — T27-G3.

Sár-ér 1998: *Sárér*. — BURA szerint a határ északi részén folyó patak, talán a Fekete-vízzel azonos. — SzMHn. 1: 138.

Sásér 1865: *Sásér*, 1864: *Sás ér*. — A település határának délnyugati részén fekvő egykori földterület. A név bizonyára egy **Sás-ér* víznévből alakulhatott, mely átvonódott a közelében fekvő területre is. — PESTY 1864/57: 438b, T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-B4.

Sikátor lásd **Tulipán utca**

Sós-kátyú 1865: *Soskátjó*, 1864: *Sós kátyó*, *Sóskátyó*. — A település délnyugati határszélén, a mai Nagy-Banké környékén fekvő földterület volt. A névadás indítéka bizonytalan. A név előtagja talán személynév lehet. A Sós családnév a szomszédos Kókényesd és Halmi történeti családnévanyagában egyaránt szerepel. Ugyanakkor az is elképzelhető, hogy a név a terület szikes talajára utal. Utótagja a *kátyú* 'vízjárta terület, rét' vagy 'vízzel telt mélyedés' földrajzi köznév *kátyó* alakja. — FKNT., PESTY 1864/57: 388a, 438b, SZABÓ 1937: 365, 403, T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-B4.

Svábié 2024: *Svábijéj*, *Svábijéjba*, 1998: *Svábijé*. — Szántóföld a település határának déli részén a Keresztúttól délre. Nevét az egykori tulajdonosáról kapta. Részei a Kis-Svábié és a Nagy-Svábié. Vö. Svábié út. — ÉGy., SzMHn. 1: 138. — T8-C4.

Svábié út 2024: *Svábijéj ut.* — A Kis utcából a Svábiéba vezető földút. — ÉGy. — T8-C4.

Széchenyi-láz 1864: *Szécsényi láz*, *Szécsényi Láz* | *ezek tulajdonosaiktól nyervén elnevezésőket*. — A település határában említett egykori földterület. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a terület tulajdonosára utalhat, utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 388a, 438b.

Tanya 1. lásd **Cigánytanya**

Tanya 2. 2024: *Tanya ~ Tobák tanyája* | *Az asziszem csak három hektár. Ot vót régen a pikét, ot kellett válcsuk a tikeket, mer anékiul nem*

Svábié út

Fotó: Hankusz Éva

engettek ki a határba ... Inkább ara emlékszek, hogy édesapám, nyugoggyon, vezette a tehenet, oszt akkor odajött a szekér mellé, és engem levett a szekerről, hogy ájjak a tehen elibe míg ű mekkapja ezt a tikeket. 1998: *Tobák-tanyája*, 1953: *Csedregi-tny. [tanya]*, 1944: *Csedregi tny. [tanya]*, 1941: *Csedregi-ta[nya]*, 1932: *Csedrek tanya*, 1918: *Csedreki tn. [tanya]*, 1913: *Csedregi Tanya*, 1884: *Csedreki tanya*. — Egykori tanya a település határának északi részén a Legelőtől keletre. Korábban itt állt a Cselédház, melyben a *Tobák* nevű földbirtokos munkásai laktak. Az épületet lebontották, ma már szántóföldként használják. Bizonyára a tanyához tartozott a területtel határos, Kókényesd határába eső *Tobáké* nevű szántóföld is. Ennek nagyobb részét csedregiek birtokolják. A **Tobák tanyája** név ma is használatos. A történeti források **Csedregi-tanya** és **Csedreg-tanya** formában említik. — ÉGy., HKFT., L0.53.104.8, L0.53.104.9: 49, MaKF., SzMHn. 1: 138, T.SzSz1953, T22.B.IX.a.2268, T22.B.XV.c.500/2. — T8-C2.

Tatár-nyáras 1864: *Tatár nyáras* | *hol a' Tatárok által sátor vonatott*. — Egykori határnév Csedreg területén. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára a 18. század eleji tatárjárás emlékét őrzi, utótagja a *nyáras* 'nyárfaerdő, nyárfákkal beültetett, benőtt hely' földrajzi köznév. — FKNT., PESTY 1864/57: 388a.

Temető lásd **Régi temető**

Temető utca lásd **Almás utca**

Tobák tanyája lásd **Tanya 2.**

Tölgyesszegi út 2024: *Tölgyesszegi ut ~ Bankéj ut.* — Az Almás utcából nyíló, a Bankéba, illetve a Kókényesd határához tartozó Tölgyes-szegbe vezető út. A Tölgyes-szegben a

csedregiek is jelentős földterületet birtokolnak. **Banké út** néven is említik. — ÉGy. — T8-C3.

Tövises 1865: *Tövises*, 1865: *Tővises*, 1864: *Tővises*. — A határ nyugati részén a belterület közelében fekvő egykori földterület. A név a *tövises* 'cserjével, bozóttal benőtt terület' földrajzi köznévből alakult. — FKNT., PESTY 1864/57: 438b, T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-C3.

Tulipán utca 2024: *Sikátor ~ Tulipán ucca*, 1998: *Sikátor*. — A Fő utcáról nyíló, nyugati irányba futó, mindössze néhány házból álló, kisebb utca. A **Sikátor** elnevezés a 'szűk utca' értelmű *sikátor* földrajzi köznévből alakult. Hivatalos neve *Tulipán utca*. — ÉGy., FKNT., SZMHn. 1: 136. — T27-G2.

Túrhoz vezető út 1998: *Túrhoz vezető út*. — BURA szerint út a határ déli részén. Talán a Tölgyesszegi úttal azonos. — SZMHn. 1: 138.

Ugocsai-láz 1865: *Ugocsai Láz*. — A település nyugati határszélén fekvő egykori földterület. A név előtagja bizonyára az *Ugocsa* megyenév, utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznévből alakult. — FKNT., T1.S.79.1775/3, T1.S.79.1775/7. — T8-B3.

Ugocsai út 1864: *Ugocsai út*. — Egykori határ-rész Csedreg területén. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán az Ugocsai-lázzal azonos helyet jelöl. A név egy elsődleges útnévből alakult, mely átvonódott az út menti területre. — PESTY 1864/57: 438b.

Új temető 2024: *Új temetőü*, 1998: *Új temető*. — A település belterületének keleti részén fekvő, az utóbbi időszakban kialakított temető. A név előtagja a Régi temetőhöz való viszonyítást fejezi ki. — ÉGy., SZMHn. 1: 137. — T27-G2.

Úrbéresé lásd **Kis-Rét**

Úrbéres kútja 2024: *Urbéjres kuttja*. — Egykori kút az Úrbéres-Réten. — ÉGy. — T8-B2.

Úrbéres-Rét lásd **Kis-Rét**

Vágás 2024: *Vágás, Vágászsban*, 1998: *Vágás*. — Szántóföld a település határának északi részén, a Batári-mező, a Csedregi-erdő és a Deáké között, a Nagyerdő úttól keletre. Erdőirtással nyert terület. A név a *vágás* 'földterület, szántó, amely valamikor erdő volt' földrajzi köznévből alakult. Vö. *Vágás árka*. — ÉGy., FKNT., SZMHn. 1: 138. — T8-B2.

Vágás árka 2024: *Vágás árka | Ahogy hijják a főjüdet, úgy monygyák az árkot is*. — A település határának északnyugati részén a Vágást déli irányból határoló árok. — ÉGy. — T8-B2.

Vályoggödör 2024: *Vájoggödör*, 1998: *Vájoggödör*. — A Felső nevű terület déli részén fekvő gödör. A görögkatolikus templom építéséhez itt vetették a vályogot. Ma halastóként használják. — ÉGy., SZMHn. 1: 138. — T8-C3.

Varjú-domb 2024: *Varju-domb ~ Domb*, 1998: *Varjúdomb*, 1860: *Domb*. — A környezeténél magasabban fekvő szántóföld a déli határszálon a Kis-mezőtől keletre. A 19. századi kataszteri térképvázlat szerint a név korábban jóval nagyobb területet jelölt, melynek egy része ma Kökényesd határába esik. A *Varjú* előtag a terület tulajdonosainak ragadványnevére utal. **Domb** formában is említik. — ÉGy., SZMHn. 1: 138, T0.53.104.1. — T8-C4.

Vaskó Endre útja lásd **Kaloda út**

Vegyesbolt lásd **Nagy bolt**

Zorró boltja 2024: *Zoróú bóuttya ~ Zoróúnál*. — Élelmiszerüzlet az Almás utcán. Korábban az épület egyik részében kocsmá működött, a név előtagja e kocsmá tulajdonosának a ragadványnevéből származik. **Zorrónál** formában is említik. — ÉGy. — T27-G2

Zorrónál lásd **Zorró boltja**

Zsidó temető 2024: *Zsidóú temetőü*, 1998: *Zsidó-temető*. — A belterület keleti részén, az Új temető mellett fekvő temető. Korábban a zsidó vallásúak temetkezési helye volt. — ÉGy., SZMHn. 1: 137. — T27-G2.

Források

A. = NAGY IMRE szerk., *Anjoukori okmánytár* 1–6. Budapest, 1878–1891. TASNÁDI NAGY GYULA szerk., *Anjoukori okmánytár* 7. Budapest, 1920.

AOKlt. = KRISTÓ GYULA szerk., *Anjou-kori oklevéltár*. 1–. Csongrád Megyei Levéltár–Szegedi Középkorász Műhely, Budapest–Szeged, 1990–.

ÁÚO. = WENZEL GUSZTÁV szerk., *Árpádkori új okmánytár* 1–12. Pest, [később] Budapest, 1860–1874.

ComMarmUg. = GEORG HELLER szerk., *Comitatus Marmarosiensis. Comitatus Ugocsiensis. Die historischen Ortsnamen von Ungarn* 18. München, 1985.

CzF. = CZUCZOR GERGELY–FOGARASI JÁNOS, *A magyar nyelv szótára*. 1–6. Pest, [később] Budapest, 1862–1874.

Cs. = CSÁNKI DEZSŐ, *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában* 1–3., 5. Budapest, 1890–1913.

DÁVID 2001 = DÁVID ZOLTÁN, *Az 1598. évi házösszeírás*. Központi Statisztikai Hivatal Levéltára, Budapest, 2001.

DL. = Magyar Nemzeti Levéltár Diplomatikai Levéltár. Mohács előtti gyűjtemény.

DocVal. = LUKINICH IMRE szerk., *Documenta historiam Valachorum in Hungaria illustratia usque ad annum 1400 p. Christum*. Études sur l'Europe Centre-Orientale 29. Budapest, 1941.

ÉGy. (Csedreg) 2024 = HANKUSZ ÉVA élőnyelvi gyűjtése.

ÉGy. (Kökényesd) 2024 = HANKUSZ ÉVA élőnyelvi gyűjtése.

EH. = SZABÓ M. ATTILA, *Erdély, Bánság és Partium történelmi és közigazgatási helységnévtára* I–II. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2003.

EHsz. = SZABÓ M. ATTILA–SZABÓ M. ERZSÉBET szerk., *Erdélyi helységnévszótár*. Kriterion Könyvkiadó, Kolozsvár, 1992.

EKFT. = *Első katonai felmérés. 1763–1787*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/firstsurvey-hungary>

E 156 = *Urbaria et conscriptiones. 1527–1864*. – MNL Országos Levéltár. Magyar kincstári

levéltárak. Magyar Kamara Archívuma. Összeírások.

E 158 = Magyar Nemzeti Levéltár. Magyar kincstári levéltárak. Magyar Kamara Archívuma. Conscriptiones portarum.

F. = FEJÉR, GYÖRGY, *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis* I–II. Budae, 1829–1844.

FAZEKAS 1994 = FAZEKAS LÓRÁND, *Kökényesd*. Szatmárnémeti, 1994.

FÉNYES 1840 = FÉNYES ELEK, *Magyar országnak, 's a 'hozzá kapcsolt tartományoknak mostani állapota* statisztikai és geographiai tekintetben. 1–6. Pest, 1836–1840.

FÉNYES 1851 = FÉNYES ELEK, *Magyarország geographiai szótára, melyben minden város, falu és puszta, betűrendben körülményesen leíratik* 1–4. Pest, 1851.

FKnT. = URL: https://mnh.unideb.hu/geoname_registry. Korábbi kiadása: BÁBA BARBARA–NEMES MAGDOLNA, *Magyar földrajzi köznevek tára*. A Magyar Névarchívum Kiadványai 32. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2014.

FNESz. = KISS LAJOS, *Földrajzi nevek etimológiai szótára* 1–2. Negyedik, bővített és javított kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988.

GÖNCZY = GÖNCZY PÁL–KOGUTOWICZ MANÓ, *Magyarország megyéinek kézi atlasza. 68 vm. Ugocsa megye térképe (1889)*. Posner Károly Lajos és fia térképészeti intézetének kiadása, Budapest, [1890].

GÖRÖG = GÖRÖG DEMETER–MÁRTON JÓZSEF, *Magyar átlás az az Magyar, Horvát, és Tót országok' vármegyéji, s Szabad Kerületei és a határ-örző Katonaság' Vidékeinek közönséges és különös táblái*. 1802–1811.

HKFT. = *Harmadik katonai felmérés (1:25 000)*. 1869–1887. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/thirdsurvey25000>

Hnt. = Magyarország helységnévtára a megfelelő évből. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.

Károlyi = GÉRESI KÁLMÁN, *A nagy-károlyi gróf Károlyi család oklevéltára* 1–5. Budapest, 1882–1897.

KOCÁN 2017 = KOCÁN BÉLA, *Helvény-történelmi vizsgálatok a régi Ugocsa megyében*. A Magyar

Névarchívum Kiadványai 43. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2017.

KOCÁN 2022 = KOCÁN BÉLA, *A régi Ugocsa vármegye helyneveinek történeti etimológiai szótára*. A Magyar Névarchívum Kiadványai 55. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2022.

KOGUTOWICZ = KOGUTOWICZ MANÓ, *Magyarország vármegyéinek kézi atlasza. 65 térképpel. Ugocsa megye térképe*. Magyar Földrajzi Intézet, Budapest, 1905.

KORABINSZKY 1786 = KORABINSZKY JOHANN MATTHIAS, *Geographisch-historisches und Produkten Lexikon von Ungarn*. Preßburg, 1786.

LexLoc. = *Lexicon Locorum Regni Hungariae Populosorum anno 1773 Officiose Confectum*. Budapest, 1920.

LIPSZKY, Map. = LIPSZKY JÁNOS, *Mappa Generalis Regni Hungariae parti umque adnexarum Croatiae, Slavoniae et Confiniorum Militarium Magni item Principatus Transylvaniae*. 1808.

LIPSZKY, Rep. = LIPSZKY JÁNOS, *Repertorium locorum objectorumque in XII tabulis mappae regnorum Hungariae, Slavoniae, Croatiae et Confiniorum Militarium, Magni item Principatus Transylvaniae occurrentium*. 1808. In: LIPSZKY JÁNOS, *A Magyar Királyság és társ országai térképe és névtára. 1804–1810*. DVD. Arcanum Adatbázis Kft., Budapest, 2005.

L0.53.104.1 = Szentmisealapítványi oklevelek könyve 1796-tól. Görögkatolikus parókia, Kökényesd.

L0.53.104.2 = Nemzetes és vitézlő Bogárdy Bogárdy György özv. Losoncy Jánosné született: Bogárdy Emerentia hagyománylevelei 1796-tól. Görögkatolikus parókia, Kökényesd.

L0.53.104.3 = Kökényesdi gör. kath. Egyház házasságok anyakönyve. Görögkatolikus parókia, Kökényesd.

L0.53.104.4 = Kökényesdi gör. kath. Egyház kereszteltek anyakönyve 1891–1909. Görögkatolikus parókia, Kökényesd.

L0.53.104.5 = A Kökényesdi gör. Katolikus Egyház Halotti anyakönyve 1900-tól. Görögkatolikus parókia, Kökényesd.

L0.53.104.6 = Kereszteltek anyakönyve. 1901–1919. Római katolikus plébánia, Kökényesd.

L0.53.104.7 = Halálozási anyakönyv. 1901–1921. Római katolikus plébánia, Kökényesd.

L0.53.104.8 = A kökényesdi gör. kath. Egyház Kereszteltek anyakönyve 1910-től. Görögkatolikus parókia, Kökényesd.

L0.53.104.9 = Kereszteltek anyakönyve. 1920–1932. Római katolikus plébánia, Kökényesd.

L0.53.104.10 = Halottak anyakönyve. 1922–2009. Római katolikus plébánia, Kökényesd.

L0.53.104.11 = Kereszteltek anyakönyve. 1932–1971. Római katolikus plébánia, Kökényesd.

L0.53.104.12 = Kökényesdi gör. Kath. Egyház Halottak anyakönyve. 1861–1900. Görögkatolikus parókia, Kökényesd.

L0.53.104.13 = Kökényesdi gör. Kath. Egyház Kereszteltek anyakönyve. 1861–1890. Görögkatolikus parókia, Kökényesd.

L23.125.1 = Державний архів Закарпатської області/Кárpátaljai Állami Levéltár. 125. Архів кадастральних карт Підкарпатської Русі, м. Ужгород (Колекція). 1787–1944. – 1) Протоколи проведення класифікації земельних ділянок, записів повторного виміру ділянок. Відомості про зміну власників земельних ділянок. Рішення судів про внесення змін в правах власності жителів сіл. Карти та реєстри земельних ділянок. Описи кордонів кадастральних округів. 1864–1881. Nr. 328 (Batár jegyzőkönyve), 1680 (Fertősalmás jegyzőkönyve), 1681 (Fertősalmás határleírása).

MaKF. = *Magyarország katonai felmérése. 1941*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/hungary1941>

MAKSAY 1990 = MAKSAY FERENC, *Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén 1–2*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.

MEZŐ 1999 = MEZŐ ANDRÁS, *Adatok a magyar hivatalos helynévadáshoz*. Nyíregyháza, 1999.

MKFT. = *Második katonai felmérés. 1819–1869*. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/secondsurvey-hungary>

Notitiae = NAGY, LUDOVICUS, *Notitiae politico – geographico – statisticae inclyti regni Hungariae 1–2*. Budae, 1828–1829.

OkI Sz. = SZAMOTA ISTVÁN–ZOLNAI GYULA, *Magyar oklevél-szótár. Pótlék a Magyar Nyelvtörténeti Szótárhoz*. Budapest, 1902–1906.

Perényi = TRINGLI ISTVÁN szerk., *A Perényi család levéltára 1222–1526*. A Magyar Országos Levéltár Kiadványai 2. Forráskiadványok 44. Magyar Országos Levéltár–Történettudományi Intézet, Budapest, 2008.

PESTY 1864/57 = *Pesty Frigyes helynévtára*. 57. *Ugocsa vármegye*. OSZK Kézirattár. Jelzete: Fol. Hung. 1114/57: 379a–445b. (Szövegkiadás: MIZSER LAJOS: *Ugocsa és Ung megye Pesty Frigyes 1864–66. évi Helynévtárában*. Nyíregyháza, Stúdium Kiadó, 1999. Ellenőrzött, javított szövegkiadás: MIZSER LAJOS–KOCÁN BÉLA 2024. *Pesty Frigyes kézíratos helynévtára 1864. Ugocsa vármegye*. Debrecen, 2024.)

RegArp. = *Az Árpád-házi királyok okleveleinek kritikai jegyzéke*. SZENTPÉTERY IMRE szerk., I–II/1. Budapest, 1923–1943. SZENTPÉTERY IMRE–BORSA IVÁN szerk., II/2–4. Budapest, 1961–1987.

RÉVAY 2003 = RÉVAY VALÉRIA szerk., *XVII–XIX. századi levelek Északkelet-Magyarországról*. Örökségünk Kiadó Bt, Nyíregyháza, 2003.

RKsz. = MÁRTON GYULA–PÉNTÉK JÁNOS–VÖÖ ISTVÁN, *A magyar nyelvjárások román kölcsönszavai*. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1977.

SZABÓ 1937 = SZABÓ ISTVÁN, *Ugocsa megye. Magyarság és nemzetiség*. Tanulmányok a magyar népiségtörténet keretéből. I/1. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1937.

SzamSz. = CSÜRY BÁLINT, *Szamosháti szótár* 1–2. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Debrecen, 1935–1936.

SZIRMAY 1805 = SZIRMAY ANTAL, *Notitia politica, historica, topographica incliti comitatus Ugochiensis*. Pest, 1805.

SzMHn. = BURA LÁSZLÓ, *Szatmár megye helynevei (földrajzi nevei)* 1–2. Státus Könyvkiadó, Csíkszereda, 2008.

TESz. = BENKŐ LORÁND főszerk., *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára* 1–3. Mutató 4. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1967–1976.

C. TÓTH 2006a = C. TÓTH NORBERT, *Ugocsa megye hatóságának oklevelei (1290–1526)*. MTA Magyar Országos Levéltár Zsigmondkori Oklevéltár Kutatócsoport Kiadványa. Budapest, 2006.

T.SzSz1953 = Topográfiai térkép (1:50 000). Magyar Népköztársaság–Szovjetunió–Románia,

Szabolcs-Szatmár m. A Magyar Néphadsereg Vezérkara – Földmérési és Távérzékelési Intézet Adat- és Térképtári Osztály, [Budapest], 1953. T.SzUB1934 = Csonka-Magyarország vármegyéinek atlasza. Szatmár–Ugocsa–Bereg vármegye. A M. Kir. Állami Térképészet kiadása. Budapest, 1934.

T0.53.104.1 = Gemeinde Kőkönyösd. 1860. Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară, Satu-Mare.

T1.S.11.303/1 = Hungariae Regni pars Transylvaniae, Russiae et Moldaviae contermina Integrum Comitatum Maramarusiensem repraesentans. 1725. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. Nr. 303/1.

T1.S.11.303/2 = Mappa Geometrica Repraesentans Comitatum Maramarusiensem integrum cum adjacentibus Transylvaniae Russiae et Moldaviae Confines. 1756. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 11) Kamarai térképek. 18. sz.–1927. Nr. 303/2.

T1.S.12.XII.11 = Comitatus Beregh-Ugocsa. [1825 k.]. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. Div. XII. Nr. 11.

T1.S.12.XII.22 = Ugocsa megye térképe. [1825 k.]. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. Div. XII. Nr. 22.

T1.S.12.XIII.10 = Mappa Comitatus Ugochensis... 1786. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12) Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. Div. XIII. Nr. 10.

T1.S.12.XIII.67 = Plan der Post Strasse durch den Ugocser Comitatus. 1786. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 12)

Helytartótanácsi térképek. 18. sz.–1935. Div. XIII. Nr. 67.

T1.S.74.18/38. = Ugocsa megye átnézeti térképe. 1870. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 74) Kereskedelmi minisztériumi térképek. 18. sz.–20. sz. Nr. 18/38.

T1.S.78.1957/1–35 = Comitatus Ugocsa. 1864. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 78) Térképek. 1786–1948. Nr. 1957/1–35.

T1.S.79.1775/3 = Verzeichniss aller in der Gemeinde Csedreg befindlichen Ortschaften, einzelne stehende der Gebäude, Riede, Flüsse, Seen... 1865. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 79) Iratok. 19. sz.–20. sz. Nr. 1775/3.

T1.S.79.1775/7 = Feldskizzen der Gemeinde Csedreg. 1865. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 79) Iratok. 19. sz.–20. sz. Nr. 1775/7.

T1.S.79.1777/6 = Feldskizzen von Markte Halmi. 1865. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 79) Iratok. 19. sz.–20. sz. Nr. 1777/6.

T1.S.79.1779/3 = Feld-Skizzen der Gemeinde Kökönyösd. 1865. – MNL Országos Levéltár S 78–79. Kataszteri gyűjtemény. 1786–1948. – S 79) Iratok. 19. sz.–20. sz. Nr. 1779/3.

T1.S.80.XVIII.54 = Uibersichts Karte darstellend den Szathmárer Aufnahms Bezirk im Jahre 1840. 1840. – MNL Országos Levéltár S 80–81. Vízrajzi Intézet. 18. sz.–20. sz. – S 80) Térképek. 18. sz.–20. sz. XVIII. tétel Nr. 54.

T1.S.101.820/V = Planskizze des Tissa Ujlak-Halmier Strassenzuges. 1864. – MNL Országos Levéltár S 11–15, 74, 84–86, 101, 105, 107, 115–116, 118, 139. Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek. 17. sz.–20. sz. – S 101) Abszolutizmuskori térképek. 19. század. Nr. 820/V.

T16.T.365 = Szatmár-Németi. 1915. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 365.

T16.T.420 = Szatmár vármegye. 1802. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 590.

T16.T.541 = Szatmárnémeti és Méhtelek. 1931. – MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár XV.1. Szabolcs és Szatmár megye levéltárának térképgyűjteménye. 1528–1950. T. 541.
T17.T.146 = Szatmár vármegye. [1800 k.]. – MNL Tolna Vármegyei Levéltár XV.3. Tolna Megyei Levéltár térképeinek gyűjteménye. 18. sz.–20. sz. T. 146.

T17.T.173 = Mappa comitatus Ugocsiensis. [1780 k.]. – MNL Tolna Vármegyei Levéltár XV.3. Tolna Megyei Levéltár térképeinek gyűjteménye. 18. sz.–20. sz. T. 173.

T21.TK.1084 = Mappa comitatus Ugotsiensis methodo astronomico geometrica concinnata. [1740 k.]. – Országos Széchényi Könyvtár TK. Önellő kéziratos térképek. Nr. 1084.

T22.B.IX.a.1008 = Szatmár vármegye közigazgatási és földművelési térképe. 1910. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 1008.

T22.B.IX.a.2116 = Szatmár, Ugocsa és Bereg közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék. [1925 k.]. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 2116.

T22.B.IX.a.2265 = Ugocsa vármegye földadókataszteri beosztásának térképe. 1912. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 2265.

T22.B.IX.a.2268 = Ugocsa vármegye közúti és köbánya térképe. 1918. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 2268.

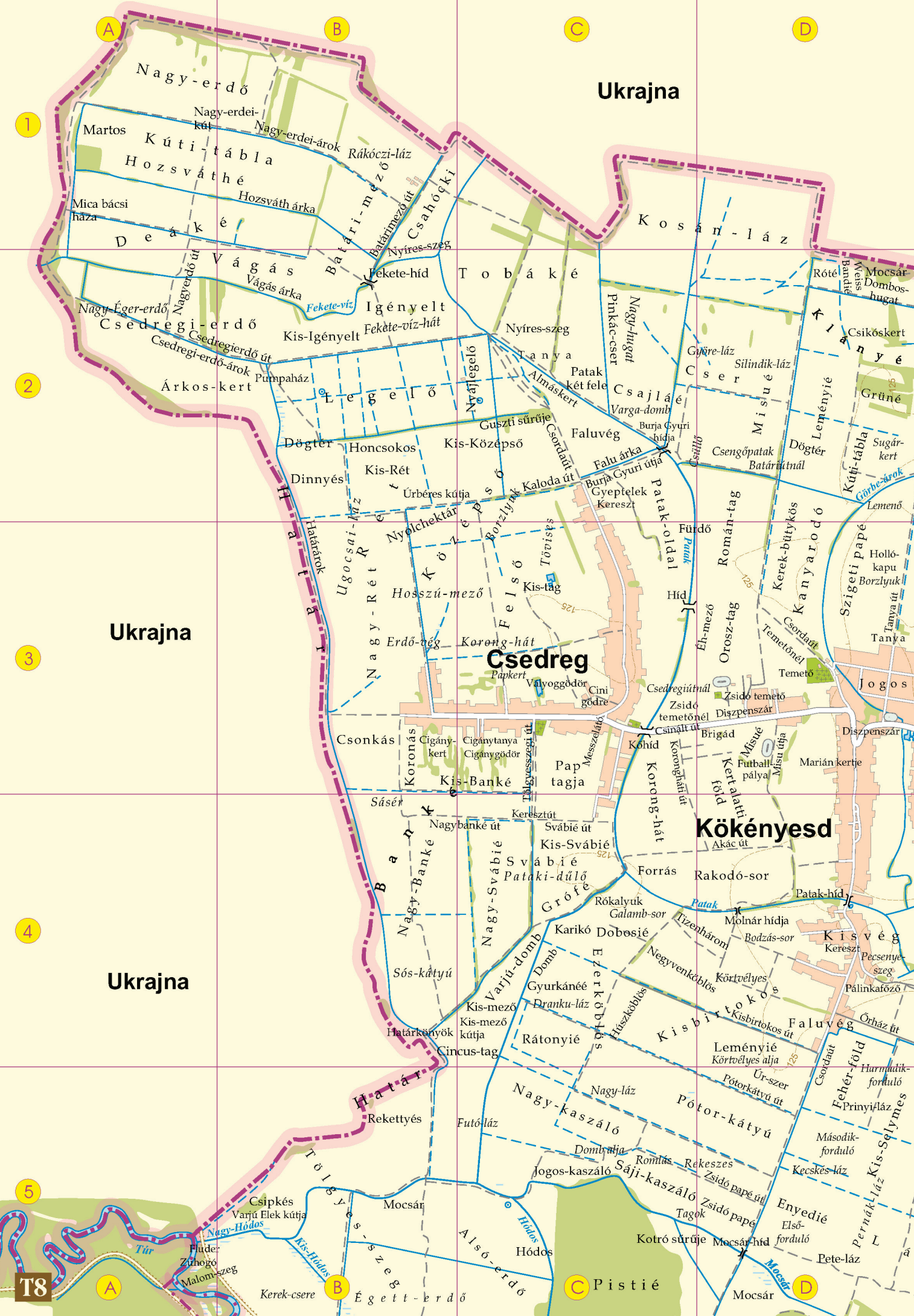
T22.B.IX.a.2269 = Ugocsa megye átnézeti térképe. 1870. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.IX.a. Az Osztrák-Magyar Monarchia politikai és általános térképei. Nr. 2269.

T22.B.XV.c.500/2 = Kárpátalja. 1944. – Hadtörténeti Intézet és Múzeum B.XV.c. Magyarország szaktudományos térképei 1918 után. Nr. 500/2.

T23.125.1.326 = Batár kataszteri térképe. 1865. – Державний архів Закарпатської області/ Kárpátaljai Állami Levéltár. 125. Архів кадастральних карт Підкарпатської Русі, м. Ужгород (Колекція). 1787–1944. – 1) Протоколи проведення класифікації земельних ділянок, записів повторного виміру ділянок.

Відомості про зміну власників земельних ділянок. Рішення судів про внесення змін в права власності жителів сіл. Карти та реєстри земельних ділянок. Описи кордонів кадастральних округів. 1864–1881. Nr. 326. T23.125.1.327 = Batár kataszteri térképe. 1880. – Державний архів Закарпатської області/Kárpátaljai Állami Levéltár. 125. Архів кадастральних карт Підкарпатської Русі, м. Ужгород (Колекція). 1787–1944. – 1) Протоколи проведення класифікації земельних ділянок, записів повторного виміру ділянок. Відомості про зміну власників земельних ділянок. Рішення судів про внесення змін в права власності жителів сіл. Карти та реєстри земельних ділянок. Описи кордонів кадастральних округів. 1864–1881. Nr. 327. T23.125.1.580 = Nagypalád kataszteri térképe. 1896. – Державний архів Закарпатської області/Kárpátaljai Állami Levéltár. 125. Архів кадастральних карт Підкарпатської Русі, м. Ужгород (Колекція). 1787–1944. – 1) Протоколи проведення класифікації земельних ділянок, записів повторного виміру ділянок. Відомості про зміну власників земельних ділянок. Рішення судів про внесення змін в права власності жителів сіл. Карти та реєстри земельних ділянок. Описи кордонів кадастральних округів. 1864–1881. Nr. 580. T23.125.1.1343 = Nevetlenfalu kataszteri térképe. 1865. – Державний архів Закарпатської області/Kárpátaljai Állami Levéltár. 125.

Архів кадастральних карт Підкарпатської Русі, м. Ужгород (Колекція). 1787–1944. – 1) Протоколи проведення класифікації земельних ділянок, записів повторного виміру ділянок. Відомості про зміну власників земельних ділянок. Рішення судів про внесення змін в права власності жителів сіл. Карти та реєстри земельних ділянок. Описи кордонів кадастральних округів. 1864–1881. Nr. 1343. T23.125.1.1679 = Fertőszalmás kataszteri térképe. 1865. – Державний архів Закарпатської області/Kárpátaljai Állami Levéltár. 125. Архів кадастральних карт Підкарпатської Русі, м. Ужгород (Колекція). 1787–1944. – 1) Протоколи проведення класифікації земельних ділянок, записів повторного виміру ділянок. Відомості про зміну власників земельних ділянок. Рішення судів про внесення змін в права власності жителів сіл. Карти та реєстри земельних ділянок. Описи кордонів кадастральних округів. 1864–1881. Nr. 1679. ÚMTsz. = B. LŐRINCZY Éva főszerk., *Új magyar tájszótár 1–5*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979–2010. VÁLYI = VÁLYI ANDRÁS, *Magyar országnak leírása 1–3*. Buda, 1796–1799. Hasonmás kiadás: Somorja, 2003. Z. = NAGY IMRE–NAGY IVÁN–VÉGHÉLY DEZSŐ–KAMMERER ERNŐ–LUKCSICS PÁL szerk., *A zichi és vásonkeői gróf Zichy-család idősb ágának okmánytára 1–12*. Pest, majd Budapest, 1871–1931.

Ukrajna

Ukrajna

Ukrajna

Csedreg

Kökényesd

Ukrajna

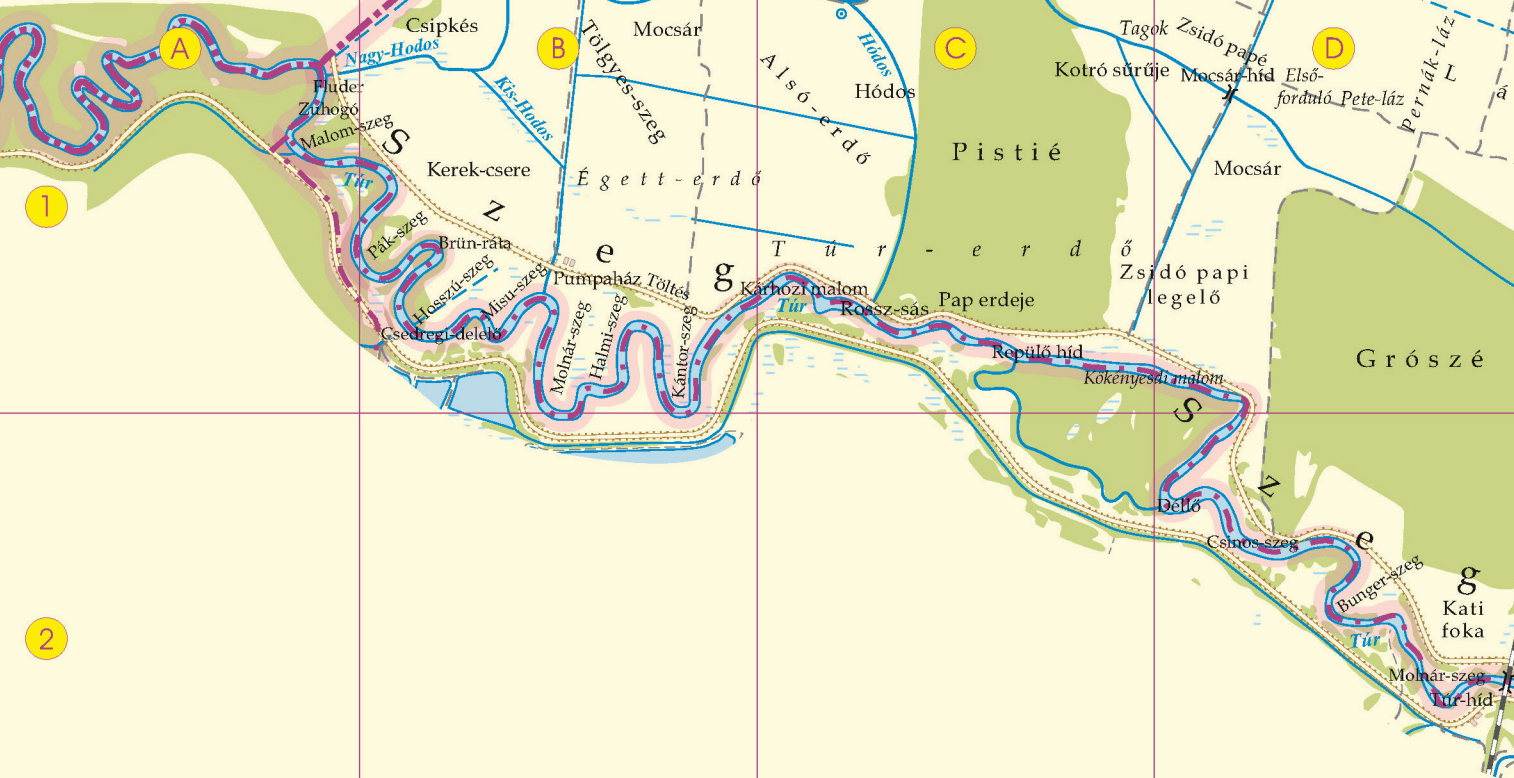
Ukrajna

Ukrajna

Dabolc

Halmi

T9

Csedreg belterülete

Kökényesd belterülete

Ukrajna

T27

T27

A

B

C

D

2

3

4

5

A

B

C

D

T28

Magyar Nemzeti Helynévtár Füzetek 9.

A kiadvány a
MAGYAR NEMZETI HELYNÉVTÁR 2.
SZATMÁR MEGYE ÉSZAKI RÉSZÉNEK HELYNEVEI
című kötet Kökényesd községre vonatkozó anyagait tartalmazza.

Készült a Magyar Tudományos Akadémia Nemzeti Kutatási Programok
Magyar Nemzeti Helynévtár Programja keretében,
a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékén.

A kötet a Magyar Tudományos Akadémia alapításának 200. évfordulója
tiszteletére jelent meg.

Helynévtálasz: Schwarcz Gyula
Légifotók: Szmotku György
Fotók: Habarics Ilona, Habarics Zsolt, Hankusz Éva

© Hankusz Éva, Kocán Béla, Szendrei Ákos, 2025
© Debreceni Egyetemi Kiadó – Debrecen University Press, beleértve
az egyetemi hálózaton belüli elektronikus terjesztés jogát is, 2025

ISBN 978-963-615-244-4

Kiadja a Debreceni Egyetemi Kiadó, az 1795-ben alapított Magyar
Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
dupress.unideb.hu

Felelős kiadó: Karácsony Gyöngyi
Technikai szerkesztő: Porció Veronika
Borítótér, tipográfia: Gacsályi Gábor
Készült a Kapitális Kft. nyomdájában.

